

Gostilničarski vestnik

Štirokovno glasilo „Zveze združenj gostilniških obrti dravske banovine v Ljubljani“

Člani Zveze prejema list brezplačno, za nečlane stane letno din 36.—. Oglasi se računajo v oglasnem delu din 0.75 od mm in stolpa, v tekstnem delu in na zadnji strani pa din 1.— od mm in stolpa.

Telofon 39—14

Izhaja okoli 20. vsakega meseca

Ček. rač. št. 11.430

Letnik VI.

Ljubljana, 24. decembra 1937.

Štev. 12.

Vesele božične praznike in srečno

Novo leto!

želi vsem čitateljem in prijateljem

»Gostilničarskega vestnika«

Uredništvo

Zvezna uprava želi vsemu članstvu dravske banovine vesele božične praznike in srečno Novo leto!

Za Božič in Novo leto

Te dni nas objema praznično razpoloženje, duh veselja, miru in sprave. Od božičnega večera pa tja čez novoletni dan odlagamo vsakdanje skrbi raz sebe in se posvetimo dobri volji v krogu svoje ljube družine. Naše gospodinjice in dekleta so nam, kakor vselej ob teh praznikih s posebno skrbjo pripravile vse, kar je v njih moči, da bi bilo praznovanje čim bolj prijetno in udobno. Mogočno vpliva na nas tromba božičnice. Mehkobi in toplini so se vrata naših src na stečaj odprla. Nič ni prostora za strasti sovraštva, slabih misli in vsega onega, kar ni človeka vredno. Udani nad vsemi težavami, ki so nas preizkušale in ki še vise nad nami, znamo v tem času gledati iz čisto drugega vidika, iz vidika, ki prezira vse zlo in ki z mogočnim preroštvom naznanja zmago poslanice miru in dobre volje.

Enkrat na leto je nam odmerjeno, da nas pod prevzetjem veličine Božiča boža nevidna roka za plačilo vsega onega, kar smo storili na klic vseh dosedaj preživelih Velikih dni dobrega svojih ožij in celokupni človeški družini. To božanje je blagodejno in sladko, saj nas napaja z onim notranjim zadovoljstvom, ki pomenja pravo veselje, mir in dobro voljo v naših srcih.

Kakor v vseh družinah tako naj bodo ti prazniki tudi v družini našega članstva v znamenju miru, dobre volje in sprave. Naj bo vsak izmed nas srečen za vse ono, kar je družini našega

Ob prehodu v leto 1938

Prognoze v gospodarstvu niso nič kaj zanesljiva stvar. Posebno velja to v današnjih časih, ko ni več take povezanosti v svetovnem gospodarstvu, kakor je obstajala n. pr. pred vojno in še marsikatera leta po vojni. Od krize leta 1930. dalje pa posegajo vse države vedno bolj v gospodarsko poslovanje in ga regulirajo po svojih potrebah, ker ga hočejo ubraniti kriz ali vsaj večjih njihovih posledic. Živimo pač v časih, ko ni mogoče v poslovnem življenju stalna kalkulacija, saj nam prinaša vsak dan nova vprašanja, nove težkoče, nove zakonodajne ukrepe, ki bistveno izpreminjajo položaj.

Vendar je v teku današnjih križev in težav še vedno razvidno ono stalno valovanje gospodarstva, kakor ga poznamo pod imenom konjunktura. Boljši in slabši časi si v gospodarstvu stalno slede drug drugemu, pri tem pa je seveda treba vzeti vse te pojme relativno, ker nemoremo govoriti niti o absolutno slabem ali absolutno dobrem položaju, ki bi veljal za vse gospodarske panoge. Kaže, da je val izboljšanja, ki se je začel v naši državi nekoliko kasneje kot v drugih državah, prišel do viška. To nam pričajo poročila inozemskih borz, ki so še vedno važen barometer presojanja gospodarskega položaja. To nam kažejo nadalje tudi poročila s svetovnih tržišč, ki vedo povedati o nazadovanju cen in so tu že znaki, da zaposlenost prav znatno popušča. Pri tem je najbolj značilna zaposlenost železarske in jeklarske industrije v severno ameriških Zedinjenih državah, ki se je zmanjšala na komaj dobro če-

lanstva dobrega doprinesel. Imejmo v mislih jaslice in božično drevo naše Zveze, kjer naj s toliko lučkami, kolikor je nas članov, osvetljujemo mir v zavesti, da smo storili svojo dolžnost. Naredimo sklep, da se bomo za naprej še bolj posvetili nalogi, ki je pred nami in ki jo moramo v obrambo in za mir naše skupne strehe rešiti.

Prebijte te praznike veselo in vsa sreča ter zadovoljstvo naj Vam gre na proti v Novem letu!

C. M.

trtino popolne kapacitete, dočim je še pred letom dni znašala dve tretjini kapacitete.

Prevladujejo sicer zaenkrat še dobri znaki, toda na dan prihajajo tudi drugi znaki, ker je naše gospodarsko poslovanje doseglo višek, kakor ga že od leta 1929. dalje nismo poznali. Zanimivo je pri tem da imamo pri nas kljub temu, da smo pretežno kmetijska država, vedno valovanje ostalih gospodarskih panog, ki se ne krije z donosom letine. To pomeni, da gre vse gospodarsko življenje isto pot gori in doli tako pri nas kot v državah, kjer je industrializacija znatno bolj napredovala.

Ker nimamo pri nas razvitega trga delnic, kjer se najprej pozna izboljšanje ali poslabšanje gospodarstva, nismo na podlagi tega trga mogli napraviti sklepov o nadaljnjem poteku gospodarskega življenja. Cutimo pa, da so na svetovnih trgih cene važnih predmetov padle in se to pozna tudi pri nas, ko se v nekaterih panogah že javlja nagibanje k popuščanju cen. Tudi zaposlenost kaže, da je dosegla svoj višek. To nam pričajo številke Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu za vso državo. Ti podatki segajo žal šele do septembra 1937., so pa vsekakor tak značilni, da jih moramo nekoliko razčleniti.

Skupno število zavarovancev je znašalo:

	1929	1936	1937
avgusta	635.132	644.093	721.051
septembra	637.297	651.469	716.674

Iz tega pregleda vidimo, da je leta 1929. bil prirastek od avgusta do septembra okoli 2.000 zavarovancev, prirastek od avgusta na september je znašal celo na 7.000, l. 1937. pa se je število zavarovancev zmanjšalo za 4.377. To pomeni, da je bilo poslabšanje konjunktura znatnejše v letu 1937. kot pa bi moralo znašati izboljšanje sodeč po temu, da nam prinaša september vedno sezijski dvig zavarovancev v primeri s prejšnjim mesecem.

V letu 1929. se je tudi že poznalo, da sezijski dvig ni bil tako znaten kot

je bil leta 1936., ko je šlo vse gospodarsko življenje navzgor.

Podobno sliko kot statistika zavarovancev za vso državo nam daje statistika Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani, ki sega do novembra 1937. Slika zaposlenosti se z ozirom na prejšnje leto razvija istotako kot se je razvijala leta 1929., torej v poslednjem dobrem letu pred krizo leta 1930. in naslednjih let. Iz tega bi bilo sklepati, da je doseglo naše gospodarstvo v letu 1937. najvišjo zaposlenost in da se bo v letu 1938. zaposlenost zmanjšala. Stopnja zmanjšanja pa je odvisna od splošnih gospodarskih razmer. Za znanstveno raziskovanje gospodarskih konjunktur je trenutno gotovo, da bo nastopilo poslabšanje, ni pa gotovo v kakšnem obsegu bo to zmanjšanje nastopilo. Dejstvo je namreč, da so krize v nekaterih dobah hujše, v nekaterih dobah nekoliko milejše. Tako vidimo, da se je vse svetovno gospodarstvo nahajalo v dolgi dobi depresije od leta 1873. do 1895. in da so bile v tej dobi krize zelo ostre, dočim so kasneje bile manj močne. Vprašanje je sedaj, v kakšno dolgo valovanje konjunktura smo prišli z našo sedanjo krizo. Ne da se pa seveda primerjati niti ena kriza s prejšnjo, ker so vedno merodajni številni razlogi, ki privedejo do krize, pa se ne dajo primerjati ti razlogi med seboj. Z drugimi besedami povedano: vemo, da nastopa kriza, ne moremo pa presoditi v naprej nje obsega.

Leto 1937. moremo v naši državi označiti s postopno dograditvijo naše socialne zavarovalne zakonodaje. Tako smo že februarja dobili uredbo o minimalnih mezdah, s 1. septembrom se je začelo izvajati starostno zavarovanje delavstva v vsej državi, s 1. januarjem pa se razširi doslej le v Sloveniji veljavno nameščensko pokojninsko zavarovanje za vso državo. Dobra stran te zakonodaje je v tem, da bomo vsaj tako deležni v vsej državi enakih bremen, če se bo seveda v enaki meri pazilo na izvrševanje zakonskih odredb. Delavci, nameščenci in podjetniki bodo morali v vsej državi plačevati enake prispevke, ne pa kot doslej večinoma samo Slovenija, kjer je bilo socialno zavarovanje vedno na višku.

Naš gostinski obrt v starih časih

Ze od nekdaj je bil gostinski obrt v Sloveniji med najvažnejšimi. Naš domači zgodovinar pokojni prof. Ivan Vrhovec nam je ohranil s svojim znanstvenim raziskovanjem marsikako zanimivost domače zgodovine, med ostalim tudi za razvoj našega gostinskega obrta iz starih časov. Nadzorovale so ga oblasti, ki so določevale cene jedi in pijače, obenem so se pa tudi prepričevale, če se gostilničarji ravna po njihovih odredbah. Od nekdaj so naši pradedi točili vino, z njim so pa tudi tržili, zlasti v severne kraje, na Koroško in še naprej. Vinska kupčija, posebno vinotoč na drobno, je dobro cvetela zaradi živahnega prometa v preteklih stoletjih in po tujih trgovcih, ki so prihajali skozi naše kraje. Našim prednikom je bila ta kupčija posebno draga še za to, ker se je smel z njo pečati le meščan. Tujci so prihajali v mesta z vinom le ob sejmih, zakaj ta čas je bilo mesto odprto vsakomur, le židom ne. Pa tudi tujci so smeli tržiti z vinom le toliko časa, dokler je trajal sejem in še to le na debelo. Kranjski plemenitaši na Dolenjskem niso smeli točiti vina na drobno, temveč samo na debelo. Istotako tudi plemenitaši v

mestih, ki so imeli posestva in vinograde na kmetih, niso smeli imeti vinotočev. Plemenitaši so se zaradi tega pritožili na deželno oblast, češ da ne morejo sami popiti vsega vina, na tuje ga pa tudi ne morejo prodajati, zakaj »njihovega vina razen domačinov nihče piti ne mara«. Tudi so se sklicevali na to, da ne zmorejo več davkov.

Deželne oblasti sicer niso hotele kratiti meščanom njihovih pridobljenih pravic, vendar pa so ustregle plemičem vsaj toliko, da so prepovedale uvoz tujega vina, tako n. pr. Ljubljancem uvoz štajerskega vina. Sporna zadeva s tem ni bila poravnana, temveč so sledile neprestane in dolgotrajne pritožbe obojestransko prav do dvora, do samega cesarja. In tako je cesar Friderik IV. leta 1492. razglasil vinotoč v Ljubljani, Celju in Mariboru eno miljo daleč naokoli za izključno pravico meščanom. Leta 1568. je zagrozil deželni glavar kranjski vsem, ki so si pridobili plemstvo in so imeli posestva na kmetih, četudi so bili meščani, da bodo izgubili svoje pravice, če bi se ukvarjali z meščanskim obrtom, zlasti pa z vinotočem na drobno. Kljub temu se te prepovedi niso držali preveč strogo, kajti plemenitaških meščanom, ki so se pečali z gostinskim obrtom, se je nahajalo takrat in pozneje še v mestih mnogo.

Meščanski gostilničarji so se naslanjali na svoje privilegije in podili pivec iz plemenitaških gostiln celo takrat, če so plemiči prodajali lastno vino. Očitno so jim, da škodujejo z vinotočem svojemu plemstvu, da napravljajo iz svojih palač in gradov beznice; so strežaji in hlapeci pijancev; si škodujejo s tem, da se morajo pokoravati vsem naredbam, ki veljajo za meščane; da morajo dajati vsako četrto leta posodo cementirati in kazni plačevati, če je premajhna, kar za plemstvo pač ni častno. Tudi to jim ni v čast, če se pod njihovo streho pijanci pretepajo noč in dan. Sramota je za plemiče, če hodi k njim mestna straža mirit pijance; prepovedat razgrajanje in ples; čez prag metat pijanske družbe. Če se bo plemstvo še naprej bavilo z vinotočem, mu bo dala gosposka vojake v oskrbo kakor ostalim meščanom.

Plemenitaši so bili prepričani, da imajo meščani prav, toda zlepa in zlahka le niso mogli pustiti vinotoča, četudi so bili povečini istih misli kakor meščani. Tako n. pr. je nek veljaven plemenitaš leta 1682. v deželnem zboru kranjskem grajal tiste svoje tovariše, ki se bavijo z vinotočem in so se ponižali do navadnih gostilničarjev ter je zahteval, da naj se to odpravi in naj se vsem plemičem prepove vinotoč na drobno. Nek drug plemenitaš je tudi

trdil, da se gode pri vinotoču veliki neredi, popolnoma prepovedati pa se ga ne more, ker bi sicer lastnega vina ne mogli prodati. Le tedaj, če bi se meščani obvezali prodajati samo domača vina, bi plemiči opustili vinotoč. Proti odpravi vinotoča je bil zlasti dolenjski grof Barbo, rekoč, da nima drugih dohodkov nego od vina. Končno so deželni stanovi kranjski vendarle sklenili, da naj se plemstvu vinotoč prepove. In sicer od 1. septembra 1683 dalje naj ne toči noben gospod, niti duhovni, niti posvetni, vina na drobno, niti v Ljubljani, niti v kakem drugem mestu. Izvzeta je bila le Komenda nemškega viteškega reda, ki je imela mnogo svojih posestev v naših krajih in ji je pristojala pravica vinotoča že od nekdaj. Obenem so se meščani obvezali plemičem, da ne bodo kupovali vina drugod nego v domačih krajih. Na debelo pa so plemiči smeli tržiti z vinom še nadalje. Tak dogovor so plemiči sklenili leta 1688. in enak odgovor je dospel s cesarskega dvora na neko pri- tožbo leta 1692. Toda vsi sklepi so bili pozabljeni, in že leta 1707. so deželni stanovi dovolili vinotoč tudi plemičem. Opirali so se na policijski red iz leta 1552., češ da dovoljuje v nevinorodnih krajih vsakemu plemiču dovažati v mesto toliko vina, kolikor ga potrebuje zase, v vinorodnih krajih pa ga sme na

Breme socialne zakonodaje je veliko. Glavni ravnatelj Osrednjega urada za zavarovanje delavcev g. Radovan Matjašič ceni, da znaša vsa obremenitev našega gospodarstva za socialno zavarovanje okoli 600 milijonov din. Ta znesek se razdeli sledeče: na zavarovanje za primer bolezni 250 milijonov din, za primer nesreče 60 milijonov, za nezaposleno delavstvo pri borzah dela 25, za rudarsko zavarovanje 60, za pokojninsko zavarovanje nameščenec v Sloveniji in Dalmaciji 25 milijonov ter za delavsko starostno zavarovanje in pokojninsko zavarovanje nameščenec v vsej državi 180 milijonov din letno. Skupno odpade od vsote 600 milijonov din na poslodajalca 355, na delavce in nameščenca pa 245 milijonov dinarjev. To so velike številke, če pomislimo, da so dali neposredni davki v vsej državi po računskem zaključku za leto 1936.-1937. 2.389.9 milijonov dinarjev.

Razmere na denarnem trgu se še niso dovolj ustalile, kažejo pa se znaki izboljšanja, toda veliko smo zamudili in veliko je treba popraviti. Hranilne vloge so v vsej državi narasle v prvih 9 mesecih leta 1937. za 949 na 11.755 milijonov dinarjev. V primerjavo navedemo, da so vloge znašale koncem septembra 1936. samo 10.622 milijonov dinarjev in smo tedaj še daleč od one stanja, ko so znašale vloge v vsej državi nad 14 milijard dinarjev. V tem času je nastopila tudi drugačna razdelitev vlog. Državni in privilegirani zavodi so zabeležili velik dotok vlog, nasprotno pa so imeli zasebni zavodi in hranilnice še vedno odtek vlog, tako da še niso mogli v celoti obnoviti svojega poslovanja, kakor bi to bilo želeli v korist našega zasebnega gospodarstva, da mu pomagajo s ceneni posojili.

Skozi vso dobo je bilo veliko kratkoročnega denarja, ki pa je le redko kdaj tvegalo naložbo v posojilnicah ter se je raje držal Poštne hranilnice in Narodne banke.

Na deviznem trgu so bile izpremembe naravnost malenkostne, pač pa si je naša Narodna banka nabavila znatno zalogo deviz ter si je tudi okrepila zalogo podlago z nakupom zlata v inozemstvu, tako da bomo mogli obresti naših državnih dolgov v letih 1938. in 1939. plačevati v večjem znesku v devizah kot doslej, kar nam dokazuje že sporazum s francoskimi upniki, dosežen v decembru t. l.

Tržišče državnih papirjev beleži še vedno visoke tečaje drž. papirjev, kar je pripisovati zlasti nakupom državnih in poldržavnih denarnih zavodov. Tako se vojna škoda n. pr. drži že dolgo časa na tečaju 420, kar je skoro toliko kakor v najboljših časih leta 1931.

Stanje državnih financ je bilo ugodno. V avgustu 1937. so znašali dohodki prvič od leta 1931. sem 1.100 milijonov dinarjev, septembra še 1.021 milijonov in oktobra 1.085 milijonov. Leta 1936. so znašali drž. dohodki: avgusta 903, septembra 919 in oktobra

992 milijonov dinarjev. Zaradi tega je tudi finančni minister velik optimist in je predlagal za 1938-39 proračun, ki je višji od dosedaj veljavnega za 1.210 milijonov dinarjev, katere pa po svoji izjavi ne bo treba kriti s povišanjem davkov v znatni meri.

Kmetijska proizvodnja je dala v letu 1936. dober uspeh. Pridelek pšenice je znašal l. 1937. 23.5 milijonov meterskih stotov (lani 29.2 milij.), letina koruze pa 53.3 (lani 51.0) milijona meterskih stotov. Koruza je dala torej letos rekorden pridelek. Omeniti je treba, da je bila v Sloveniji leta 1937. letina večinoma slabša kot leta 1936. in da je zato morala Slovenija uvažati več žita kot prejšnja leta, kar je obremenilo našo plačilno bilanco z Vojvodino kot žitnico naše države.

Rudarska proizvodnja je bila znatna, pa tudi industrijska proizvodnja beleži vsepovsod dober napredek. Industriji je prišlo prav tudi še učinkovito izboljšanje carinske zaščite, saj je bil decembra 1936 in novembra zvišan carinski azio, kar je imelo za posledico tudi povečanje carinskih dohodkov države. Povečanje proizvodnje se vidi tudi v znatnem razmahu naše zunanje trgovine, ki je dosegla znatno število izvoza. Izvoz in uvoz sta se gibala v letu 1937. na znatno višji stopnji kot leta 1936. Skupno je znašal izvoz iz naše države v prvih 10 mesecih 1937 5.110.56 (v desetih mesecih 1936 samo 3.306.44) milijonov dinarjev, tako da je bila v letu 1937 trgovinska bilanca aktivna za 819.3 milijone, leta 1936. v 10 mesecih pa samo za 19.8 milijonov dinarjev. Povečanje proizvodnje je razvidno tudi iz povečanja železniškega prometa.

Zaposlenost je dosegla v letu 1937. najvišje številke, je deloma presežala celo pri nas višino iz leta 1929., torej iz leta pred krizo, dočim je bil v ostalih pokrajinah zabeležen še večji napredek.

Kako gledamo mi na politiko našega turizma

Kakor v marsičem, tako in morda še mnogo bolj brez pravih pogledov tavamo pri nas okoli tega važnega gospodarskega vprašanja. V vsej povojni dobi, ki gre že v cela dva desetletja se vrtime kar naprej v enem in istem malem krogu okoli vaškega zvonika. Naučile nas niso nič ne lastne izkušnje, pa tudi preizkušenih vzgledov, ki jih vidimo pri naših sosedih ne znamo posnemati. Prepričani smo, da je to, kaj naj bo pravzaprav osnova politike turizma. Niti razporeda številnih činiteľev si ne moremo urediti. Ta gospodarska panoga izgleda, kot da bi bila plačena za odlaganje razmetanih in zmehanih predmetov. Le vsako leto seštevamo koliko dobrin nam je dal tujski promet in te seštevke primerjamo s prejšnjimi leti. Toda takoj za tem pa

se vedno ponavlja procedura kritike po dolgem in počez o tem, kdo je kriv, da ni bil boljši rezultat, da nismo napredovali in da smo celo nazadovali. Eden dolži slabe ceste, drugi nezadostne vozne olajšave in prometne prilike, tretji devizne omejitve, četrty zopet pre-slabo reklamo. Bolj do povdarka pride pač oni vzrok, katerega kritik je bolj zgovoren. Pri vsem tem pa je zanimivo to, da razven častnih izjem vsak uvida in v zaključku svoje kritike vihti in mlati po hotelirjih in ostalih gostinskih obratih. Mi pa sedimo kot neboljeno dete, nepridiprav in nebolisigatreba v kotu na zatožni klopi. Pred noge nam mečejo previsoke cene, slabe lokale, premalo moderno urejene sobe, osebe, ki ne odgovarja itd. Seveda ne izostanejo za takimi obtožbami različni administrativni predpisi s kazenskimi sankcijami. Ne dopuste nam, da bi prišli do sape, temveč nas odpravljajo s komolci ob steno. Če hočemo spregovoriti v naše pojasnilo o nevdržnem položaju, ostanemo glas vpljočega v puščavi. V mnogih eminentno važnih slučajih gredo celo tako daleč, da se nas obravnava kot sužnje, ki vlečejo voz tujskega prometa kolikor ga je sploh.

Dokler se ne znajdemo v spoznanju, da se moramo posvetiti najprvo rešitvi sanacije in pogojem za razvoj naše hotelske industrije ter gostinstva, da vse dotlej nismo načeli temeljnega vprašanja s katerim se šele začnemo turizem. Vse drugo je sicer tudi važno, pač pa v podrejeni vrsti. Kaj naj nam pomaga reševanje cele vrste vseh onih že naštetih vprašanj, ki se jih tako prerado stavlja v ospredje če nismo ustvarili pogojev da bi se mogli obstoječi gostinski obrati modernizirati in graditi novi? Kam pa naj urejene ceste vodijo, kje naj avtomobilisti ložirajo, komu naj služi železniški promet, parki, razsvetljava, regulacije, kam naj vabi reklama, kakšno vrednost imajo lepote naših pokrajin, če ne bomo poskrbeli za udobna bivališča, kjer naj se nastanejo gostje? Odrivati to vprašanje na slepi tir, podcenjevati njega usodopolno važnost, pomenja neodpustljiv greh našega gospodarstva. Roko naj dajo na srce in priznajo vsi, ki se sicer dobronamero udeležujejo za povzdigo turizma, da le preradi begajo od tega spoznanja in s tem od one načelne osnove, katere edina vodi k uspešnemu delu za naš turizem. Vsa benevolenca ne more tu opravičiti teže odgovornosti za posledice, ki jih povzroča tako ravnanje. Priznati je treba že enkrat resnico, da se s kritiko in mačehovskim ravnanjem nad našim gostinstvom, z uredbami, naredbami in vsemi administrativnimi predpisi razvoj tujskega prometa ne bo nikdar pospeševal, marveč le oviral.

S skrbjo gledamo v bodočnost in se vprašujemo, da li se bo tozadevna politika preusmerila in izkristalizirala v oni pravec, ki naj si postavi za cilj vstvarjanje pogojev za razvoj turizmu

Kletarski tečaji

Opozorjamo članstvo, da se bo vršil 6 dnevni kletarski tečaj na Vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Začetek tečaja bo v drugi polovici meseca januarja. Za udeležence smo preskrbeli poceni stanovanja in prehrano in dali tudi gotovo olajšave, kar je razvidno iz okrožnic, ki jih dobite pri pristojnih združenjih. Članstvu se nudi s tem najlepša prilika, da se potem tega tečaja uvede v umno kletarstvo. Brez dobrega in pravilno negovanega vina ni dobre gostilne. Zato ne zamudite teh tečajev, ki jih Vam nudi zvezna uprava!

služečega gostinstva. Mi naj vedno s povdarkom kažemo na to, toda vsi drugi na polju turizma sodelujoči faktorji gledajo na nas, kot da se hočemo delati neupravičeno važne in da moledujemo le za svoje lastne koristi. Vse do danes nismo našli pravega razumevanja in opore od njih. Osamljeni in neupoštevani pa seveda nimamo moči, da bi dosegli uspehe.

Neka naša sosedna država je dala v svrhu modernizacije, sanacije in gradnje novih hotelskih objektov štiri milijarde dinarjev posojil proti 4% obrestovanju z dolgoročno amortizacijo. Tam je bilo takih podjetij že preje mnogo, pri nas pa smo le pri skromnem začetku. Vse zavisi le od tega, kdo je še tak optimist, da se spušča v investicije s tako visokim obrestovanjem in brez izgleda na kake olajšave ali upoštevanja. Pri nas se plačuje za take kredite od 8 do 15% obresti. Oni, kateri hočejo dobiti hipotekarna posojila pod 10%, si morajo seveda poiskati večkratno jamstvo, tako da so taka posojila le redko dosegljiva.

Drugod vidimo, kako budno pazijo, da se hotelska industrija in vse turizmu služeče gostinstvo z javnimi dajatvami ne preobremenjuje. Pri nas pa se na žalost baš ta panoga prav še z izjemnimi davki in taksami obremenjuje.

Povsod vidimo, da se priznava pogostinstvu vidni vpliv in odločevanje pri reševanju celokupnega problema o turizmu, povsod priznavajo, da je najmerodajnejše ono, kar zastopa ta, na tem polju neposredni in poglobitni interesent.

Mi gledamo brez moči in zaskrbljeni, kako znatne, da ne rečemo ogromne svote se votirajo za povzdigo turizma v drugih turističnih državah. Pri nas pa najdemo le neznatne svote, ki ne zadostajo niti za plače približno odgovarjajočega števila uradništva. In še te vsote se iztiska le od tako zvanih prenočnin, kar naravno prizadene zopet samo gostinska podjetja.

XIII. Vinski sejem in razstava v Ivanjkevcih se vrši dne 20. januarja 1938.

drobno prodajati kakor meščani. Ti so seveda ugovarjali na vse kriplje in napeli vse sile, da bi ovrgli sklep deželni stanov. Poudarjali so, da je vino toč edini obrt, ob katerem žive meščani. Mnogo meščanov nima drugih sredstev, da bi si služili kruh in preživljali družine, zlasti tisti ne, ki niso rokodelci. Kaj naj počne meščan, če plemič dovaža v mesto ne le vino, ki ga je sam pridelal, temveč tudi vino, ki ga je dobil od svojih podložnikov za davek ali ga celo kupil od njih? Po njegovem zgledu se ravna tudi deželni uradniki, strežaji in ostali, ki deró kar trumoma v mesto in se podajajo pod oblast deželne gosposke. Takih ljudi se je nabralo toliko, da so si pridobili večino gostiln, ki so jih imeli poprej meščani. Če so le mogli kupiti polovnjak vina, so se zatekli pod deželno varstvo. Ta od vseh vetrov zbrana sodrga je kaj slabo vplivala na javno varnost. Že v plemenitaških gostilnah so se godile čudne stvari, kaj šele v takih malih beznicah. Najhujše pa je bilo, da je imelo mestno sodišče zvezane roke. Sumljivih gostiln v mestu in okolici meščani niso mogli dati zapreti, ker so bile podložne deželni gosposki. Vrh tega so se taki pritepenci branili postati meščani in prevzeti nase tudi vse dolžnosti, zato je moralo mesto leto za letom plačevati več v deželno blagajno, kakor mu je v resnici dohajalo davkov. Meščani bi se ne upirali tako zelo, če

ne bi plemiči mogli spečavati svojega vina na debelo. Iz tega se da sklepati, da so meščani krepko zagovarjali svoje pravice, da pa je takrat veljalo pravilo: moč nad pravico. Tudi gostilničarjem se je godilo enako kakor trgovcem: z velikimi težavami so izmoledovali kakšen patent, za katerega pa so se plemiči kaj malo brigali.

Zgodovinski viri iz leta 1488. nam poročajo, da eno miljo daleč okoli Ljubljane ni smelo biti gostilne, razen če je bila že zelo stara. Najmanj eno miljo pred mestom torej tuje ni mogel dobiti niti kaplje vina. Očividno je bila korist, ki so jo imeli meščani od te prepovedi. Gostilničarji so se morali že v srednjem veku držati strogih odredb, ki jih je izdala mestna gosposka. Eden takih ukazov nam je ohranjen iz leta 1564. Čez deveto uro zvečer ni smela biti odprta nobena gostilna. Postopno in pijancem je bilo strogo prepovedano, da bi posedali in igrali po gostilnah. Nihče ni smel čez deveto uro zvečer pohajati na ulicah, peti, vriskati, piskati, gosti ali na kak drug način kaliti nočni mir. Enako stroga prepoved je veljala ob nedeljah med mašo in pridigo. Med službo božjo so zaprli vse gostilne in strogo kaznovali one gostilničarje, ki so dali v tem času gostom jedi ali pijačo, celo tuje je moral počakati. Še leta 1785. je morala sedeti 24 ur neka natakara ki je dala ob devetih med mašo godcem pijačo. Vsa-

kega tujca je moral gostilničar naznani županu. Leta 1564. je razsajala kuga in lakota, zato je župan prepovedal točiti žganje. Sploh je bilo v kužnih časih zelo strogo nadzorstvo gostiln. Gostilničar ni smel takrat sprejeti nobenega tujca pod svojo streho. Čuden ukaz iz leta 1562. je prepovedal meščanom dajati mlatičem, koscem, žanjicam in dninarjem vina, zlasti na polje jim ga niso smeli pošiljati.

Kranjci, zlasti Ljubljancani, so bili taki ljubitelji dobre kapljice, da se je prav temeljito bavil s to stvarjo leta 1518. državni zbor poslancev v Inomestu, torej je bilo to pred več kakor 400 leti. Na tem zboru so določili zelo ostre kazni za pijance. Strogo so zagrozili, da bodo vse skupaj, pijance in gostilničarje, ki bi jim dajali piti, zaprli v železno kletko na stopnicah pred magistratom, »Narvenkotterle« imenovano; tam bodo zaprti tri dni ob kruhu in vodi. Ta kazen je veljala le za navadne pijance; plemiče in ostalo odlično gospodo pa so kaznovali le z denarno globo, po 6 gold. od vsakega primera. Tudi pijankam so zagrozili s kaznijo, duhovnike pa naj bi kaznovala duhovska oblast. Sicer pa ljubljanskih oblastni ni bilo treba še posebej opozarjati, da naj zabranjujejo pijančevanje, stopile so že same od sebe dovolj krepko pijancem na prste. Leta 1768., v času kuže in lakote je sklenil ljubljanski mestni svet, da naj se vrše ženitovanja in

slavnostne pojedine skromno, botrine in godovanja pa naj v tem žalostnem času sploh prestanejo. Se v začetku 18. stoletja niso smele biti gostilne odprte čez deveto, leta 1748. pa ne čez deseto uro. Vojake so držali seveda še strožje kakor meščane, po večernem bobnanju gostilničarji niso smeli dati nobenemu vojaku več piti. Kljub vsem ostrim odredbam pa so ljudje vendarle ostajali čez polnoč do ene in še dalje v gostilnah. Leta 1768. so zasačili ob eni ponoči dva dijaka, ki sta razgrajala v gostilni: enega so zapodili iz šole, drugega pa so poleg tega še zaprli, ker je lučal kamenje v stražo in celo streljal na njo. Razen pijače je vabila ljudi v gostilne tudi godba, kljub temu, da je bila precej obdavčena. Leta 1793. so godli po gostilnah že tudi vojaški godci, najbrž na lastno roko.

Gostinski obrt je bil v starih časih zelo dobičkanosen. Tako je trdil leta 1701. neki župan, da si pomagajo meščani baš z vinotočem na noge in jih večina živi zgolj ob vinotoču. Se koncem minulega stoletja se meščani niso dali odpraviti od vinotoča kljub pritisku plemenitašev, ki so jim kratili zaslužek. Leta 1784. je mestna občina dobila pravico, pobirati od vsakega bokala vina po en vinar mestne davščine, ki se je imenovala »mestna merica«. V teku treh let je prinesla čez 3000 gold., ko pa je pristojbina narasla na pol kraj-

Vse to radi tega, ker tavajo brez naše krivde in mimo nas okoli tega vprašanja in se ne znajdejo na poti k načrtnemu delu za pozitivno politiko turizma. Brez nas, brez našega tesnega sodelovanja, ki ga z našimi izkušnjami nudimo je vsako delo na tem polju brez uspeha.

Tako gledamo na politiko našega turizma mi. Bodočnost bo pokazala, da imamo prav.

C. M.

K uredbi za povzdigo turizma

Od 3. do 7. t. m. se je vršila v Beogradu konferenca o različnih vprašanjih, ki se nanašajo na tujski promet. Sklicana je bila po odseku za turizem ministrstva trgovine in industrije. Zastopane so bile trgovske zbornice in organizacije, ki so na tem zainteresirane, med drugim tudi Državna zveza gostinskih podjetij. Posebno obširno se je obravnaval osnutek za spremembo naredbe za povzdigo turizma onega dela, ki ureja kreiranje, financiranje in sestavne faktorje turističnih odborov.

Kakor znano se po tej uredbi na željo prizadetih, ene ali več občin onih krajev, ki so v zvezi s to uredbo priznani kot turistični ali zdraviliški kraji, ustanovi posebni turistični odbor, ki ima skrbeti za povzdigo tujkega prometa. Za autonomna mesta se predvideva ta odbor v nekoliko drugačni sestavi. Iz vseh odborov je potem formiran banovinski turistični svet, a iz banovinskih vrhovni (državni) turistični svet.

Kar se tiče zastopstva in soodločevanja v teh odborih je gostinstvo potisnjeno popolnoma v podrejeni značaj, v nekaterih predelih pa celo povsem na stran. Tako naj ima n. pr. gostinstvo v mestnih turističnih odborih svojega zastopnika s posvetovalnim glasom, kakor vse druge organizacije o katerih more biti komaj govora, da so na tem delovanju zainteresirane. Istočasno pa je seveda po tej uredbi že nakazano, da naj se dohodke za potrebe odbora vzame v prvi vrsti na taksah od bivanja tujcev, toraj od nočnin. Sele eventualni primanjkljaji naj občine dotirajo iz rednih (skupnih) dohodkov.

Mi smo predložili kako pogrešno in namenu samemu naravnost protivno je, da se gleda na obremenitev le onih tujcev, ki se v kraju nastanijo in se s tem tedaj obremenjujejo izključno gostinska podjetja. Predlagali smo, da naj k dohodkom za te namene prispevajo vsi davkoplačevalci dotičnega kraja, ker so tudi na dohodkih tujkega prometa posredno vsi enako zainteresirani. Toda očitno iz bojazni, da bi se zaradi nerazumevanja naletelo na odpor onega širšega števila, se je izognilo o tem sploh razpravljati. Tako je bilo na konferenci v Beogradu, kakor

carja od bokala, je mesto dobilo v nadaljnjih treh letih nad 22.000 gold.

Ze leta 1752., ko je Ljubljana imela 394 meščanov, v tedanjem pomenu besede se je pečala skoraj četrta (94) z vinotočem. Med ljubljanskimi obrtniki so zavzemali gostilničarji prvo mesto, kar dokazuje njihovo visoko število: leta 1802. jih je bilo 121, med njimi je bilo 67 hišnih posestnikov. Največ gostiln (34) se je nahajalo v mestu, v Kapucinskem predmestju 20, v Gradiškem predmestju 19, v šentpetrskem 18, na Poljanah 13, v Karlovškem predmestju in Kurji vasi pod Golovcem 9, v Krakovem 5, v Trnovem 3. Leta 1792. je bilo 192 gostiln. Gostilničarji so morali takrat plačevati kar po deset vrst raznih davkov. Poleg vina se je točilo tudi mnogo piva, ki ga je varilo sedem ljubljanskih pivovarnarjev. Zganjarni sta bili le dve. V starih časih se je točilo v Ljubljani mnogo več vrst vina kot dandanes. Razen cvička so naši predniki pili najrajši kraška in primorska vina. Cene so bile zelo različne. Bokali vina je veljal leta 1744: cvička 8—12 krajcarjev; črnkalca, prosekarka, muškatelca po 17 krajc., terana 12 krajc., refoška 17 krajc., rebulje 12 krajc. Da so bili že davni naši prednamci odlični častilci vinske kapljice in vneti pivopivci, dokazuje za tedanje število prebivalcev naravnost ogromni konsum: 56.000 bokalov alkoholne pijače na leto!

Rudolf Dostal.

tudi že preje pri obravnavah te uredbe pri banovinskih posvetovanjih. Stojimo sedaj pred tem, da bomo dobili naložene doklade na tujke sobe v vseh onih mestih in krajih, kjer se bodo ustanovili turistični odbori, da bodo te doklade občutno prizadele baš ono pango, ki bi ji morali poskrbeti olajšanje bremen, a da se obenem ni zanašati na dotacije iz drugih virov. Saj vemo, kako se le prerado negativno gleda na potrebe za povzdigo turizma v naših občinskih odborih, katerim je izključno in na dobro voljo prepuščen.

Nastane vprašanje, da li bo delovanje, ki bo s temi dohodki omogočeno, odtehtalo škodo, ki bo prizadejana z novimi bremenami na tujke sobe v času ko ta objekt že pod sedanjimi nakladami hira. Predvidevati je nadalje v mnogih slučajih, da bodo ti dohodki zadostovali komaj za kritje izdatkov na plačah osebja in za vzdrževanje posebnega urada. V drugih mnogih primerih, kjer bi se doseglo toliko večje dohodke, da bi bilo mogoče ustvarjati kaj več v prospek turizma, pa je zopet nevarnost, da se bodo porabljali za druge redne občinske izdatke, ki so daleč proč od neposrednih interesentov tujkega prometa, ko ima vendar občinski odbor odločilni vpliv v teh odborih.

Kar se tiče sestave turističnih odborov, smo rekli, da nas gostince odrija uredba na stran. Torej edini največji direktni interesent in edini faktor od katerega se istočasno mobilizira dohodke, s katerimi razpolaga ta odbor — je potisnjen na klop s posvetovalnimi glasovi. V krajevnih (ne mestnih) odborih, v banovinskem in vrhovnem turističnem svetu je sicer dana enaka vrednost našemu zastopstvu, toda tudi tu v razmerju ena proti deset, kar na vplivu zopet zelo malo pomeni. Tako bomo lahko zagrenjeni gledali na gospodarstvo z doto, ki jo bomo morali prinašati v blagajno mi.

Nič se ni čuditi glasovom, ki prihajajo iz naših vrst, da bi v protest proti predvideni novi izredni davščini odrekli vsako sodelovanje kaj šele proti temu, da se nas zraven tega še degradira v tako podrejeni položaj. Tudi, če bi se dohodki zbirali iz splošnih doklad, kakor smo predlagali, bi moralo imeti ravno gostinstvo največji, če ne že odločilni vpliv v teh odborih. Pri tem naj služi samo primer, kako bi izgledal posebni gospodarski odbor poljubne kmečke občine, kjer se za določeno gospodarsko kmetijsko (živinorejo, sadjarstvo itd.) določijo posebni fond iz skupnih občinskih dohodkov in različnih podpor, pa bi v takem odboru, ki naj odloča o porabljanju fonda, sedeli po večini vsi drugi, a oni ki so kmetje, živinorejci in sadjarji pa bi imeli skromno pravico enega posvetovalnega glasu, ali kvečjemu enega odnosa dveh enakovrednih članov proti osmim drugim. Nikdo ne more predvideti posledic, ki bi v takem slučaju lahko nastale radi razburjenih občanov — interesentov.

V zvezi z uredbo so se čuli tudi predlogi, da naj se ustanove posebni banovinski turistični inšpektorji. Pregledovali, nadzorovali in opozarjali bi predvsem na nedostatke v naših obratih. Toraj inšpektorji za gostinstvo. Tedaj še neko novo nadzorstvo poleg

že obstoječih številnih organov, katerim je gostinstvo podvrženo. Ali niso dovolj pristojna oblastva, katera imajo po predpisih za naše obrate še prav posebne in izjemne predpise, ki vsebujejo določila v stavbnem, higienskem, policijskem in strokovnem oziru. Ta oblastva imajo vendar vse strokovne moči: politično-upravne juriste, zdravnike in inženere. Tudi če gremo mimo klasičnega primera inkompetence, ki bi bila s tem ustvarjena, se sprašujemo, čemu neki posebni inšpektorji v okviru in na breme izvajanja uredbe in organizacije odborov v katerih naj — pa čeprav samo kot nekako peto kolo — sodelujemo tudi mi. Odločno smo proti tej nameri, ker ustroj, čeprav diktirane organizacije, vsaj ne sme biti kar sredstvo za kreiranje kakih naslovov, ki bi stvarno lahko samo škodovali in ki bi se njih kompetenca ne mogla niti uveljaviti.

Kakor v nakazanih predelih obravnavane uredbe, ki tangira posebno naše gostinstvo, tako je tudi v ostalem mnogo zelo problematičnih določil. Zato pričakujemo spremembo uredbe z veliko bojaznijo, da naša opozorila ne bodo upoštevana in gledamo radi tega na splošno s pesimizmom na nje uspešno izvajanje.

C. M.

Turistični inšpektorji — nova turistična sinekura

Na večdnevni turistični konferenci v Beogradu se je naenkrat pojavila od strani nekaterih zastopnikov turističnih organizacij zahteva, da se v vsaki banovini ustanovijo takozvani turistični inšpektorati. Na videz je bil predlog silno ponižen, dočim so ga k sreči pravočasno razkrinkali raznovrstni članki, ki so jih ravno v teh dneh prinašali zagrebški časopisi in ki so dali spoznati da tiči v ozadju neki osebni interes. Slava turističnemu inšpektoratu na Primorju, katerega vzdržujejo banska uprava savske banovine, Zbornica v Zagrebu in pa Putnik v Beogradu se je pela v najlepših melodijah. Turistični interesenti so gledali v tej na novo predvideni ustanovi rešitev našega turizma, ki ga od njegovega rojstva vzdržujejo in zdravijo samo z nasveti in predpisi. K sreči pa so imeli zastopniki našega stanu priliko na lastna ušesa čuti izvajanja zastopnika tega inšpektorata, ki je smatral za svojo glavno nalogo, da kritizira hotelirstvo, češ da ni ta ali oni hotelir že toliko let prepleskal svoje zgradbe, da nimajo naši hotelirji niti malo pojma o knjigovodstvu itd. Pri teh izvajanjih se je še le pravzaprav izkristaliziral program odnosno smoter teh na vse pretege zahtevanih inšpektorjev. Prvotno smo mislili, da so turistične organizacije hotele iz gotovih vzrokov same sebi postaviti kontrolorje, da bi n. pr. pregledovali poslovanje turističnih organizacij ali pa poslovanje poedinih njihovih podružnic itd., o katerih se je, če ne javno, pa vsaj na skrivnem šepetalo silno zanimive novice. Vse to bi se dalo upravičeno sklepati iz visokodonega naslova: turistični inšpektor. Toda zmota je bila velika. Turistični inšpektorji bi se morali pravzaprav imenovati gostinski inšpektorji ali še bolje »specijelni žandarji gostinstva«,

ker bi bila njihova naloga le, naznanjati naše ljudi in jih priganjati, da izvršijo ono, kar bi se temu inšpektorju izvolilo dopasti. Gospoda si zamislja stvar silno lahko, če misli, da si bomo pustili dopasti njihove eksperimente, ker nimajo prav nikake legitimacije, da posegajo v področje gostinstva, kjer je treba več znati, kakor pa samo slučajno in po sili razmer prisvojeno odnosno priučeno knjigovodstvo. Gg. turistični inšpektorji in njihovi poborniki naj povedo, kje so se tedaj nahajali, ko so naši ljudje postavljali svoje hotele in gostilne brez turističnih inšpektorjev in gradili hotelirsko industrijo, ki je rodila in redi vsakovrstne turistične organizacije s pridobitnimi cilji pa manj za turistične interese in poleg tega še celo kopico turističnih parasitov. Z našimi žulji, z našimi skrbmi in z našim delom se je ustvaril tujski promet, katerega bi sedaj vsakdo, ki ima n. pr. količkar rodinskih vezi izrabljaj v svoje sebične namene.

Tej gospodi, ki se redi od našega dela svetujemo, da naj posveča svojo modrost v resnici turistični organizaciji, da postane glavnemu turističnemu činitelju t. j. gostinstvu koristna, ne pa da se ga na vsakem koraku ovira. Mi smo siti te turistične modrosti, ki se jo porablja samo za napade na naše gostinstvo, kateremu niso ti modrijani ničesar dali, še manj pa zanj žrtvovali, temveč so imeli od njega le koristi. Menda ni turističnega zborovanja, kjer se ne bi znašli nad našim stanom in kjer si ne bi lastili pravic nekakega varuha nad nami.

Pojavil se je tedaj nov stan, ki ga rekrutirajo turistične organizacije in ki si prisvaja pravico komandiranja in solastništva do naših žepov, zato niso želje po nastavitvi turističnih žandarjev prav nič pretirane in spontane temveč so v sistemu turistične gospode, ki želi ustvariti turistično aristokracijo. Potrpežljivost nam je priklopala do vrhunca, zato resno opozarjamo vsakogar, ki se še danes bavi s tako mislijo po nekih inšpektorjih, ki bi jutri že zopet rodili generalne inšpektorje, da jo za večne čase pokopljejo.

Ko govorimo o inšpektorjih, ki bi naj izpopolnili vrsto že obstoječih kontrol; izvajanih po sreskih načelnikih, sreskih sanitetnih referentih, po turističnih odborih, po pravih žandarjih, redarjih in finančnih ter konečno po naši javnosti, ki je za nas najbolj merodajna kontrola, naj omenimo, da se strokovne kontrole ne bomo nikdar branili. Ne turističnih odnosno gostinskih žandarjev, pač pa gostinske svetovalce, ki imajo solidno teoretično in praktično strokovno gostinsko izobrazbo in so v praktičnem delu pokazali na polju našega obrta z uspehom svoje znanje. Ali imamo že take ljudi? Mislimo da ne. Kdor si predstavlja, da je »Schnellsiederkurs« kake inozem. hotelirske šole ali morda znanje knjigovodstva že zadostno spričevalo za takega svetovalca, katerega dene vsak boljši gostilničar v žep, ta se moti. Mi potrebujemo strokovnjake, pri katerih bi bilo lahko iskati v strokovnih zadevah nasvetov in katere bi n. pr. »Putnik« lahko že vzgojil. Naj bo dovolj za danes. Če bo potreba, potem bomo odprli predale in nekoliko bolj na široko razčlenili delo turističnih organizacij, ki si prisvajajo pravice, katerih jim ni nihče dal in kakršnih jim tudi ne more nihče dati, ne da bi odbil od sebe gostinstva in vzbudil k samopomoči, da se postavi tudi v pogledu turistične organizacije na lastne noge. Gospoda naj ne po-

MAJHEN

je danes zaslužek gostilničarja, a kljub temu mora skrbeti vedno za lepo in dobro mizno perilo

Da olajšamo nakup istega, ga prodajamo po skoro nemogočih cenah:

Blago za prte (belo) šir. 130 cm	din 19.—
Blago za prte (belo) šir. 140 cm	„ 22.—
Blago za prte (barvasto) šir. 130 cm	„ 19.50
Prt, barvasti (stalnih barv)	„ 26.—
Beli servijeti (vel. 62x62 cm)	„ 5.75
Kuhinjske krpe	„ 4.—
Blago za brisače, zelo trpežno	„ 5.50

Seveda prodajamo tudi vse ostalo manufakturno blago izredno poceni

MANUFAKTURA

komanditna družba

LJUBLJANA

Mestni trg 17

zablja, da smo jim mi bolj potrebni, kakor pa oni nam. Komedijska, ki se je glede ustanovitve turističnega inšpektorata ravnatko igrala na neki turistični konferenci v Splitu naj bo tedaj v interesu turizma in turističnih gošpodov doigrana.

Iz seje poslovnega odbora banovinskega turističnega sveta dravske banovine

Pod predsedstvom načelnika oddelka za trgovino, obrt in industrijo dr. R. R. teja se je vršila pri kralji. banski upravi dne 13. decembra t. l. četrti seja poslovnega odbora banovinskega turističnega sveta ob polnoštevni udeležbi vseh rednih članov in v prisotnosti večjega števila zastopnikov resornih oddelkov kralj. banske uprave, direkcije drž. železnic, direkcije pošte in brzojava, higienskega zavoda, banovinskih zavodov in zasebnih ustanov in organizacij.

Na tej seji se je poslovni odbor zelo obširno in temeljito pečal o ukrepih, ki so potrebni za izboljšanje sanitarnih in higienskih prilik v turističnih krajih s posebnim ozirom na pobijanje tuberkuloze in asanacijo vasi vobče. Glede nekaterih tozadevnih ukrepov, nujnih po svojem vzroku in namenu, se je ugotovila na seji potreba, da se prične čimprej uveljavljati in izvajati tako, da bi koristili že turistični sezoni 1938.

Nato je nadaljeval ban. referent Badjura z II. delom svojega strokovnega poročila o tujsko prometni propagandi (kartografski propagandni material; organiziranje smotrenega zbiranja, sestavljanja ter izkoriščanja propagandnega gradiva po vsej Sloveniji oziroma Jugoslaviji; detaljiran vodnik po Sloveniji v več jezikih).

V zvezi s tem je bilo pokrenjeno vprašanje smotrene, učinkovite in racionalne turistične propagande službe. Ugotovljeno je bilo, da narekujejo prilike in potrebe v tem nova pota, enotnost akcije in sistem v izvajanju kljub štednji odnosno potrebnim ekonomizaciji razpoložljivih sredstev.

Spricho aktualnosti in velike važnosti zadeve je poslovni odbor sprejel predlog, da naj se o tem — po predhodni pismeni konzultaciji glavnih organizacij, ustanov in zavodov o jedru problema — razpravlja tudi pred širšim forumom plenuma banovinskega turističnega sveta na njegovem zasedanju leta 1938 ter, da se nato izdajo smernice za praktično izvrševanje tujsko-prometne javnosti.

Zavarovanje gostilničarjev za slučaj smrti, onemoglosti, starosti in bolezni

Zvezna organizacija je že leta 1934. izdala poziv na vsa gostinska združenja v dravski banovini, da se naj ob priliki občnih zborov razmotri o uvedbi zavarovanja članstva za slučaj bolezni, onemoglosti in smrti. Tedaj smo naleteli na silen odpor, ker bi se moralo n. pr. za zavarovanje za slučaj bolezni članov in njihovih svojcev plačevati mesečno najmanj 40 din. Od vseh 51 združenj, kar jih šteje zvezna organizacija se ni niti eno odločilo, da bi uvedlo tako zavarovanje. Izmed vseh gostinskih združenj dravske banovine ima uvedeno bolniško zavarovanje dosedaj le Združenje gostinskih podjetnikov v Ljubljani, ki se je osnovalo še na osnovi starega zakona o osnovanju bolniških blagajnic. Ker predvideva § 384. obrtnega zakona zavarovanje trgovcev in obrtnikov so tudi zbornice razmotrile o tem vprašanju na eni izmed svojih zadnjih sej, nakar je Zbornica v Ljubljani izdala na vsa naša združenja sledeči razpis:

Vsak imetnik gostinskega obrta, katerega združenje z nadpolovično večino sklene, da se izvede zavarovanje za primer bolezni, bi moral vsak mesec plačati določen prispevek in bi imel pravico, ako zbolí sam, njegova žena, ali otroci do 16. leta, dokler živijo z njim pod skupno streho, kakor tudi drugi člani njegove družine, ki jih imetnik gostinskega obrta vzdržuje v svoji hiši, dobiti brezplačno zdravnika, zdravila in bolnico, in to za eno in isto

bolezen do največ 26 tednov, po dvoletnem plačevanju prispevkov pa največ 52 tednov.

Ako imetnik gostinskega obrta želi, da si sam izbere zdravnika odnosno ako zahteva v bolnici 2. razred, mora plačati za bolniško zavarovanje 60 din mesečno, a brezplačno bi dobival samo ona zdravila, katera mu odobri zdravnik bolniškega fonda za zavarovanje članov prisilnih združenj.

Ako imetnik gostinskega obrta želi, da ga zdravi zdravnik bolniškega fonda, a ne, da si sam lahko izbere zdravnika, mora plačati 40 din mesečno, a v tem primeru mu gre pravica do 3. razreda v bolnici.

Za pogrebno v znesku 2.000 din, katero bi dobila družina zavarovanega člana, bi moral vsak zavarovani član plačevati mesečno še 5 din, tako da bi celotni mesečni prispevek za to zavarovanje znašal 65 din, odnosno 45 din.

Gori navedeno velja za zavarovanje za primer bolezni.

Glede nezgodnega zavarovanja so zbornice zavzele stališče, da ga ni treba uvesti, ker so slučaji nesreč odnosno nezgod pri imetnikih gostinskih obrtov dokaj redki, a poleg tega nimajo tudi sicer nobene sličnosti s slučajem nesreč pri delavcih, za katere je tako zavarovanje vpeljavano. Vsled tega pride tu v poštev samo zavarovanje za slučaj onemoglosti, starosti, smrti, kakor tudi gori navedeno zavarovanje za primer bolezni.

Zavarovanje za primer onemoglosti, starosti in smrti bi obstajalo v sledečem:

Vsi imetniki gostinskih obrtov, katerih združenja sklenejo, da se izvede obvezno zavarovanje, bi morali plačevati vsak mesec določen prispevek, a zato bi po dovršenem 60. letu starosti imeli pravico do starostne rente, ki bi jo prejeli od penzijskega fonda vsak mesec in to do svoje smrti. Ako bi pa pred 60. letom starosti postali telesno ali duševno nesposobni za obrtno delo, kar bi ugotovili zdravniki fonda, bi dobili pravico do starostne rente že pred 60. letom, a višina rente bi se določila po številu let, za katere so plačani prispevki. Pravica na rento pred 60. letom bi pripadala torej samo onemu članu, ki bi postal telesno ali duševno nesposoben za obrtno delo, a ne tudi onemu, ki bi padel v stečaj, ali pa, ki bi iz kakršnegakoli drugega razloga opustil obrt. Poleg tega bi vdova zavarovanega člana dobila polovico rente, ki bi pripadala pokojnemu možu ob času smrti v sorazmerju z leti zavarovanja. Končno bi imel vsak zakonski otrok zavarovanega člana po njegovi smrti do dovršenih 18 let $\frac{1}{10}$ penzije (rente), na katero bi imel pravico njegov pokojni oče ob času smrti v sorazmerju s številom let, ko so bili prispevki plačani. Toda v nobenem primeru ne bi mogle rente vdov in otrok znašati skupno več kot 95% rente, na katero bi imel pravico pokojni mož odnosno oče ob času smrti v sorazmerju s številom let, za katere so bili plačani prispevki.

Vse gori navedene pravice do (penzijske) rente se začno šele po 5 letih plačevanja prispevkov. Pred 5 leti se ne bi mogla zahtevati nobena od gori navedenih rent, tudi če je zavarovani član še tako vestno in točno izpolnil svojo dolžnost glede plačevanja prispevkov. Pravico do starostnega zavarovanja dobi član obenem, ko dobi pooblastilo ali dovolilo za gostinski obrt ne glede na starost, ne sme pa biti star več kot 55 let. Glede višine mesečnih prispevkov se nam nudi sledeča slika:

Vsak zavarovani član, ki bi plačeval mesečno 200 din, bi imel pravico do sledeče (penzijske) rente:

po 5 letih prispevkov 375 din meseč.
po 10 letih prispevkov 450 din meseč.
po 15 letih prispevkov 525 din meseč.
po 20 letih prispevkov 600 din meseč.
po 25 letih prispevkov 675 din meseč.
po 30 letih prispevkov 750 din meseč.
po 35 letih prispevkov 820 din meseč.

Vsak zavarovani član, ki bi plačeval 120 din mesečno, bi dobival rento v višini 60% gori navedene rente, torej:

po 5 letih prispevkov 225 din meseč.
po 10 letih prispevkov 270 din meseč.
po 15 letih prispevkov 315 din meseč.

Zavarovani član, ki bi plačeval 60 din mesečno, bi dobival rento v višini 50% rente, ki bi jo dobival imetnik

gostinskega obrta, ki bi plačeval 120 din mesečno.

Končno je treba izrecno poudariti, da bi se vse vrste (penzijskih) rent, do katerih bi imel pravico zavarovani gostilničar, odnosno njegova vdova, izplačevale samo v primeru, ako ne bi imel dotični član odnosno njegova vdova nobenih drugih dohodkov, ki bi skupno znašali toliko vsoto, kolikor bi znašala mesečna (penzijska) renta. Z drugimi besedami se to pravi, da bi morali plačevati prispevke za to zavarovanje v višini 200 din, odnosno 120 din, odnosno 60 din mesečno vsi zavarovani člani, toda pravico do rente bi imeli samo oni člani, odnosno one vdove, ki bi ob času dospelosti pravice na rento ne imeli drugih dohodkov, odnosno vsaj ne takih dohodkov, ki bi dosegli višino pripadajoče jim rente.

Na podlagi vsega gori navedenega Vas prosim, da ji odgovorite na sledeča vprašanja:

1) Ali ste sploh za to, da se izvede zavarovanje imetnikov gostinskih obrtov pod gori navedenimi pogoji, ki so po mnenju najboljših zavarovalnih strokovnjakov edino mogoči?

2) Ali ste za to, da se najprej izvede samo starostno zavarovanje v gori navedenem smislu in ne tudi bolezensko zavarovanje?

3) Ako ste za to, da se najprej izvede samo starostno zavarovanje, potem nam sporočite, ali naj se to zavarovanje izvede na osnovi mesečnih prispevkov v višini 200, 120 ali 60 din.?

4) Ali soglašate s tem, da imej pravico do starostne (penzijske) rente samo oni član, ki nima drugih dohodkov večjih od pripadajoče mu rente, četudi bi plačevali vsi člani svoje prispevke?

Pri tem je treba pripomniti, da bi morala biti starostna renta manjša ali pa prispevki večji, če bi se starostna renta izplačevala tudi takim, ki bi imeli večje dohodke.

5) Ali smatrate za potrebno, da se zavarovanje imetnikov gostinskih obrtov, torej tako bolezensko, kakor tudi starostno, izvede za vse kategorije imetnikov gostinskih obrtov, ali pa naj bi se posamezne kategorije imetnikov gostinskih obrtov (n. pr. imetniki bufetov, ljudskih kuhinj) izločile iz zavarovanja. Gre namreč za to: najnižji mesečni prispevek bi namreč, kakor je gori navedeno, znašal 60 din mesečno. Gotovo je pri vsakem združenju več strok, katerih pripadniki so zelo siromašni ter bi le s težavo prevzeli plačevanje prispevkov, ako bi jih sploh mogli prevzeti. Ne sme se namreč pozabiti, da bi bila plačila prispevkov obvezna, tako da bi se zapadli, a neplačani prispevki prisilno izterjevali.

Iz te okrožnice lahko razvidijo člani ugodnosti in neugodnosti takega zavarovanja. Priporočamo, da se predlog zbornice temeljito preštudira in da se o njem tudi na občnih zbiorih razmotri. V koliko so se gospodarske prilike našega gostilničarstva že toliko izboljšale, da bi gostilničarji lahko za svoje zavarovanje prenesli 780 odnosno 540 din na leto o tem ve najbolje poedinec, zato so naši občni zbiri jako primerna mesta za sklepanje o tako važnem vprašanju.

Tihotapstvo in gostilničar

Dne 23. novembra t. l. so v Ljubljani zborovali slovenski župani iz ljubljanskega sreza. Kot župan in obenem tudi gostilničar sem se tega zborovanja udeležil, kjer smo obravnavali važna in pereča vprašanja, ki se tičejo podeželskih županov oz. občin. Na dnevnem redu je bilo tudi vprašanje tihotapstva z vinom od strani gostilničarjev. Ker mi je stanovska dolžnost, da branim gostilničarje naj napišem par besedi k gornjemu naslovu. Da se danes vseh povsod in na vse mogoče načine tihotapi so krive ogromne carine, davki druge dajatve, ki jih mora plačevati konzument. Žal, da se tudi nekateri gostilničarji poslužujejo te nič kaj lepe in za gostilničarja mnogokrat usodne metode. Vprašati se je treba, kdo jih k temu koraku sili. Odgovor je silno lahek. Krivda leži na davčnem sistemu. Kdo je danes še tako obložen z davki, trošarinami in drugimi dajatvami, kot ravno gostilničar? Seveda gostilničar, ki mu je 10 krat prešteti vsak četrt litra vina, saj je pod stalnim nadzorom finančnih organov ter mora pla-

Gospodinjska šola za gostilničarske gospodinje

nudi gostilničarskim hčeram strokovno izobrazbo za izvrševanje gostilniškega poklica.

Dolžnost gostilničarja in gostilničarke je, da pošilja svoje hčere le v to edino gostilničarsko gospodinjsko šolo, ker skrbite s tem za bodočnost vaših otrok in za napredek gostilne.

Prospecte dobite brezplačno pri ravnateljstvu te šole v Ljubljani, Privoz 11. Za telefonična obvestila kličite št. 26-75.

Šola je namenjena gostilničarskemu stanu Slovenije, za to jo podpirajte.

čevati visoko banovinsko in občinsko trošarino. K temu se naj pridene še točilna taksa ter ogromni davki n. pr. zgradarina, pridobnina in ne vem kaj še vse. Ni čuda, da se v tej kopici davščin ne spudna niti davčni uradnik, še manj pa podeželski gostilničar. Če bi bil pri nas davčni sistem drugačen, tako, da bi gostilničar plačeval res primerne davke, se gotovo ne bi že radi svojega ponosa posluževal takega nečednega in kaznjivega dejanja. Upravičeno trdim, da so za tihotapstvo krive največ davkarje. Naj navedem samo en primer iz lastne izkušnje, da bo glede pretiranih davkov slika še bolj jasna. Imam gostilno v hribovitem kraju, ki je pripoznano klimatsko zdravilišče in kamor izletniki silno radi zahajajo. V gostilni točim le dobra, pri vinogradnikih nabavljena vina ter se do danes še nisem poslužil tihotapstva in sem tudi vse dajatve pošteno plačeval. Davkarja pa mi je najbrže radi moje poštenosti predpisala beri in piši celih deset tisoč din. davka in to za gorsko gostilno, ki je 3 ure oddaljena od železniške postaje in nima nikake ugodne prometne zveze. Ali ni ta predpis najmanj 2 krat previsok. Ali je še mogoče gostilničarju obstojati in za koga se naj bori? Ali za svoj obstanek ali pa samo za davkarjo? Silno mi je kot županu in gostilničarju na tem, da bi se pri nas razvil tujski promet, kajti s tem bi bilo vsemu kraju zelo pomagano. Rad bi si izboljšal gostilniški lokal ter napravil še kako tujsko sobo, kar pa mi je vsled ogromnih davkov nemogoče.

Zato je pisarjenje po časopisih brezuspešno, kakor je manj vredno ono ploskanje, ki se ga sliši na raznih sestankih tujsko-prometnih organizacij. Dokler se bo pri davkarijah napram gostilničarju tako postopalo, kakor se sedaj postopa, potem se ni čuditi, če ne bo v tujskem prometu nikakega napredka, ter bomo še bolj zaostajali za tujimi državami. Vso krivdo nosi, kakor že povedano za tihotapstvo in za nazadovanje tujskega prometa le nepravilen davčni sistem.

Gostilničar iz Notranjskega.

Op. uredništva: Veseli nas, da so se začeli javljati gostilničarji, ker spozna javnost najbolje na podlagi takih dopisov razmere, ki vladajo v gostilniškem stanu.

Anketa o delovnem času pomožnega osobja

Po zaključku ankete, ki se je vršila dne 8. novembra t. l. v Zagrebu glede vprašanja delovnega časa pomožnega osobja v trgovskih in obrtnih obratovalnicah, je minister za socialno politiko in narodno zdravje sklical ponovno anketo za 18. in 19. januar v Sarajevu. Na tej anketi se bodo razpravljala sledeča vprašanja: 1.) Sprememba uredbe o odpiranju in zapiranju trgovskih in obrtnih obratovalnic in delovni čas pomožnega osobja. 2.) Posebna zaščita žene in otrok v pogledu delovnega časa. 3.) Izboljšanje službe inspekcije dela. 4.) Pojem o industrijskih podjetjih po obrtnem zakonu in 5.) Kolektivne pogodbe.

NAVODILA ZA STUDIJ V HOTELIRSKI STROKI V INOZEMSTVU

Gostilničarji, ki žele izobraziti svoje sinove v hotelski stroki v inozemstvu dobe o učnih zavodih ter učnih načrtih in o cenikih podrobne informacije v zvezni pisarni.

Referat zveznega predsednika na plenarni seji Zbornice TOI v Ljubljani o uspehih in nedostatkih našega tujskega prometa

A) UVOD

Gostinstvo in tujski promet sta tako tesno povezana drug z drugim, da je nemogoče govoriti o enem brez zveze z drugim. Nedvomno je, da je gostinstvo temeljni in najvažnejši steber tujskega prometa sploh. Ker je naše gostinstvo povečini, in ono v tujskoprometnih krajih pa naravnost eksistenčno odvisno od uspehov ali neuspehov tujskega prometa, je prav, da se sliši v javnosti tudi glas našega gostinstva in njegovo mišljenje o našem tujskem prometu. Obravnavana materija je rezultat razmotrivanj gostinskega odseka in gostinskih organizacij, ki jih je zbornica s pismeno anketo pozvala, da se izjavijo o letošnji tujskoprometni

sezoni, o nje uspehih in nedostatkih. Od večine združenj smo prejeli tozadevne odgovore, več ali manj izčrpne, najizčrpnjše pa od združenj na našem Gorenjskem, med temi posebno od Združenja gostilniških podjetij na Bledu.

Ker nam da statistika najboljšo bazo za oceno letošnje tujskoprometne sezone odnosno nje uspehov in nedostatkov, naj nam bo tu dovoljeno najprej podati statistike tujskega prometa za dobo od 1. januarja do 1. septembra letošnjega leta, in sicer za 1. 1937. in 1936. in to najprej za celo državo, potem pa posebej za našo banovino ker bomo na ta način najlažje prišli tudi do pravih zaključkov.

B) STATISTIČNI PODATKI

1) Število turistov v vsej državi od 1. januarja do 1. septembra 1937 v primerjavi z 1. 1936.

	L. 1937		L. 1936	
	Število turistov	Število nočnin	Število turistov	Število nočnin
Jugoslavija	495.170	2.769.773	502.907	2.769.670
Avstrija	37.432	247.381	46.221	327.004
Belgija	2.078	6.419	1.420	6.906
Bolgarija	2.416	9.052	2.217	11.220
Čehoslovaška	45.703	396.605	55.165	469.638
Danska	1.380	4.154	—	—
Anglija	12.298	51.003	6.482	29.632
Francija	7.162	19.175	6.011	24.319
Grčija	1.091	4.416	2.352	14.757
Holandska	1.879	7.803	1.547	6.970
Italija	8.110	33.619	5.527	8.524
Madjarska	10.402	75.205	9.601	78.407
Nemčija	52.411	236.136	26.277	136.306
Norveška	580	2.172	2.081	9.897
Švedska	1.136	4.606	4.477	25.656
Švica	3.248	15.130	6.566	49.965
Poljska	4.465	33.889	3.691	19.040
Rumunija	2.949	14.797	—	—
Turčija	527	1.640	—	—
Ostala Evropa	3.951	21.904	3.972	20.035
Zed. amer. države	3.824	15.215	2.534	13.325
Ostala Amerika	550	2.112	1.092	4.821
Ostali kontinenti	914	2.517	—	—
Skupno	699.676	3.976.263	690.140	4.026.092
Jugoslovanov	495.170	2.769.773	502.907	2.769.670
Inoz. turistov	204.506	1.206.490	187.223	1.256.422

2) Od tega je bilo gostov v dravski ba novini od 1. januarja do 1. septembra 1937 (najvažnejši kraji)

	L. 1937		L. 1936	
	Število turistov	Število nočnin	Število turistov	Število nočnin
Ljubljana	36.559	64.062	33.004	64.686
Maribor	14.150	56.509	13.673	22.507
Bled	15.550	118.043	17.016	162.669
Bohinj	1.451	10.825	1.603	9.475
Dobrna	3.169	51.196	2.805	46.939
Kamnik	3.562	8.149	3.656	8.998
Kranjska gora	4.349	54.678	4.663	60.788
Laško	2.220	24.399	1.685	16.560
Radovljica	903	11.402	592	7.769
Rimske toplice	294	2.784	328	3.773
Rogaška Slatina	5.926	79.309	5.746	75.842
Skupno	85.138	481.356	81.771	480.006

3) Statistika inozemcev v dravski bano vini v l. 1936. in 1937. (po narodnosti)

G o s t o v		
	v l. 1936	v l. 1937
Avstrijci	17.059	12.263
Nemci	9.926	7.004
Čehoslovaki	9.748	5.319
Italijani	4.389	3.852
Madjari	1.977	2.078
Angleži	1.968	1.978

C) ANALIZA STATISTIČNIH PODATKOV V SPLOSSEM

Ta statistika nam kaže, da je bilo v označeni dobi letošnjega leta v vsej državi 699.676 gostov in 3.976.263 nočnin, napram 690.140 gostom in 4.026.092 nočninam v letu 1936., iz česar sledi, da je število turistov letos napram lanskemu letu naraslo za 9.536 oseb, medtem, ko so nočnine padle za 49.829. Zanimivo je, da smo imeli letos v vsej državi 204.506 inozemcev z 1.206.490 nočninami, medtem ko smo imeli lansko leto sicer 17.283 manj inozemcev, pa vendar 49.932 več nočnin. Če pogledamo dravsko banovino, se nam pa nudi napram lanskemu letu skoro isto šte-

vilo gostov, t. j. okrog 85.000 z 481.000 nočninami letos, napram 81.000 gostom in 480.000 nočninam v lanskem letu. Toda medtem, ko je v vsej državi število inozemskih turistov napredovalo, je pri nas število inozemskih gostov znatno nazadovalo, in sicer smo imeli letos 37.654 inozemcev, napram 51.857 inozemcem leta 1936. Res je, da podatki za 1. 1937. vsebujejo samo dobo do 1. septembra, medtem ko je lansko leto računano v celoti. Vendar pa v zadnjih štirih mesecih inozemski gosti v brezposelnem številu prihajajo k nam, tako, da vsekakor drži dejstvo, da smo glede obiska inozemskih gostov v dravski banovini znatno nazadovali.

D) ANALIZA STATISTIČNIH PODATKOV V RAZMERJU DO DRŽAV, S KATERIMI IMAMO TURISTIČNE SPORAZUME ODNOSNO KONVENCIJE

Ako primerjamo navedene statistične podatke in če pogledamo države, s katerimi nimamo turističnih konvencij, potem vidimo, da smo pri njih napredovali, medtem ko smo z državami, s katerimi imamo turistične sporazume nazadovali, kar velja za vsa država, kakor tudi za dravsko banovino posebej. Tako vidimo, da smo pri državah balkanskega sporazuma, t. j. pri Grčiji, kakor tudi Turčiji, ki sta članici stalnega turističnega komiteja balkanskega sporazuma, znatno nazadovali. Isto velja tudi za Rumunijo, s katero smo zaključili posebno turistično konvencijo. Ista slika se nam nudi pri Avstriji, Poljski in Čehoslovaški, s katerimi imamo turistične sporazume. Izjemo tvorita samo Nemčija, katere gosti so porasli napram lanskemu letu za 50% in Madjarska. Iz tega torej vidimo, da so sporazumi in turistične konvencije ostale več ali manj na papirju in da nam turistične konvencije in pa sporazumi ter razne konference ne pomagajo veliko, če se jim ne da prava vsebina, t. j. dobra volja. V tem oziru nam daje Grčija zelo poučen primer.

a) Grčija

Ta je članica stalnega turističnega komiteja balkanskega sporazuma, katere gosti so v znatni meri prihajali v Slovenijo, in sicer v Rogaško Slatino, kjer jih je bilo lansko leto še 215, letos pa samo 13, odnosno na Bledu 70, letos samo 45. Ta nedostatek ima svoj razlog v dejstvu, da je Grčija silno otežkočila prihod grških turistov, ki so že decenije in decenije posečali naša letovišča in zdravilišča, s tem, da je predpisala za vsakogar, ki se hoče iti zdraviti v naša zdravilišča, da mora doprinesiti zdravniško izpričevalo treh vseučiliških profesorjev in to poleg prošnje za dovoljenje za nabavo plačilnih sredstev in še posebno dovoljenje policijskih oblasti za izdajo potnega lista. Jasno je, da so te mere že prohibitive in je vsled tega stalni dotok Grkov iz prejšnjih let v letošnjem letu takorekoč usahnil.

Naša zbornica je že opozorila ministrstvo trgovine in industrije na ta nedostatek, ki je posledica restriktivnih mer deviznega in administrativnega karakterja, ki jih podvzema Grška pri potovanju svojih turistov v inozemstvo. Te restriktivne mere so napram nam temmanj upravičene, ker naša država ne dela nikakih težkoč za potovanja naših turistov v Grčijo. Dobili smo odgovor, da se bo s tem vprašanjem bavil gospodarski svet balkanskega sporazuma na svojem prihodnjem zasedanju dne 7. aprila prihodnjega leta in ker smo pravočasno pokrenili potrebne korake, upamo da ne bo brez uspeha.

b) Rumunija

Kar se tiče Rumunije, s katero imamo sklenjeno turistično konvencijo z dne 5. julija 1936, je njih število, ki je znašalo lansko leto še 3691, padlo letos na 2949 vključno naši razstavi v Bukarešti in vključno sklenjeni konvenciji. Lansko leto je posetilo Slovenijo 457 Rumunov, letos pa približno 50% manj. Ravno tako so nazadovali tudi gosti iz Turčije, ki so že itak prihajali v majhnem številu v našo državo. Namenoma smo tu navedli vse te države, ki so vse članice stalnega turističnega komiteja balkanskega sporazuma, da vidimo, kako je to samo navidezen uspeh, medtem ko v resnici turistična bilanca kaže drugo lice. Naj omenim še težave, ki jih imamo z Rumunijo, od koder ne moremo dobiti 10 milijonov lejev za prodane vozne karte ki se nam jih dolguje, čeravno ima Rumunija napram nam aktivum iz blagovnega prometa v znesku 27.900.000 din. Izven dvoma je, da bodo države balkanskega sporazuma morale vzeti stvar resneje v roke, kajti sicer bo ostalo samo pri konferencah in posvetovanjih, od katerih smo si sedaj obetali mnogo uspeha.

c) Poljska

S Poljsko, s katero imamo turistični sporazum, ki je iztekel 31. oktobra t. l. vidimo iz gornjega, da je dotok njenih gostov napram lanskemu letu v vsej državi, kakor tudi v Sloveniji znatno

Višek užitka pri kosilu

ni znabiti kaka posebno rafinirano pripravljena jed, ampak občutek, kadar vstanete od mize. Zgodi se, da od z vsemi mogočimi slasticami obložene mize vstanete vendar nezadovoljni. Zelodec Vam stavlja, in prebavni aparat Vam narekuje, da nekaj ni v redu. — Tu morate napraviti zopet red! Dobro sredstvo za dosego je naravna Rogaška slatina. — Pijte pred in po kosilu po en kozarec in po možnosti tudi zjutraj na tešče, pa bo Vaša prebava kmalu zopet v redu. Lahko bodele zopet brez skrbi jedli kar Vam tekne.

Pri mizi naj torej nikdar ne manjka Rogaška slatina!

Rogaška Slatina

nazadoval. V Poljski vidimo pomanjkanje sistematične propagande za poset naše države.

č) Čehoslovaška

Kar se tiče Čehoslovaške, s katero imamo tudi sklenjeno turistično konvencijo, je dotok njenih gostov v Jugoslavijo napram lanskemu letu nazadoval za približno 8%, medtem ko je padel v Sloveniji dotok Čehov okrog 30 do 40%. Najbolj je v Sloveniji čutil izpad Čehoslovakov Bled, kjer smo napram letu 1934. padli od 3.043 letos na 1.503 osebe. Razlog temu nedostatku nosi v veliki meri naše zastopstvo v Pragi, ki ne razvije dovolj vnete propagande. Dalje izhaja razlog tudi v devalvaciji Kč in so Čehi z velikim porastom posečali Italijo.

d) Avstrija

Z Avstrijo imamo turistično konvencijo in smo zopet tako v vsej državi, kakor tudi v Sloveniji, znatno nazadovali. Še vedno se ni mogla popraviti posledica odloka, ki je bil storjen leta 1934., ko je bila izdana prepoved potovanja v Jugoslavijo. Da avstrijski gosti ne pridejo k nam v večjem številu, je pripisovati v prvi vrsti silno intenzivni propagandi avstrijskih tujskoprometnih faktorjev za obisk domačih letovišč in kopališč, kakor tudi agitaciji po raznih društvi in korporacijah proti obisku Jugoslavije. Temu nasproti naša propaganda v Avstriji ni na vrhuncu, zlasti na naše najvažnejše letovišče Bled se ne polaga skoro nobene pažnje.

Edini svetli izjemi od držav, s katerimi imamo sporazume odnosno turistične konvencije, tvorita Nemčija in Madjarska, prva za vsa država, ne za dravsko banovino, druga pa tudi za dravsko banovino.

e) Nemčija

Nemci, ki so v vsej državi porasli za celih 50%, so v Sloveniji nazadovali od 9.926 lanskega leta, na okroglo 7000 letošnje leto. Nedostatek je iskati v tem, da določeni mesečni kontingent 400.000 RM ni zadostoval. Zanimanje v Nemčiji za naša letovišča je bilo izredno veliko. Samo potovalni biro »Italia« v Dresdenu je pripeljal na Bled v predsezoni nad 1000 gostov, čeprav je prejšnje leto deloval izključno samo za Italijo. Ta uspeh gre predvsem na račun obstoječih deviznih težkoč v pomladanskih mesecih med Italijo in Nemčijo, to je razlog, ki leži izven našega območja. Dotok Nemcev je bil kljub temu najjačji v mesecu juliju in avgustu. Bil bi pa še mnogo večji, ako bi bila

mesečna kvota RM večja. Naša zbornica in Zveza za tujski promet sta dosegli, da je Reichsbanka pristala na to, da se je kvota RM 400.000 za mesec avgust povečala na 600.000 RM, kar je pa značilo samo delno pomoč. Meseca septembra, ko so bila pogajanja v Dubrovniku, se je, kakor slišimo, to vprašanje uredilo na zadovoljiv način, tako da prihodnje leto lahko pričakujemo nemoten dotok nemških gostov. V Nemčiji je za našo propagando razmeroma dobro preskrbljeno. Tako imamo Oficijski turistični biro Kraljevine Jugoslavije v Berlinu, dalje delujejo za naša letovišča potovalni biroji Nord-Süd v Münchenu, Isaria v Münchenu, Italia v Dresdenu, Bauern-Freund v Nürnbergu, potovalni biro v Wiesbadnu, Frankfurtu, Kölnu in Hanowerju. Važno mesto za to je tudi Hamburg, kjer izgleda, da bomo dobili v kratkem honorarnega konzula, ki je podjeten. Nedostatek, ki se očita potovalnim birojem, je bil v tem, da so potovalni biroji iskali predvsem devize za skupinska potovanja in se je zanemarjalo posameznike, ki hočejo potovati samostojno.

f) Madjarska

Dotok Madjarov v našo državo in predvsem v Slovenijo, je znatno porastel, kar je uspeh aktivne propagande in intimnejšega sodelovanja s tamkajšnjimi potovalnimi biroji in v mnogi meri ublaženih političnih razmer, ki so mnogi pripomogle k zboljšanju položaja. Ravno porast madjarskih gostov dokazuje, da so bile naše cene konkurenčne z italijanskimi, ker bi jih sicer kot stalne goste italijanskih letovišč ne mogli pridobiti za naše kraje, če bi bili dražji.

S tem smo absolvirali države, s katerimi imamo turistične konvencije in prehajamo na države, s katerimi nimamo turističnih konvencij, vendar in kljub temu pa sorazmerno znaten napredek.

1) Anglija

Število angleških gostov rapidno raste in beležimo v tem pogledu relativno največji porast v vsej državi, kakor tudi v Sloveniji. Najbolj nazorno nam to dokazuje statistika Bleda, ki ga je posetilo leta 1934. 330 Angležev, leta 1935. 457, Angležev, l. 1936. 1085 Angležev in l. 1937. 1224 Angležev.

Vsi brez izjeme so nad krasotami naših krajev vžhičeni, klima jim zelo ugađa in ljubeznivost našega ljudstva jim silno prija. V Londonu delujejo 3 angleški potovalni biroji za Jugoslavijo, in sicer: 1. The Yugoslavia Express Agency, 2. Dean & Dawson, Ltd., 3. Thos. Cook and Son, Ltd., ki sodelujejo z našim »Putnikom« ter je treba priznati, da marljivo delajo. Vsako leto imamo računati z večjim številom Angležev, zlasti če bomo izpolnili pogoje, odnosno odpravili nedostatke, o katerih bomo govorili pozneje.

2) Severne države: Holandska, Danska, Švedska in Norveška

Kakor v Angliji, tako tudi v teh državah ni nobenih deviznih predpisov, nobenih deviznih težkoč, ki bi otežkočali prihod turistov v našo zemljo, pa je že s tem pokazana smer, kako malo haska imamo od turističnih konvencij. Tu je teren, od koder bi mogli pridobiti z intenzivno propagando stalne obiskovalce. Toda v teh državah nimamo tako kakor v Angliji zvez s potovalnimi biroji, ki bi z vneto delali za naše kraje. Naš »Putnik« ima sicer zvezo s potovalnim birojem Oversisk Passagerbureau v Kopenhagenu, s potovalnim birojem Bennett's Travel Bureau Ltd. v Oslu in s potovalnim birojem A. B. Nordisk Resebureau v Gothenbourgu ter z Bureau de voyages des chemins de fer de l'Etat de Suede v Stockholmu. To so pa samo zveze našega društva »Putnik«, ne pa zastopstva. Vsled tega je pozdravljati zamisel »Putnika«, da se osnuje naš turistični biro v Stockholmu, ki bi razpredel svoje delo v vseh nordijskih državah. Porast Dancev, Holandcev, Švedov in Norvežanov v našo državo stalno raste; to velja tudi za obisk dravske banovine.

NEDOSTATKI

Iz prednjega smo razvideli uspehe, ali bolje rečeno, sedanje stanje našega turizma in v zvezi s tem tudi nekatere nedostatke, v kolikor jih je bilo logično treba omeniti. Sedaj pa hočemo tu posebej govoriti o nedostatkih.

Eden glavnih nedostatkov je v tem, da nismo gostov iz nordijskih držav in zlasti iz Anglije dočakali pripravljeni, temveč se šele sedaj, kolikor je pač mogoče, skušamo prilagoditi njihovim zahtevam. Nimamo dovolj strokovno izobraženega postrežnega osebja, ki bi obvladalo jezike inozemcev, ki prihajajo k nam, posebno je tu omeniti angleščino. Naša zbornica, kakor tudi Zveza gostilničarskih podjetij in Zveza za tujski promet so storile svojo dolžnost. Naša zbornica je pred tremi leti organizirala prvi tečaj za angleščino v Ljubljani, ki se pa ni obnesel, medtem ko je pa tečaj za angleški jezik na Bledu, ki ga je priredila Zveza združenj gostilničarskih podjetij ob podpori zbornice lepo uspel, ker so se na Bledu pač bolj zavedali potrebe. Na merodajnih mestih smo tudi intervenirali, da se pridobi možnost strokovne izobrazbe direktno v Angliji ter je naša država vnesena v listo opih držav, katerim je dovoljeno sicer manjše število gostinskih uslužbencev poslati v Anglijo. Ker pa je ta praksa draga, je treba da ministrstvo trgovine in industrije, k. b. banska uprava ter vsi tujskoprometni faktorji v to svrhu izdatno denarno podporo. V zvezi s tem smo že sestavili predloge za povišanje zadevnih postavk v državnem in banovinskem proračunu. Svoječasna zamisel oblastnega odbora, da se ustanovi hotelirska šola pri nas, se je zdaj ponovno vzela v pretres in treba bi bilo gledati na nje čimprejšnjo realizacijo.

Poglaviti nedostatek pa je v tem, da nimamo zadostnega števila moderno urejenih srednjih in manjših hotelskih objektov, kateremu nedostatku naj odpomore rešitev problema hotelske sanacije, o kateri je v svojem poslovnem poročilu že govoril g. zbornični predsednik. To je nujno potrebno, ako hočemo doseči stalnost in kontinuiteto odnosno boljše rečeno, konstantnost našega tujkega prometa. Po ugotovitvah, kolikor jih je mogla zbornica napraviti, izgleda, da je silno majhen odstotek onih tujcev v naši tujskoprometni statistiki, ki bi se še v drugič vrnili na obisk v Jugoslavijo odnosno, ki bi k nam prihajali več let. Velik nedostatek naše tujskoprometne statistike je v tem, da nam ne prikazuje vsekakor te važne okolnosti, t. j. koliko tujcev prihaja k nam redno odnosno z drugimi besedami, koliko tujcev smo nase privzeli. Kot rečeno, že podatki, s katerimi razpolagamo, nam ne kažejo pozitivne slike, pa je vsled tega treba v tem oziru izpopolniti našo tujsko-prometno statistiko. Dejstvo, da ne pritegnemo inozemskega turista in ga ne privabimo, da bi več let obiskoval našo državo, nam dokazuje, da so sicer naše naravne krasote velike in privlačne, toda ker nismo še zdaleka izpolnili vseh predpogojev za receptivni turizem, nam inozemski turisti povečini ne vračajo svojega obiska. Poleg krasot, ki mu jih nudi narava, se mora pri nas tujec počutiti dobro, tako glede hrane, prenočišča, kakor tudi železniških in avtomobilskih zvez, pa se nam imperativno nalaga nujna potreba po zidavi primerljivih gostinskih objektov, strokovni in jezikovni izobrazbi postrežnega osebja in zlasti tudi zboljšanja prometnih priključkov, o katerih tu posebej ne bomo govorili, ker so te zahteve že znane in ker bi nas njih detajlno naštevanje predačilo vodilo. Naj samo na kratko nakažemo, da gre tu za povečanje brzine vlakov, zboljšanje vlakovnih zvez, zvišanje kapacitete naših prog, za izpopolnitev telefonskega in brzojavnega omrežja in zato, da se da na naše proge čimveč 4-osnih ali modernih 2-osnih vagonov ter vsaj nekaj motornih vozil. Da velja isto v polni meri ali pa še v večji meri za izboljšanje naših cest, je izven dvoma.

Velik nedostatek je pri nas brez dvoma tudi ta, da vsaj sedaj še nimamo sploh možnosti govora o razvoju internacionalne zimske sezone pri nas. Tudi nimamo možnosti, da bi delali za to propagando, ker ne moremo nuditi inozemskim gostom lahko pristopnega prostora za šport in zlasti ne za smučanje. Medtem ko ima Bled n. pr. popolnoma nesigurno zimsko sezono, je na drugi strani n. pr. Pokljuka vsaj težko dostopna. Udoben dostop za smučanje in vežbanje, ki bi gotovo privabil inozemsko publiko, imamo pri Kranjski gori. V zvezi s tem mi je čast sporočiti Vam, da je naša zbornica pokrenila

potrebno, da pride do čimprejšnje ustvaritve obširnejšega smučkega terena takoj pri Kranjski gori, kamor bomo imeli priložnost privabiti sredozemsko turistično publiko, zlasti iz Egipta in to predvsem Angleže, ki hodijo v znatnem številu v Evropo, se peljejo mimo nas preko Jesenic na smučanje proti nemško-bavarski meji, ki bi pa gotovo ostali pri nas, ako bi bili za to podani pogoji. Ker smo ravno omenili Egipt, naj tu še omenimo, da iz Egipta potuje vsako leto na tisoče ljudi v Evropo, ki iščejo radi tamkajšnje klime alpinsko podnebje. Krasna komunikacijska zveza, ki jo vzdržuje Jugoslovanski Lloyd s svojimi, res svetovno priznanimi krasnimi parniki in kratka zveza Trst—Bled ter Trst—Kranjska gora, nam naravnost vsiljuje možnost, da pridobimo za naše kraje del teh interesentov tako poleti, kakor tudi pozimi. Zato je pozdraviti zamisel »Putnika«, da se osnuje oficijski turistični biro v Kairu in bi bilo želeto, da pride čimprej do te realizacije.

Za nas brez dvoma važno vprašanje, na katero moramo objektivno odgovoriti je, dali je nedostatek iskati res v tem, da so cene v naših gostinskih obratih v tujskoprometnih krajih bile vzrok, da smo nazadovali v tujskem prometu, nazadovali vsaj v toliko, da turizem ni letošnje leto vsaj kvalitativno, t. j. glede kakovosti gostov, uspel kot lani. Ze poprej smo povedali, da so turisti iz Madjarske letos znatno porasli, kar že samo dokazuje, da so naše cene konkurenčne z italijanskimi. Cene sobam v vseh gostinskih obratih so ostale na isti višini kakor lansko leto, dočim so se cene privatnih stanovanj v letoviščih znižale od 20 do 40%. V glavni sezoni so se cene prehrani v manjših obratih celo znižale od 10 do 20%, čeprav so se sirovine podražile od 20 do 30%. Predsezonske in posezonske cene so bile tako nizke, da so bile znatno konkurenčne vsem inozemskim letoviščem. Kljub relativno večjemu znižanju cen pa manjši obrati niso dosegli uspeha, kakor so pričakovali. Kajti n. pr. izpad 2330 gostov na Bledu v letošnjem letu napram lanskemu letu v glavni sezoni, gre na račun manjših obratov z nižjimi cenami. S tem samim je že dovolj ovržena trditev, da bi cene igrale pri izpadu naših gostov kako vlogo. V zvezi s tem mi je čast povdariti, kakor ste že slišali iz poročila g. predsednika, da smo sklenili v gostinskem odseku, da se izvede določitev cen v gostinskih obratih tujskoprometnih krajev po kakovosti obratov v cilju, da se na eni strani javno pokaže cene, na drugi strani pa, da se omogočijo izdavanja hotelskih vodičev, radi uspešne propagande v inozemstvu in se odpomore s tem dosedanjemu nedostatku. Ako vpoštevamo na eni strani, da tujski promet v Sloveniji po številu gostov, kakor tudi po številu nočin, ni nazadoval, na drugi strani pa, da je sicer nazadovalo število gostov in nočin na Bledu, toda to na račun manjših obratov, potem vidimo, da moramo iskati razlog za neuspelo sezono, v kolikor se tiče kakovosti gostov, predvsem v izpadu boljše publike. Za ta izpad so pa merodajni podatki, ki smo jih že poprej navedli, poleg tega pa je tudi res, da nam je pariška svetovna razstava, kakor tudi nekoliko svečanosti kronanja vladarja Velike Britanije in domijonov v Londonu, odtegnila doberšen del domače in inozemske turistične publike. Res pa je in priznati je treba, da so napredne turistične države, med temi zlasti Italija, ki je imela prejšnja leta zabeležiti precejšen padec svojega turizma, v tem času temeljito proučile vse mere da zboljšajo svoj turizem. Toda objektivno je treba priznati, da so cene italijanskih gostinskih obratov — treba je samo vzeti v roke »Annunaria Alberghi d' Italia« iz l. 1937. — še vedno sorazmerno znatno višje, nego naše cene. Toda priznati je zopet treba, da Italija na drugi strani z ogromnimi olajšavami tako pri železniških voznikih, kakor tudi s cenenim bencinom, psihološko vpliva na inozemca, da pride v državo in da ostane dalj časa tam, ima sicer običajne tekoče izdatke na videz zmanjšane, to-

da to dela Italija ravno radi tega, ker dobro ve, da bodo stroški, ki jih ima turist mimogrede, večji, kakor pa običajni redni stroški. Govori se, da je turistična lira mnogo pripomogla zboljšanju turizma v Italiji. Toda res je pa, da je turistična lira še vedno mnogo dražja od lire, ki se dobi v svobodnem prometu. Turisti, ki so obiskovali Italijo, so pač vzeli s seboj predpisano količino turističnih lir, medtem, ko so vso ostalo potrebno količino lir mogli dobiti in tudi dejansko dobili v polni sezoni v svobodnem prometu po mnogo nižjem tečaju. Ako sedaj predlagamo, da se je treba učiti na italijanskem primeru, potem je to v toliko prav, v kolikor mi rečemo, da je treba proučiti mere, ki jih je napravila Italija za pospeševanje svojega turizma in gledati, kaj se da posneti za naše prilike. Ako je Italija votirala letos kredit 1 milijarde 800 milijonov lir po 4% za moderniziranje italijanskega hotelirstva in ako je Italija uredila svoje ceste, je to za nas kašipot, po katerem moramo iti, ker na ta način bomo mi dobili šele osnovo za pravi, t. j. stalni poset inozemcev. Nikakor pa mi ne moremo danes samo razvijati propagande v inozemstvu, ako primarnih predpogojev receptivnega turizma še nismo izpolnili. Vpeljava turističnega dinarja, ki naj bi bil kakor nekateri celo zahtevajo, 30% cenejši od navadnega dinarja, je težko izvedljiva zahteva. Pri 300 milijonih dinarjev, ki nam jih približno letno dajejo inozemci, ki pridejo k nam, bi torej mi morali pri vpeljavi 30%-nega znižanega (turističnega) dinarja, darovati inozemcem ogromno vsoto 90 milijonov. To je naravnost nemogoče, kajti turistični dinar bi si lahko privoščili, če bi nam to razmere dopuščale in zlasti če bi imeli vse predpogoje za receptivni turizem izpolnjene. Namesto, da se da turistični dinar, ki nas je stal samo z Nemčijo 7 milijonov dinarjev, bi bilo razmišljati, da-li ne bi bilo boljše, da gremo po poti, kakor je šla Madjarska, ki je osvobodila hotele vseh davčnih in taksnih obveznosti in je n. pr. samo Budimpešto obiskalo lansko leto 540.000 inozemskih turistov, t. j. 2-krat več, kakor vso Jugoslavijo. Namesto inozemskim turistom, je dala madjarska država ugodnost svojim državljanom, t. j. svojim hotelirjem. Ravno tako bi bilo pravilno, da da take olajšave naša država našim hotelirjem, ker rabimo še krvavo mnogo, da bomo imeli dovolj sposobnih in urejenih hotelov in namesto, da se dajejo ogromni zneski v obliki turističnega dinarja, naj se da raje izvestna vsota 20 odnosno 30 milijonov din na leto hotelirjem za konverzijo hotelirskih dolgov, ki bodo potem olajšani pretežke obrestne mere, mogli res dajati ceneje hrano in stanovanje turistom, ki bodo potem vključno temu zadovoljni, ker bodo prišli na svoj račun, toda denar, ki bi ga država sicer dajala v obliki turističnega dinarja, bi ostal v domačih žepih, kakor je to napravila Madjarska, a podjetniki naših hotelov bodo v stanu investirati v izpopolnitev in novih gradenj hotelov znatne vsote. V tem tiči problem znižanja cen, ako se že hoče cene znižati, medtem ko je ob neizpremenjenih razmerah to nemogoče.

Velik nedostatek, zlasti če gledamo propagando drugih držav, je v tem, da takorekoč sploh nimamo propagandnih filmov. Poleg tega pa vidimo, da se pri nas vrtijo inozemski propagandni filmi, ki vabijo našo publiko, da obiskuje tuje kraje. Imamo dobre strokovnjake, ki bi z razmeroma malimi sredstvi napravili gotovo odlične propagandne filme. Tudi propaganda potom fotografij je izredno pomanjkljiva, čeravno vidimo, da so specijelno naši slovenski fotografi-amaterji sposobni, da konkurirajo najboljšim fotografom celega sveta, kakor nam to kaže krasen uspeh ljubljanskega fotokluba na tekmovanju fotoklubov vsega sveta, ki se te dni vrši v San Francisku. Z razmeroma malimi denarnimi sredstvi bi mogli to izredno sposobnost slovenskih fotografov v svrhe tujskoprometne propagande plodonosno izkoristiti.

Iz gornjih izvajanj je že razvidno,

ROBERT GOLI

Špeciálna zaloga
platna, belega in
pralnega blaga
LJUBLJANA
ŠELENBURGOVA 3
Velika izbira namiz-
nih prtov in brisač
v stalinah barvah. Razne
tkanine za zastore,
postaljna pregrinjala itd.

VAŽNO!

da je rešitev našega turizma iskati predvsem v tem, da je treba pravilno mobilizirati potrebna denarna sredstva. Administrativnih ukrepov uredb in pravilnikov imamo dovolj, toda s takimi ukrepi se turizem ne rešuje, ampak je treba za to učinkovitih ukrepov, treba je denarja. Ako pomislimo, koliko izdajajo druge države za turizem in koliko naša, potem vidimo, da še nismo prišli do tega, da bi pri nas dejansko priznali turizmu res mesto važne gospodarske panoge, čeravno nam turistična bilanca pokazuje, da znaša že skoro 50% vrednosti trgovske bilance. Ako imamo pred očmi samo to velevažno konstatacijo, potem moramo uvideti, da bi bilo treba smoteno delati na vseh komponentah, ki bi nam dale povečanje turizma, t. j. povečani dotok iz inozemstva. Naj nam bo tu za vzgled sosedna Avstrija, katere trgovinski minister je pred par dnevi v dunajskem parlamentu izjavil, da je Avstrija kljub slabemu vremenu, kljub pariški razstavi in kljub poostreni konkurenci Italije, imela 20 milijonov nočnih, medtem ko imamo mi vsega komaj 4 milijone nočnih. Ako imamo mi danes samo društvo »Putnik« ki mora voditi vso turistično aktivnost doma in v inozemstvu, potem je to premalo. »Putnik« ima pri nas nalogo, da se bavi s prodajo vozniških kart ter ima poleg poslovanja svojih edinic, odseka za društvena in pavšalna potovanja ter bankovnega in deviznega odseka, še nalogo za vso turistično propagando. Ne da bi hoteli zagovarjati eno ali drugo stran, je treba tu povdariti, da je v eminentno turističnih državah, tako v Italiji, Češkoslovaški, Avstriji, Nemčiji, Rumuniji in Madjarski turistična propaganda poverjena posebnim ustanovam, katerim te države dajejo ogromne kredite na razpolago, medtem ko poleg tega obstoje še organizacije slične našemu »Putniku«, ki se bavijo s prodajo vozniških kart dotičnih železniških uprav. Ako sedaj vpoštevamo, da znaša za leto 1936. čisti dohodek našega »Putnika« od prodaje voz. kart po odbitku vsot, ki jih mora plačati svojim zastopstvom in mora plačati svojim zastopstvom in zvečam 1.801.993,14 din, kar odgovarja povprečni proviziji 1,33%, potem je stvarno resnično da si je mogel »Putnik« s tem kriti komaj svoje režijske izdatke. Ako dalje upoštevamo, da poleg tega ni nobenih drugih dohodkov, kajti v našem državnem proračunu se nahaja brezpomembna postavka za pospeševanje turizma, se poteri ne moremo čuditi, da ne moremo v inozemstvu izvesti propagande tako, kot bi bilo treba in ni skoraj niti izgleda, da bi mogli osnovati celo najnujnejša turistična biroja v Stockholm in Kairu. Gotovo je, da se mora dati v naš državni proračun primerna vsota za pospeševanje turizma. Pri današnjem stanju stvari pa je še celo potrebno, da se v banovinskem proračunu predvidi za turizem vsaj enako vsoto kot jo je predvidela savska banovina.

S tem zaključujem svoja izvajanja in povdarjam, da je na eni strani treba v naši javnosti malo več objektivnega in mirnega razmišljanja o problemu turizma, na drugi strani pa od merodajnih faktorjev več učinkovite podpore in denarnih sredstev, kajti administrativni ukrepi nam turizma ne bodo rešili.

H koncu naj samo pripomnim, da je zbornica, kakor ste deloma že iz samega referata razvideli, sodelovala roko v roki z Zvezo za tujski promet v Ljubljani in z Zvezo združenj gostilničarskih obrti na pospeševanju gostinstva in turizma. To sodelovanje je postalo zadnje čase prav intenzivno, kar more in mora roditi pozitivne rezultate v korist zdravega napredka našega turizma.

Pravica samo spi...

Poslušajte zgodbo, ki vsebuje tako globok moralni nauk, da celo mene samega spreletava zona, ko jo pripovedujem!

Peljal sem se s tramvajem. Mislim sem na zimske radosti, kajti zunaj je naletaval prvi sneg.

Sprevodnik je pristopil h gospodu, ki je sedel poleg mene. Bil je zelo imeniten gospod, kakor sem sodil po njegovi zunanosti. Toda vedel sem, da nima voznega listka.

Sprevodnik se je ozrl nanj očitačoče. Najbrž je vedel kakor jaz, da nima listka. Vendar mu je bilo nerodno opominjati na takšno malenkost človeka, ki si lahko že ob prvem snegu obleče tako krasen kožuh.

Cital sem časopis in se pretvarjal, kakor da ničesar ne vem.

Gospod je nenadno vstal in odšel na prednjo ploščad. Videl sem kako mu je sledil sprevodnik. Zdela se mi je, da gospod namerava prestopiti proti vsem predpisom voznega reda. Nisem mogel strpeti; želel sem prisostvovati prizorčku, ki ga je pripravljala sprevodnik. Šel sem torej še sam na prednjo ploščad ter se ustavil za sprevodnikom.

Tedaj se je pa gospod obrnil k sprevodniku in mu dejal pritajeno:

— Gospod sprevodnik, zelo rad bi si kupil vozni listek, toda nimam niti pare, čeprav sem imel pred petimi minutami še sto petdeset tisoč dinarjev v žepu. Pomislite, vračam se iz hranilnice, kjer sem dvignil ta denar. Imel sem ga v notranjem naprtnem žepu. Ko sem hotel plačati listek, sem posegel v žep in opazil, da je denar izginil. Kaj pravite k temu?

Sprevodnik se je zamračil:

— Sitna zadeva! Kakor pripovedujete, bi rekel, da vam je moral nekdo ukrasti denar v vozu.

— Da, gospod sprevodnik. Ze v začetku sem sumil, toda nisem hotel delati komedij na tramvaju. Gospod, ki me je okradel, stoji verjetno poleg vas, kajti nihče drugi ni sedel v vozu.

Pri tem je z mirnim nasmeškom pokazal na mene.

Mislil, da sem v tem trenutku zaradel. Sapa mi je pošla. Nisem bil zmožen odgovoriti besedice. Tedaj se je pa tramvaj že ustavil in v bližini na križišču je stal stražnik.

— Gospod, bodite tako ljubeznivi in se potrudite z menoj na policijo, je dejal možak, ki ni imel listka.

Moral bi se peljati še deset postaj, toda živa žeja po pravičnosti me je zapeljala v prsih. Brez besede sem izstopil in šel k stražniku na križišču. Gospod v kožuhu mi je sledil. Tramvaj je nadaljeval svojo pot.

Pristopil sem k stražniku in hotel nekaj reči, gospod v kožuhu me je pa prehitel:

— Gospod inspektor, je nagovoril stražnika — bodite tako ljubeznivi in naju spremljajte na policijo. Mislil, da mi je ta gospod v tramvaju sunil stopetdeset tisoč. To se mora razčistiti.

Stražnik se je zresnil. Zabodel je oči vame.

Odšel je z nama ob moji strani in zdela se mi je, da bi me rad pograbil za zapestje.

Gospod v kožuhu je stopical na drobno za nama. Nisem ga sicer videl, a zdela se mi je, da je vsakemu, ki smo ga srečali, prišepnil: Vodiva zločinca, gospoda, okradel me je.

Tako smo prišli na policijo.

Gospod v kožuhu je razložil, kako je bilo. Mož postave za umazano uradno mizo me je gledal sovražno.

— Gospod komisar, ničesar nisem zakrivil, sem dejal, ta gospod se moti. Preiščite me!

Preiskali so me. Nič! Ničesar niso našli!

— Gospod tovarnar, je dejal mož postave, morda bi bilo vendar dobro, če bi si pregledali žepe še enkrat skrbneje.

Gospod v kožuhu je bil skoraj užaljen. Kljub temu si je odpel kožuh in začel preiskovati žepe.

Bistro oko postave je opazilo neznatni zagib v podlogi. Komisar je pristopil k tovarnarju in segel za podlogo njegovega kožuha. Takoj je izvlekel šop bankovcev in vložno knjižico. Zasmel se je:

— Imate raztrgan žep, gospod to-

V S A K

nima toliko denarja, da more potovati v kopališče

TODA VSAKDO

bi moral dati za zdravje letno 100 do 150 dinarjev in piti mesec dni mesto druge vode

RADENSKI ZDRAVILNI VRELEC

onega z rdečimi srci na etiketi iz
RADENSKEGA ZDRAVILNEGA KOPALIŠČA
SLATINA RADENCI (pri Mariboru)

varnar. Denar in knjižica sta vam zlezla za podlogo. Tu imate!

Zdaj je zaradel gospod v kožuhu. Bil je presenečen, kajti do tega trenutka je bil prepričan, da je bil okraden in da bo zaposlil policijo s čimerkoli.

No, zdaj sem pa prišel na vrsto jaz.

— Gospoda, sem dejal, vi ste priče, da sem bil po nedolžnem obdolžen. Stražnik me je vlekel po cesti kakor zločinca. To je samo po sebi žalitev. Tega ne morem trpeti!

Vmešal se je komisar. Dejal je tovarnarju:

— Gospod ima prav. Čeprav morda ni bila izrečena beseda zločinca, toda vse ravnanje z gospodom dokazuje, da...

— Za boga, kako pa naj dam gospodu zadoščenje? se je tresel gospod v kožuhu. Priščem, da ga nisem nameraval žaliti, toda bil sem prepričan, da sem ujel zločinca pri —

— Gospod, sem vzkliknil razburjen, saj me zopet žalite! Morate mi dati zadoščenje, razumete?! Vztrajam pri tem! Oškodovali ste me za dragoceni čas, ponižali ste me, mislili ste o meni, da sem zločinca!

Komisar in stražnik se nista več zanimala. Ta stvar se ju ni več tikala. Toda njuna prisotnost je bila zame odločujoča.

Gospod v kožuhu se je čemerno vzravnaval.

— Torej koliko? je vprašal odseka. Ali vam je dovolj kot najdenina — deset odstotkov, to je petnajst tisoč?

Za boga! Zaslužiti petnajst tisoč tako mimogrede, samo za to, da sem spremljal stražnika na ulici? To bi ne bilo napačno! Toda hotel sem se upirati. Začel sem govoriti nekaj o časti, ki se ne da z ničemer plačati in sploh sem nekaj žlobudral kakor vsak prizadet krepostnik. Tedaj me je pa potrepil po rami komisar in dejal: Svetujem vam, vzemite ta denar. Drugega vam ne rečem. Cim delj boste govorili, tem slabše, zlasti še, ker ste začeli že govoriti o gospodu tovarnarju bolj pikro, kakor se spodobi...

Tovarnar se je tega oprijel.

— Pripravljen sem dati deset tisoč, toda niti pare več!

— Govorili ste o petnajstih tisočkah, sem dejal.

Premislil sem si, je dejal suho. Mislil, da vam ne pripada najdenina, saj je denar našel gospod komisar. Ali se zadovoljite s petimi tisoči?

Kako vroče mi je bilo v tem trenutku! Samo pet tisoč, med tem ko še pred trenutkom... Ne, pravičnost je grozna, zdaj sem to čutil. Strašna je.

— Dobro, sem vzdihnil, dajte pet tisoč.

V notranjosti sem trepetal, da bo še barantal. Pet tisoč, sveta nebesa, pet tisoč, saj to so tri moje mesečne plače in tu jih dobim kakor bi padle izpod neba!

— Tu jih imate, je dejal dobri človek ter mi podal pet bankovcev, ki so šumeli tako nebeško med njegovimi prsti.

Iztegnil sem roko po njih..

Tedaj me je pa nekdo trdo pograbil za roko, jo potegnil nazaj ter me potresel za njo.

— Halo, Janez, vstani, pol osmih je že, ti pa spiš, kakor da je polnoči!

Od tega trenutka mrzim pravičnost. Igra se preveč očitno s pravičnimi in nedolžnimi ljudmi, kakršen sem jaz.

A. K.

Vladimir Regally:

Gostilna in tujski promet

Kadar govorimo o našem tujskem prometu, mislimo večinoma samo na tujce, olepšavo krajev, ureditev parkov, zgraditev kopališč in na različne vrste propagande, skoraj zmerom pa pozabljamo na tistega, ki je prvi stber našega tujskega prometa — na našega gostilničarja.

Gostinski obrati imajo v tujskem prometu čisto gotovo vodilno vlogo. Lepota krajev ni nikoli tako pomembna in važna, kakor so važna naša gostišča, v katerih sprejemamo tujce in jim nudimo drug, še lepši in udobnejši dom, ki naj se v njem spočijejo. pozabijo na težo življenja in si naberejo novih moči za delo, ki jih čaka v zaprašenih mestih. Domačnost v notranjosti naših gostiln, vljudo osobje, dobra postrežba, izbrana pijača, prijaznost in snaga morajo biti prve oblike vseh naših gostinskih obratov, če hočemo, da bodo tujci še drugič prišli k nam in pri nas res našli svoj drugi dom.

Domačnost v zunanosti in notranjosti naših gostiln je vsekakor problem, ki zasluži zelo veliko pozornosti, čeravno prav temu vprašanju skoraj nihče ne posveča primerne pažnje. Tiste ljubeznive, pristno naše, domače gostilne, v katerih so tako radi sedeli naši stari očanci in se pomenkovali ob čedri tobaka, čedalje bolj izginjajo, namesto njih pa se pojavljajo različne zidarske spakedranke, ki so jih po naših krajih posejali moderni arhitekti - domišljavci, ki mislijo, da je zadnja beseda sodobne tehnike zmerom tudi najbolj primerne in najbolj priporočljive. Med našimi arhitekti je še zmerom dosti takšnih — in ti se pojavljajo v večjem številu, posebno spet v zadnjih letih — ki še spoštujejo naš domači slog in ki vedo, da je tujec po velikem svetu že zdavnaj sit modernih spakedrank. V naše kraje naj nam naši stavbeniki postavljajo naše stavbe, takšne, ki odgovarjajo planinskim kulisam v ozadju in takšne, ki so res domače, ljubke. To isto napako so napravili tudi naši hotelirji, saj so nam nekatere naše tujskoprometne kraje naravnost skazili z modernimi zidarijami, ki morda res ustrezajo zadnjim zahtevam sodobnega zidarstva, hkratu pa pokvarijo lepoto prirode in lepoto naših krajev, v katerih tujci iščejo nas, nas same in samo nas, ne pa veliki svet, iz katerega k nam prihajajo na počitek. Tudi zunanost vseh naših gostinskih stavb mora biti takšna, da oko ob njih počiva, išče lepoto, jo najde, naposled pa najde tudi nas same. Pojdite v Svico in pogledjte, kako tam razumejo gostinsko zidarstvo. Cisto drugače kakor pri nas, ki mislimo, da moramo posnemati veliki svet, namesto da povsod zmerom poudarjamo predvsem naše domače.

V naših planinskih letoviščih bi morale biti naše gostilne v našem domačem ali pa tudi izposojenem, toda zmerom samo planinskem slogu. Gostilna mora izpopolnjevati kulise v ozadju, zaradi katerih prav za prav tudi stoji, ne pa jih kvariti in siliti modernizem v nedotakljivo in človeku zmerom nedosegljivo prirodo.

Prav tako, kakor moramo pri zidavi novih gostiln paziti na njihov slog, moramo paziti na domačnost tudi v no-

**ŽELI VSEM SVOJIM CENJ. ODJEMALCEM
IN PRIJATELJEM SREČNO IN VESELO
NOVO LETO 1938**

tranjosti naših gostišč. V zadnjih letih je v tem pogledu tudi pri nas nekaj boljše, vendar pa so tisti, ki so to svojo dolžnost že čisto doumeli, še zelo redki, še bolj redki pa so tisti naši pohištveni arhitekti, ki bi ob vsaki priložnosti poučevali o naših pohištvenih vrednotah in ljudem vsiljevali tisto, kar je naše, ne pa jim svetovali, kar so videli v velikem svetu, ki ni naš in ki ga nikoli ne bomo dosegli. V naše gostilne spadajo samo naša domača oprema, domača razsvetljava, domače posode, majolike, keramika in vse tisto, kar je ustvarila preprosta, toda umetniška roka našega človeka, ko še ni hodil po svetu in še ni spoznal tujih spakedrakov. Bodite prepričani, da boste tujcu dosti bolj ustregli, če mu boste pokazali same domače stvari.

Tudi o opremi tujskih sob je treba izpregovoriti nekaj besed. Letos poleti sem hodil po naših tujkoprometnih krajih in v večini gostiln našel po tujskih sobah pisane, večbarvne slike, ki so nam jih v črnožoltnih časih različni agenti vsiljevali po grošu ali še ceneje. Tiste slike večinoma predstavljajo različne avstrijske kraje, Benetke, Monakovo in bogve kaj še. Le redke so med njimi, ki predstavljajo naše kraje, saj Dunaju ni bilo v korist, da govori o naših lepotah. Naši gostilničarji še do dandanes niso spoznali, da so te slike za peč in da bi morala vsaka naša soba za tujca biti opremljena samo z domačo sliko, z okusno fotografijo iz najbližje okolice tistega kraja, kjer gostilna stoji. S tem vršimo propagando za svoj lastni kraj, hkratu pa tujcem pokažemo, da znamo ceniti naše lepote in da nam za okrasje naših gostinskih sob niso potrebne pokrajinske slike iz drugih krajev in držav. Saj je vendar smešno, če na takšen, čeprav dostikrat res podzavesten način vršimo propagando za tujca. Preveč imamo lepot doma, da bi jih morali iskati drugod. Gostilničar, ki hoče dobro sebi in svojemu kraju, bo obešal v svojih sobah za tujce samo fotografije s pokrajinskimi lepotami iz najbližje okolice!

V domu z lepo zunanostjo in domačo notranostjo morajo biti tudi ljudje z enakimi lastnostmi. Kolikokrat se dogaja po naših krajih, da je oboje v gostilnah osorno, če tujci preveč izprašujejo. Razumeti moramo, da tujec ni domačin in da je v čisto novem svetu, ki ga zanima in zaradi katerega je vanj tudi prišel. Če vam postavi sto vprašanj, mu odgovorite sto in enkrat. Nikari ne mislite, da je to s strani tujcev nadlegovanje. Nikakor ne. Vse tiste lepote, v katerih vi sami živite že desetletja in ki jih sploh ne opazite več, so za tujca nekaj novega in to ga zanima. Čim več vprašanj vam postavi, tem več lepote je našel v vašem kraju in to vas mora samo veseliti. Bodite zgovorni in mu odgovorite na vse, kar vas vpraša. Povejte mu še več. Vse tisto, kar je sam pozabil, česar ni zapazil in kar so zapazili že drugi pred njim, mu povejte, da bo šel še tja, videl spet novo in še ostal pri vas, ki ga razumete kakor njegovi domači in ki napasete njegovo radovednost. Dobra jed in dobra kapljica ni vse. Tujec hoče tudi prijazno besedo, tu-

jec gleda v vas svojega vodnika, ki mu bo razkazal kraj in mu pokazal prav vse, zaradi česar tam stoje gostilne in zaradi česar se tam razvija tujski promet.

Dobra postrežba in izbrana pijača! Ljubezen gre skozi želodec, so nas učile že naše mamice. Tudi tujcev želodec je takšen. Poskrbite, da bo hrana dobra in domača. Dunajskih zrezkov in majonez smo sili že v mestih. Lani sem v Bohinju govoril z nekim Angležem, ki mi je povedal, da že nekaj let prihaja v Bohinjsko samo zaradi mleka in žgancev — naših domačih žgancev. Ali ste jih že kdaj ponudili svojim gostom? In naša druga domača jedila? Nikakor ne smete misliti, da boste tujcu najbolj ustregli, če mu ponudite jedilno karto z jedmi, ki jih imajo na njej velikomestni hoteli. Tudi želodcu se včasih zahoče izpremembe in tujec vam bo hvaležen, če mu ponudite nekaj novega, pristno domačega. Spom-

**Papirnat servijete in krožnike
blagajniške bloke in knjige
ter vse potrebščine za pisarne
priporoča po najnižjih cenah
trgovina s papirjem**

M. Tičar

Ljubljana

Šelenburgova 1 in Sv. Petra c. 26

Vesele praznike in srečno novo leto!

nite se zmerom besed tistega Angleža v Bohinju, ki iz Anglije prihaja k nam samo zaradi naših žgancev. Poleti se mi je v nekem večjem kraju na Gorenjskem zgodilo to, da sem v gostilni dobil vse mogoče sire, samo našega bohinskega ne. Ne mislite, da je naše slabše od tujega! Če boste tujcu povedali, da je bohinski sir čisto naš, čisto domač, ki ga delajo tam v naših planinah, ga bo še rajši poizkusil in verjeme, da bo z njim zadovoljen.

Tudi pijača mora biti izbrana. Ponekod prodajajo brozgo za vino in tujec, ki je slišal, da imamo v naših krajih dobra vina, celo odlična, začuden maje z glavo in ne verjame, da je takšna brozga naše vino. V pogledu potrošnje alkoholnih pijač vidimo v Italiji v vsaki gostilni napise: »Vino rosso e mero superiore di 10%, vino bianco superiore di 9%«; točno je torej določena jakost vina in se izpod določenega odstotka alkohola vino sploh ne sme točiti. Takšni napisi bi bili potrebni tudi pri nas, saj bi tujca prepričali o kakovosti naših vin, ga opozorili nanja in mu dokazali, da je pri nas tudi temu vprašanju, kakor povsod v inozemstvu, posvečena največja pozornost.

Naposled še nekaj besed o snagi v naših gostilnah. Naše gostilničarske mamice so znane kot snažne ženice, odlične kuharice in skrbne gospodinje. O njih niti ne mislim govoriti, ker uživajo zadosti velik in prav zaslužen ugled doma in celo na tujem. Več besed bi bilo treba posvetiti — stranskiščem v naših gostilnah. Letà so tudi največja rana našega tujskega prometa, saj je še dandanes večina stranišč v podeželskih gostilnah tako neurejenih, da okoli njih roje muhe in da bo

Kletarsko društvo v Ormožu r. z. z o. z.

najmočnejša vinarska zadruga v dravski banovini

priporoča svojo **veliko in stalno zalogo** navadnih namiznih do najfinejših sortiranih vin iz Ormoško-ljutomerskih in Haloških goric

Vina lastnega pridelka 530 članov vinogradnikov
Originalno blago in originalne cene

Stalna evidenca vseh razpoložljivih vin na-
vedenih okolišev pri producentih

Telefon št. 18

Ustanovljeno l. 1898

tujec zapustil gostilno takoj prvi dan samo zaradi njih, čeprav je vse drugo okoli njega prijazno in gostoljubno. Ureditev stranišč ne zahteva velikih izdatkov, a vendar je to eno najvažnejših vprašanj v skoraj vseh naših gostilnah. Cisto gotovo je, da bi bila dolžnost tudi naših oblastev, da izdelajo primerne, cenene, našim razmeram odgovarjajoče enotne načrte, po katerih bi bila ureditev stranišč v vseh gostilnah obvezna. Tako bomo odstranili tudi zadnji nedostatek iz naših gostiln in naša gostišča bodo tujcem res postala drugi dom, ki ga v njih tudi iščejo.

Velik sovražnik naših gostiln v tujkoprometnih prajih je tudi deževno vreme. Ali ste že kdaj pomislili, kako se tujci tedaj dolgočasijo? Gotovo pa ste doživeli, da so vas ob deževnih dnevih v trumah zapuščali — samo zaradi tega, ker nimate nobenega primerne prostora, kamor bi se tujci ob dežju zatekli in kjer bi našli vsaj malo skromnega razvedrila. V vsaki gostilni v tujkoprometnih krajih bi morali lastniki imeti tudi posebno lepo urejeno družabno sobo s klavirjem, radijskim aparatom, pisalno mizo, majhno knjižnico in časopisi. Takšne sobe so tujcem posebno všeč in se bodo vsake-mu gostilničarju kaj hitro izplačale. Radijski aparat je dandanes že itak potreba vsakega kulturnega človeka in ga morajo tujcem privoščiti tudi naši gostilničarji. Knjižnica je lahko čisto skromna; če imate največ avstrijskih gostov, si nabavite dvajset ali trideset cenjenih romanov v nemščini, če imate največ čeških gostov v češčini ali v tistem jeziku, ki ga največ vaših gostov govori. Za časa sezone nabavite zanje tudi najbolj razširjen dnevnik njihove države. Ta majhna pozornost se vam bo zmerom obrestovala, ker bo tujcem ob deževnih dnevih, pa tudi sicer skrajšala dolgčas in jih razvedrila. Ne pozabite tedaj na skromno, prijazno družabno sobo, ki je ena najnujnejših potreb v naših gostilnah.

Teh nekaj mimobežnih misli kot odgovor na vabilo, naj za božično številko »Gostilničarskega vestnika« napišem nekaj vrstic. Če me bo uredništvo o priliki spet povabilo, se bom rad odzval in razčlenil posamezne probleme do vseh podrobnosti, tako, kakor v resnici zaslužijo. Vse to seveda zmerom samo z najboljšim namenom, da koristim našim gostilničarjem in našemu tujskemu prometu, ki je čedalje važnejši sestavni del gospodarske bilance naših lepih slovenskih krajev.

Novo leto naj nam prinese novo blagostanje. Gostilničarji se morajo zavdati, da blagostanja brez žrtev ni in da vsaka žrtev prej ko slej prinese tu-

Kako bomo vlagali davčne prijave?

Davčne prijave za odmero pri-
dobnine in davka na poslovni pro-
met se morajo vložiti od

1. do 31. januarja 1938.

Vsa podrobna navodila dobite
v zadrugah pisarnah. S tem, da
ne objavimo navodil hočemo pri-
siliti članstvo, da ne sestavlja
samo davčnih prijav, odnosno, da
jih ne pusti sestavljati po osebah,
ki nimajo vpogleda v gostilniško
obratovanje. Menda so žalostne
izkušnje dovolj izučile, da se ne-
upoštevanje naših nasvetov silno
maščuje. S seboj prinesite podatke
o potočnji pijači, v kolikor jih niso
združenja že sama zbrala, nadalje
davčno prijavo iz leta 1937 in
davčne predpise letošnjega leta.

di koristi. Casih majemo z glavami
in se čudimo, zakaj tujci beže od nas,
ne zavedamo pa se tistih malenkosti,
ki so na videz res malenkosti, v resni-
ci pa so v človekovem življenju in za
našo miselnost, kakor tudi za miselnost,
vseh naših gostov, nenavadno važne.

Mi pa moramo gledati, da tujcu
ustrežemo v vsakem pogledu, da se
bo spet povrnil k nam, ker se bomo
šele v takšnem primeru lahko zavedali,
da smo do njega izpolnili vse njegove
dolžnosti.

Trgovina z železnino

**VENCESLAV
BREZNIK**

Ljubljana - Stritarjeva ul. 7

priporoča prav toplo vsem cenj. gostil-
ničarjem, restavratorm in hotelirjem
svojo veliko in dobro sortirano zalogo
vseh kuhinjskih potrebščin po najnižjih
konkurenčnih cenah.

Išče se zakupnik

za letni in zimski pension v Vignju,
Dalmacija. Interesenti, ki razpolagajo
s potrebno gotovino naj se javijo Sa-
vezu organizacija iseljenika, Zagreb,
Branimirova 15-II, telefon 24-25.

Pivovarna

Jos. Tscheligi v Mariboru

Koroška c. 2 - Telefon 2335

priporoča svoje izborni

PIVO NAJBOLJŠE

KVALITETE

Ivan Rozina

Velika izbira kemičnih in oljnatih barv, šolskih, študijskih in
umetniških barv — Firneži, laki, steklarski in mizarski klej,
šelak, spirit denat., lužila »Arti«, tuši, paste ter sploh vse
slikarske in pleskarske potrebščine — Velika zaloga vseh vrst
vedno svežega mavca — Najnižje cene in naboljša postrežba

LJUBLJANA

trgovina barv in lakov
(preje »Orient«)
Prodajalna Tyrševa
(Dunajska) c. 14 poleg
trgovine Schneider &
Verovšek - Tel. 39-25

Vesele božične praznike in srečno Novo leto

želimo

vsem našim gostom, odjemalcem, podjetjem, znancem in tovarišem ter se priporočamo

Klemenčič Alojzij gostilna Ljubljana, Krekov trg 11	Oblak Ivan gostilna in trgovina Ljubljana, Glinska ul. 3	Babnik Rudoli gostilničar in trgovec Ljubljana—Kodeljevo—Bizovik	Gostilna »Pri Sokolu« Hubad Joško Ljubljana, Pred Škofijo 18
Žičkar Jerica gostilna Ljubljana, Prešernova ul. 9	Nered Franc gostilna in mesarija Ljubljana, Rožna dolina c. IX-3	Pintar Angelca gostilna Cotic »Pri Angelci« Ljubljana, Šmartinska c. 13	Gostilna »Fajmošter« Anžič Marija Ljubljana, Sv. Petra nasip 5 Poljanska c. 68
Banko Ignac gostilna Ljubljana, Šmartinska c. 3	Gorše Ivana restavracija »Novi svet« Ljubljana, Gosposvetska c. 14	Potnik & drug sadni soki, marmelade, parna destilacija Ljubljana, Metelkova 13 Tel. 21—10	Gostilna »Pri Katerci« Primožič Ljubljana, Rožna dolina c. VIII. 16
Zupančič Leopold gostilničar Ljubljana, Jegličeva 15	Fabjan Alojz gostilna pri »Lojzetu« Ljubljana, Tavčarjeva ul. in Glince, cesta IX	Sumara Ana gostilničarka Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5 in Rožna dolina	Kregar Franc gostilna Štepanja vas — Ljubljana
Marenče Stanko gostilna in trgovina Ljubljana, Dolenjska c. 20	Ivo Fabjan vinska klet in ameriški bar Ljubljana, Vodnikov trg	Gostilna »Pri Figovcu« Franc Hočevan, gostilničar Ljubljana, Tyrševa c. Telef. 32—60	
Franc Zajc mesar in prekajevalec Ljubljana, Stojnica Šolski drevored	Ivan Černe gostilna pri »Možini« Ljubljana, Vidovdanska c.	Kavarna »Evropa« Tonejc Anton in Terezija Ljubljana, Tyrševa c.	
Pristne kranjske klobase dobite pri Josip Rozman Ljubljana, Sv. Petra c. 83 Telefon 27—66	Kozak gostilna »Štrajzel« Ljubljana, Poljanska c.	Gostilna »Pri Kaplanu« Ložar Marija Ljubljana, Sv. Petra nasip	 Zelo primerna BOŽIČNA DARILA! * Največja izbira! * Oglejte si naše izložbe! A. & E. SKABERNÉ LJUBLJANA
A. Černe graveur Ljubljana, Dvorni trg 1	Zaletel Ivan destilacija likerjev in žganja Stanežiče p. Št. Vid nad Ljubljano	Stepič Mirko veletrgovina z vinom in gostilna Ljubljana VII. Sp. Šiška	
Teod. Korn Ljubljana, Poljanska c. 8 (prej Henrik Korn) Ustanov. 1862. Krovec, stavbni, galanterijski in okrasni klepar - Instalacija vodovodov in cen- tralne kurjave — Naprave strelovo- dov — Kopališke in klosetne naprave	Gostilna »Rokodelski dom« Ljubljana, Komenskega ul. 12	Vinska trgovina in gostilna Ivan Grad Beričevo pri Ljubljani Lepa izletniška točka - Pristna vina Zmerne cene	

Alojz Pauschin Zaloga stekla in porcelana Ljubljana, Wolfova ul. 6	Ciril Kampl sodavičar Maribor, Kettejeva ul. 1	
Josip Levanič vinogradnik in veletrgovec z vinom Ljubljana VII. Šiška	Achtig Antonija gostilna Maribor, Frankopanova ul. 55	Furlan Terezija gostilna »Vintgar« Maribor, Tržaška c. 1
Kavarna »Central« Miholič Ana vsak večer damski koncert, ob sobotah in nedeljah do 4. ure zjutraj odprto Ljubljana, Sv. Petra nasip 37	Šerbinek Franc gostilna »Pri Vinogradniku« Maribor, Pohorska c. 5	Jakob Lah modna konfekcijska trgovina Maribor, Glavni trg 2
Jager Valentin gostilna in mesarija Št. Vid nad Ljubljano	Horvat Marija gostilna Maribor, Frankopanova ul. 7	Pogačnik Terezija gostilna Maribor, Tržaška c. 8.
Kavarna in restavracija »Emona« Dolničar & Presker Ljubljana	Lipuš Marica gostilna Maribor, Frankopanova ul. 29	Marica Karbeutz gostilna Maribor, Taborska ul. 20
Ciril Majcen kolodvorska restavracija in kavarna Ljubljana, Tyrševa cesta — Glavni kolodvor	Jos. Boecio gostilna »Pri Turistu« Maribor, Betnavska ul. 29	Alojzij Jarc gostilna »Triglav« Maribor, Glavni trg 3
Šušteršič Franc Gostilna »Pri slepem Janezu« Ljubljana	Lojzka Lipovšek gostilna Maribor, Tržaška c. 18	Purgaj Ana gostilna Maribor, Glavni trg 5
Karba Matija — kavarna »Tabor« Ljubljana, Fügnerjeva ul.	Kolodvorska restavracija Maribor, Glavni kolodvor Alojzij Majcen	I-a vse brezalkoholne pijače nudi C. Nifergal Maribor, Koroška c. 1
Nabavljalna zadruga uslužbencev drž. žel. r. z. z o. z. Ljubljana Prodajalna Maribor, Kor. kol.		
Tscheligi Josip pivovarna Maribor	Časar Marija gostilna Maribor, Taborska ul. 8	Golob M. gostilna Maribor, Glavni trg 2
Čerin Franc gostilna Maribor, Vetrinjska ul. 24	Verzel Marjeta gostilna Maribor, Taborska ul. 4	Združenje gostilniških podjetij Sv. Jurij ob juž. žel.

Koštomaj Marija gostilna Maribor, Mlinska ul. 36	Trgovina z delikatesami in z vinom Tovarna za salame in klobase Julij Crippa Maribor, Slovenska ul. 3	Käfer Alojz kavarna »Rotovž« Maribor	Blaževič Ivanka gostilna »Pri framski kapljici« Maribor, Mlinska ul. 15
Franc Kuder restavracija Narodni dom Maribor	Automatični buffet d. z o. z. Maribor	Planinc Josipina gostilna Maribor, Dravska ul. 13	Marija Golob gostilna Maribor, Glavni trg 19
A. Senica restavracija in kavarna »Plzenski dvor« Maribor	Kavarna - Kino - Restavracija kino - bar Maribor, Grajski trg 1	Mencinger Zofija gostilna Maribor	Jelen Marija gostilna »Pri jelenu« Maribor, Meljska c. 22
I. Mariborska Delavska pekarna r. z. z o. z. Maribor	Lojze Lisjak restavracija »Union« Maribor, Aleksandrova c. 3	Dabringer Josipina gostilna Maribor, Pristan 13	Mileta Mate gostilna Maribor, Cvetlična ul. 11
Filipič Frančiška gostilna »Pri Prleku« Maribor	Gostilna Vlahovič Maribor, Aleksandrova c. 38	Slokan Josipina gostilna Maribor, Vojašniški trg 3	Jančar Maks hotel »Zamorec« Maribor
I. A. Resnik gostilna »Pri zelenem travniku« Maribor, Meljska c. 85	Čelar Franc gostilna Maribor, Aleksandrova c. 49	Grabar Marija gostilna Maribor, Koroška c. 48	Strehar Alojzij kavarna »Astoria« Maribor, Slovenska ul. 2
Mavrenčič Josipina buffet Maribor, Meljska c. 64	Majcen Franc kavarna »Orient« Maribor	Povodnik Josip hotel - restavracija »Novi svet« Maribor, Jurčičeva ul. 7	Karol Robausa nasl. Karol Rakuša parna pekarna Maribor, Koroška c. 24
Košir Antonija gostilna Maribor, Meljska c. 33	Hometer Josip gostilna »Balkan« Maribor, Linhartova 13	Zemljič Marija hotel »Orel« Maribor, Grajski trg 3	Beranič Anton gostilna »Pri zlatem levu« Maribor, Vodnikov trg 4
Marija Nekrep gostilna »Pri zlatem konjičku« Maribor, Vetrinjska ul. 4	Vollgruber Kristina kavarna Maribor, Frankopanova 17	Pungartnik Martin šofer pri firmi Wögerer Maribor-Košaki-Aleksandrova c. 17 a	Rokavec Cecilija gostilna Maribor, Koroška c. 79
Herman Wögerer tovarna za mesne izdelke Maribor		Anton Tavčar tovarna mesnih izdelkov Maribor, Jurčičeva ul. 3	

Pugel & Rossmann veletrgovina z vinom Maribor	Gradišnik Viktorija gostilna Maribor, Meljska c. 9	Starman Rado gostilna Maribor
Pinter & Lenard železnina Maribor	Kapitanovič Jakob gostilna Maribor, Meljska c. 18	Zorić Ante gostilna Maribor, Mlinska ul. 2
Kimeswenger Ivan, hotel »Meran« Maribor, Aleksandrova c. 37	J. & R. Pfrimer trgovina z vinom Maribor	
Klešič Aleksander — Velika kavarna — restavracija — Klub Palais de Danse Maribor	Stikler Ida kavarna »Central« Maribor, Gosposka ul. 21	
Fr. Bernhardov sin Gustav Bernhard Maribor	Kmetijska zadruga r. z. z o. z. Maribor	
	Šabeder Joško gostilna Tezno pri Mariboru	
	Črešnar Adam hotel »Mariborski dvor« Maribor	
Baumann Josip veležanjarna Št. Ilj pri Mariboru	Ernest Birtič restavracija »Pri klavnici« Maribor, Ob Brodu 2	
	Golob Katica kavarna »Bristol« Maribor, Vetrinjska ul. 30	Šerec Josip kavarna »Jadran Maribor, Aleksandrova c. 36
Adalbert Gusel veležanjarna, izdelovanje likerjev in sadnih sokov Maribor	Združenje gostilniških podjetij Celje	
	Kavarna »Evropa« Helena Krušič Celje	Berger Albin gostilna Celje, Kapucinska ul.

Roza Zamparutti delikatesa in zajutrkovalnica Celje		Neuhold Konrad gostilna Slov. Bistrica	Krulc Jožefa gostilna Slov. Bistrica
J. A. Kreuh gostilna in mesarija Gubčeva ul. — Celje — Prešernova ul.		Walant Ivan gostilna Slov. Bistrica	Kos Ivan gostilna Slov. Bistrica
F. S. Lukas žganjarna, tovarna likerjev, industrija sokov Celje			
Rebeuschegg, hotel „Pošta“ mesarija in prekajevalnica Celje	Jurij Šanc točilnica Celje, Vodnikova ul.	Sorčnik Roza gostilna Slov. Bistrica	Rasteiger Miha gostilna in mesarija Slov. Bistrica
	Celjska Vinara d. z o. z. veletrgovina vina Celje, Krekova 10		
»Šibeniški buffet« Rok Meštrov Celje, Za kresijo	Zangger Franc Celje Ustanovljeno l. 1859 priporoča svoje likerje in pristno domače žganje ter vino iz doma- čega vinograda	Čeček Terezija gostilna Slov. Bistrica	Verhouscheg Ana gostilna Zg. Bistrica
Elza Kirbiš gostilna Celje	Fr. Strupi veletrgovina s steklom in porce- lanom, zaloga vseh gostil. predmetov Celje		Pernat Otilija gostilna Zg. Bistrica
Zadravec Matevž pekarna Celje, Gosposka ul.	Hotelska družba v Celju družba z o. z.	Frelih Marija gostilna Slov. Bistrica	Wreg Franc gostilna Slov. Bistrica
Pero Matković veletrgovina vina Celje, Gosposka ul.	Ana Čulk delikatesa, trg. in gostilna Celje, Dečkov trg	Združenje gostilniških podjetij Slov. Bistrica	
Gostilna „Zeleni travnik“ A. Reberšak Celja, Klavniška ul.	Prva celjska „Kristalija“ tov. ogledal in brušenega stekla Tel. 154 Celje, Za kresijo 14	Franc Kac gostilna Zg. Bistrica	
Marija Janžek gostilna Celje, Za kresijo	Anica in Joško Berlič restavracija Ptuj	Združenje gostilniških podjetij v Novem mestu želi vsem cenjenim članom vesele božične praznike in srečno novo leto	
Berger Ferdo gostilna Celje, Dečkov trg			

M. Seidl nasl. Josip Kobé specerija, galanterija, delikatese — Na drobno ! — Na debelo ! Novo mesto želi srečno in blagoslova polno Novo leto		Združenje gostilniških podjetij Litija	
Franc Kastelic železnina in specerija Novo mesto	Kavarna »Central« Novo mesto	Mesar Franc gostilna Jesenice	Košir Jože trgovec Jesenice
Vahter Matija ure, zlatnina, optika Philips Radio Novo mesto	Ivan Medic industrija perila Novo mesto	Baloh Franc gostilna in prevoznništvo Jesenice	Marašovič Ante gostilna »Jadran« Jesenice
Združenj gostilniških podjetij v Murski Soboti		Klabus Avgust železnina Jesenice	Peklar Franc gostilna Jesenice
Faflik Alojz kavarnar in restavrater Murska Sobota		Kovačič Mihael trgovina Jesenice	Bajželj Ciril mesarija Jesenice
Bac Ludvik hotel »Slon« in restavracija Murska Sobota		Poljšak Marija gostilna in trgovina Jesenice	Paar Franc gostilna in mesarija Jesenice
Vezer Geza gostilna Martjanci		Tršan Ana gostilna Jesenice	Turnšek Zvonko trgovina s steklom in porcelanom Jesenice
Benkič Janez gostilna Murska Sobota		Pavlin Franc zalagatelj piva in fotograf Jesenice	Hrovat Ignacij mesarija Jesenice
Prodajalna tovarne mesnih izdelkov Jos. Benko Murska Sobota — Maribor			Hrovat Frančiška in Niko gostilna in slaščičarna Jesenice
			Vilman Pavla gostilna in foto Jesenice

Markeš Valentin gostilna Jesenice	Smolej Jože specijalna delavnica gorskih čevljev Jesenice	Hotel „Stara Pošta“ Kranj
Čufer Andrej gostilna in trgovina Jesenice	Lasan Jurij gostilna Jesenice	
Neuman Karl kleparstvo in vodna instalacija Jesenice	Klinar Viktor gostilna Jesenice	A. Kern tovarna keksov, desertov in čokolade Kranj
Hočevar Anton mesarija Jesenice	Boštar Franc damski in moški frizer Jesenice	A. Lap vrtinarija, venci, šopki, cvetlice itd. Kranj poleg Narodnega doma
Bernik Ivan mesarija Jesenice	Herman Marija gostilna Jesenice	Gostilna „Beksl“ A. Boh Kranj
Mesar Marija trafika in trgovina s pisarniškimi potrebščinami Jesenice	Bruner Matko gostilna Javornik	Antonija Kumer gostilna »Pri Zorcu« Kranj
Tancar Davorin gostilna Jesenice	Zavrl Matevž gostilna in mesarija Javornik	Kos Anton strojno mizarstvo Klanc pri Kranju
Rabič Jurij mesarija »Dežman« Jesenice	Noč Angela gostilna Javornik	Majnik Pavel kavarna Novak Jesenice
Poženel Stanko parna pekarna Jesenice	Anton Legat restavracija »Kazino« Jesenice	Nazor Vladimir prodaja vina Centrala Puharjeva ul. 1 podružnica Zaloška c. 10 Ljubljana
Mr. Ph. Žabkar Jože lekarna Jesenice	Mulej Janko gostilna Javornik	Virant Ivan gostilna in trgovina s hmeljem Žalec

OBCINSKA TROŠARINA NA BERMET VINO

Kr. banska uprava dravske banovine je razposlala razpis II. No. 15257-4 z dne 26. oktobra 1937 sledeče vsebine:

Na tukajšnje vprašanje glede pobiranja občinske trošarine od bermet-vina je ministrstvo za finance — oddelek za davke — z odlokom z dne 21. septembra 1937 štev. 64439-III. dalo pojasnilo, da je smatrati bermet-vino pri zaračunavanju občinske trošarine za **fino** vino. Tako je postopati tudi pri pobiranju banovinske trošarine na to vino.

Vsled tega se mora v nadalje pobirati občinska in banovinska trošarina od bermet-vina po postavki od »likerja, ruma, konjaka, šumečih vin in drugih luksuznih pijač«, ako imajo seveda občine v svojih proračunih to postavko odobreno, sicer se pa ta trošarina ne pobira.

Analogno k temu naj postopajo tudi mestna poglavarstva pri pobiranju mestne trošarine od bermet-vina.

Vsa tozadevna dosedanja navodila se s tem razveljavljajo.

Po pooblastilu bana
načelnik upravnega oddelka:
dr. Hubad, s. r.

Sklep gostinskih podjetnikov v Osijeku

Združenja gostinskih podjetnikov in trgovcev so sklenila izvesti zavarovanje za slučaj bolezni.

Stanje v nekaterih domačih vinskih okoliših

Iz ljutomerskega okoliša se poroča, da se vinska trgovina letos precej dobro razvija. Vkljub temu, da se je že precej vina prodalo so kleti še precej polne. Cena vinu mešane sorte je 3 do 4 Din, sortirane sorte pa se prodajajo po 5 do 8 Din.

Iz Bizeljskega se nam poroča, da so pridelali letos ca. 12.000 hl vina in da je 75% že prodanega. V Pišecah je okoli 700 hl, v Sromljah pa še okoli 400 do 500 hl vina. Starega vina je silno malo. Cene so od 4 do 5 Din za liter.

Na področju občine Slov. Bistrica-okolica pod katero spadajo Kovača vas, Ritoznoj, Visole, Laporje, Tinska gora, Verhole, Hošnica, so zaloge starega vina skoro vse razprodane. Kdor pa ga še ima stane okoli 10 Din liter.

Nova vina so letos lahka ter vsebujejo malo sladkorja in imajo prilično isto množino kisline kot lanska vina. Vino je že povečinioma vse povrelo in se že čisti. Žal, da je toča napravila občutno škodo ravno na legah, kjer se pridelajo boljše vina. Nekaj boljših oziroma večjih vinogradnikov je sladkalo vino od 3 do 4% tako da so imela do 20% sladkorja. Cene novega vina so v tem okolišu približno sledeče: V nižjih legah 3 do 4 din, v višjih legah nesladkano 4 do 7 din, v višjih legah sladkano pa po 6 do 10 din.

Predavanja o davčnih vprašanjih

Zvezna uprava je priredila v Braslovčah, Trbovljah in Brežicah dobro uspeša predavanja o davčnih vprašanjih, kjer se je številno članstvo ustmeno in nazorno podučilo v vseh davčnih problemih, ki morajo interesirati vsakega gostilničarja. Želeti bi bilo, da bi se taka predavanja žvela tudi v drugih krajih dravske banovine, da se vzbudi v članstvu zanimanje za davčne predpise, ker je sicer borba proti davčnim obremenitvam brez sodelovanja poedinca brezuspešna.

Daj-Dam
automat. buffet

Rudolf Hrovat
gostilna in mesarija

Ivan Bogomir Naraks
sodavičarja

Ljubljana, Aleksandrova c.

Žalec

Celje, Žalec

☞ Vesele božične praznike in srečno Novo leto ☞

žefimo

*vsem našim gostom, odjemalcem, podjetjem,
znancem in tovarišem ter se priporočamo*

Delniška pivovarna „Union“

Laško

Ljubljana

Maribor

Gostilničarji in gostilničarke kupujejo le pri onih tvrdkah, ki oglašajo v našem glasilu!
S tem podpirate naše časopisje!

Davek na poslovni promet

Davek na poslovni promet je davek na konzum. Plačati bi se smel praviloma le enkrat, to je tedaj, ko prehaja predmet v konzum. Ta način pobiranja davka pa je tehnično zelo težko izvedljiv. Zato odreja prvotni zakon, da se davek pobira ne le tedaj, ko prehaja predmet v roke konzumenta, marveč tudi že med izdelovanjem, predelovanjem in obdelovanjem, če se vrši pri tem kakšna prodaja proti odškodnini. Davek na poslovni promet se ne pobira samo pri prometu stvari, marveč tudi od prometa osebne storitve n. pr. če si kdo da izdelati od krojača proti odškodnini obleko iz blaga, ki ga je sam kupil. Ker se je pri tem načinu pobiranja davka prometni davek predpisoval večkrat, je bil izdan zakon o skupnem davku na poslovni promet. Imamo torej dva davka na poslovni promet in sicer 1. splošni davek in 2. skupni davek.

Naš namen je na kratko pojasniti predvsem, od katerih predmetov morajo hotelirji, gostilničarji, kavarnarji itd. plačevati splošni poslovni davek in od katerih predmetov plačujejo producenti skupni poslovni davek.

1. **Vino** (lastni pridelek ali če je kupljeno do 15% alkohola ali do 5% sladkornega ekstrakta) spada pod 2,5% splošni poslovni davek.

2. **Vino nad 15% alkohola ali z 5% ali več sladkornega ekstrakta** (navadno v buteljkah) spada pod 2,5% splošni poslovni davek in 12% luksuzni davek.

3. **Mošt lastni in tuji pridelek** spada pod 2,5% splošni poslovni davek.

4. **Malaga, vermut, šeri, marsala** itd. spada pod 2,5% splošni davek in 12% luksuzni davek.

5. **Šampanjec** in vsa ostala vina, ki se penijo, spadajo pod 6% skupni poslovni davek in 12% luksuzni davek. Ta davek plača producent.

6. **Pivo** spada pod skupni davek po t. p. 143-121 in ga plača preduent (pivovarna).

7. **Rum in slično** ne spada pod prometni davek, ker je plačan skupni davek že od spirita.

8. **Konjak, likerji in alkoholne pijače** preko 40% alkohola (sploh vsa žganja, od katerih se pobira trošarina) spadajo pod 6% skupni davek in 12% luksuzni davek.

9. **Žganje** (vinsko in sadno) spada pod 2,5% splošni davek.

10. **Mineralna voda, sodavica in malinovci** so obdavčeni s skupnim poslovnim davkom pri producentu.

11. **Pecivo, slaščice** spadajo pod 3% skupni davek, katerega plača producent.

12. **Za jedila, mleko, sir, maslo** in slično se plača 2,5% splošni poslovni davek.

13. **Mrzlo svinjsko meso** spada pod 5% poslovni davek ob zakolu živali in od prodaje kuhanega in pečenega mesa še 2,5% splošni poslovni davek (glej toč. 13).

14. **Prenočišča, odškodnina za garaže** itd. spadajo pod 2,5% splošni davek.

15. **Za klanje žlvin, prašičev** itd. izvzemši perutnino se plača 5% poslovni davek od vrednosti žive teže v klavnici ali na občini pred zakolom.

16. **Ribe, perutnina, divjačina, kava, čaj** itd. spadajo pod 2,5% splošni poslovni davek.

Pri vseh alkoholnih pijačah je osnova za ta davek prodajna cena, zmanjšana z državno, banovinsko in občinsko trošarino.

Novi pravilnik o višini in načinu pobiranja ter kontroli pri plačevanju banovinskih trošarin na vino in žganje

Finančni minister je na podlagi odstavka 1 § 23 finančnega zakona za leto 1937/1938, odstavka 3 § 19 uredbe o izvedbi javnih del iz leta 1934 predpisal pravilnik o višini in načinu pobiranja ter kontroli pri plačevanju ba-

novinskih trošarin na vino in žganje. Po tem pravilniku se banovinska trošarina, ki jo določa odstavek 3 § 19 uredbe o izvedbi javnih del, lahko plačuje takole: Na 1 liter vina največ do 1 din. Vinski mošt se smatra kot vino pričenši od 12. novembra vsakega leta. Na 1 liter šampanjca in drugega pennečega se vina največ do 5 din. Na vino, ki se uvaža iz tujine, se plačuje na račun državne in banovinske trošarine za liter 2 din. Na 1 hl stopnjo žganja se plačuje trošarina največ 5 din. Za žganje, ki se uvaža iz tujine, se plačuje za 1 hl stopnjo 20 din. Trošarina na vino se plačuje pri prodaji ali pri odstopu za protiusluge denarne vrednosti za neposredno po rošnjo ali prodajo na drobno. Trošarina na žganje se plačuje pri prodaji ali pri odstopitvi za protiusluge denarne vrednosti za neposredno potrošnjo ali za prodajo na drobno in na žganje, ki se proizvaja iz kupljenih ali iz lastnih in kupljenih surovin. Vsako vino, ki se razpošilja v količini nad 10 litrov, mora biti opremljeno s transportnim listkom. Isto velja za žganje v količini nad 3 litre. Pošiljalca mora pred transportom predložiti pristojnemu oddelku finančne kontrole, če ta oddelek ni več kakor 4 km oddaljen, v nasprotnem primeru pa občini prijavo, v kateri mora navesti ime in priimek pošiljalca, dalje količino vina ali žganja in označbo transportnega sredstva. Vsi pridelovalci vina in žganja brez ozira na to, ali pridelujejo vino in žganje iz lastnih sredstev ali iz nabavljenih surovin, ako so obenem trgovci z alkoholnimi pijačami na veliko ali na drobno, morajo dostaviti oddelku finančne kontrole v roku 24 ur točno kontrolo pridelanega vina ali žganja. Trgovcem z alkoholom, ki so istočasno tudi izdelovalci teh pijač, se dovoljujejo za hišno uporabo brez plačila trošarine, od tistega pridelka letno za vsakega odraslega hišnega člana, ki je starejši od 18 let, in še za služinčad, 100 litrov vina. Če je število članov 8 ali še več, tedaj še za vsakega nadaljnjega člana po 50 litrov. Količina žganja, ki je pridelana iz lastnega pridelka, se lahko brez trošarine dovoli za hišno uporabo,

ki znaša do 5 članov družine in hišne služinčadi, starih nad 18 let, 25 hl stopenj alkohola, čez 5 članov pa 50 hl stopenj alkohola. Proizvajalci, ki se hočejo okoristiti s to olajšavo, morajo predložiti pristojnemu oddelku finančne kontrole posebne prijave. Na koncu prinaša pravilnik kazenske odredbe. Pravilnik je stopil v veljavo 15. decembra. Obvezno moč dobi, ko bo finančni minister odobril banovinam način plačevanja trošarine.

Iz tega pravilnika izhaja, da se bo trošarina na vino in žganje v dravski banovini pobirala točno na isti način, kakor se je pobirala pred 20. aprilom 1932., ko je stopil zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o državni trošarini v veljavo. Banska uprava želi z nami vred, da bi se zatrla šušmarstvo, ki je resno ogrožalo njene in občinske finance. Radi vseobče demoralizacije našega prebivalstva, ki je v mnogem zmanjšala njegov respekt pred zakoni in predpisi, smo prepričani, da se šušmarstvo tudi sedaj ne bo popolnoma zatrla, ker bodo finančni organi raje vršili nadzor nad trgovci in gostilničarji, kjer je kontrola lažja, dočim bo šušmarstvo še nadalje cvetelo. Seveda ne trdimo, da se šušmarstvo ne bo nekoliko omejilo, vendar pa smo v pogledu uspehov pri zatiranju šušmarstva veliki pesimisti, ker nas uči žalostna izkušnja, da oblastva skozi vsa leta pretolerantno in silno obzirno postopajo z onimi, ki rušijo temelj gospodarskih slojev.

Deset let

»Ljudska samopomoč«.

V soboto, dne 23. oktobra je praznovalo naše domače zavarovalno društvo »Ljudska samopomoč« v Mariboru 10 letnico svojega obstoja in hkratu blagoslovitev svoje nove palače na Aleksandrovi cesti nasproti glavnemu kolodvoru. Cerkvene obrede je opravil domači g. župnik p. Valerijan Landergot, nato pa se je vršila v lepo okinčanih uradnih prostorih slavnostna seja.

Načelnik g. notar dr. Ivo Šorli je najprej pozdravil došle goste: g. podžupana mariborskega Frana Žebota, sreskega načelnika g. dr. Šiško, policijskega predstojnika g. dr.

Gostilničarji, gostilničarke! Izvesite „Gostilničarski vestnik“ v gostilniškem lokalu. Naj ne bo gostilne brez „Gostilničarskega vestnika“.

Trstenjaka in zastopnika kr. banske uprave g. dr. Bana iz Ljubljane, posebej pa še predstavnik tiska, kakor tudi ostale povabljenec in zavodovo uradništvo.

Nato je načelnik prešel na kratek oris nastoja in razvoja »Ljudske samopomoči«. Zlasti je naglasil, da je sovpad praznovanja desetletnice in zgraditve lastnega doma bolj samo slučajen in izredno ugoden nakup obsežne parcele in pravočasni sklep za zidanje je sledil notranji nujnosti, da se društveni denar čim bolj trdno in plodonosno naloži, a da hkratu tudi porazdelba prostora čim bolj služi temu namenu. Potem je omenil zavodove težke borbe ne toliko z bolj ali manj lojalno konkurenco drugih pravih močnih zavarovalnic, temveč predvsem z nesolidnimi tvorbami sličnega ustroja, ki so rastle in usihale kakor gobe, a vselej dokopali nekaj ugleda in zaupanja tudi poštenemu delu »Ljudske samopomoči« celo pri nadzorovalnih oblastih, čeprav so z oetovanimi strogi revizijami zaman iskale madežev na prstih vodilnih zavodovih funkcionarjev. Izrazil je pa upanje, da se bo odsele ustanovi po takih preizkušnjah vendar dovolil miren razvoj. Naposled je zahteval uradništvu za njegovo vestno delo, zlasti naglasil vzorno knjigovodstvo in denarno upravo g. blagajnika F. Leskovarja, a predvsem nevenljive zasluge zavodovega pravega ustanovitelja in organizatorja g. ravnatelja Fr. Zinauerja.

Tajnik in ravnatelj g. Zinauer je podal pregled podrobnjega razvoja »Ljudske samopomoči« v teku desetletnega obstoja. Danes šteje zavod čez 8000 članov, ki so zavarovani za več kakor 60 milijonov dinarjev in ima nad sedem milijonov efektivnega premoženja.

Blagajnik g. Leskovar je poročal o premoženjskem stanju. Imetje »Ljudske samopomoči« izkazuje z današnjim dnem sledeče postavke:

Hiša z nezazidano parcelo vred je stala din 2.306.712, denarja je v mariborskih denarnih zavodih naložena 2.655.635 din, pupilarno varna hipotekna posojila znašajo 1.834.756 din, vrednostni papirji 14.736 din, celoten inventar po bilanci 20.000 din; oddelek za doto ima denarja 130.622 din. Skupno celotno premoženje (hkratu rezervni sklad) »Ljudske samopomoči« je sedaj 7.009.054 din. Na pogrebniha je »Ljudska samopomoč« izplačala nad 30 milijonov dinarjev.

V imenu mestne občine mariborske je »Ljudski samopomoči« k njenemu desetletnemu jubileju in uspešnemu delovanju čestital g. Žebot, a kot glavni zastopnik »Zajemne zavarovalnice« v Ljubljani tudi v njenem imenu in po njenem brzojavnem naročilu želel »posestrini Ljudski samopomoči« nadaljni prosep in razmah.

Vidno ganjen in veselo presenečen se je g. načelnik dr. Šorli zahvalil g. podžupanu Žebotu za te čestitke, češ, da ga one mestne občine navdajajo z radostnim ponosom, one največjega slovenskega zavarovalnega zavoda pa še s posebnim zadovoljstvom, videč v njih plemenito jamstvo, da tisti, ki je resnično velik, prizna tudi manjšemu pravico do koristnega življenja.

Gostje so si nato ogledali novo zgradbo ter iskreno pohvalili njeno lično zunanost in praktično notranjo urejenost. Pri skromnem zakusku so se povabljenec posebno iskreno dojmile prisrčno-šegave besede g. župnika p. Valerijana, s katerimi je novo »kočo« sprejel tudi v svojo »faro«.

V starih „zlatih“ časih...

(Konec)

Nato se je oglašil k besedi zadržni predsednik Navratil iz Judenburga. Zahteva, da se lahko ugovarja podelitvi koncesije, je upravičena. Poglejte obrtni zakon in videli boste, da se od gostilničarja vse mogoče zahteva in da ne najdete niti enega paragrafa, ki bi nam nudil vsaj nekaj pravic. Mi smo v stalnem težkem boju in moramo državni upravi prinašati velike žrtve. Dolžnosti imamo mnogo, pravic pa nobenih. Se bolje bi rekel: »Mi moramo le poslušati, pokoravati se ter plačevati.« Kakšne razmere vladajo pri prenosu koncesij na deželi, si tega ne morete predstavljati na Dunaju. Okrajno glavarstvo pošlje prošnjo v izjavo občini. V občinskem odboru sedijo po navadi kmetje in ti dajejo mnenje, če poseduje prosilec primerno izobrazbo ali ne. Oni, ki ima med občinskimi možmi strica ima seveda najboljše izgleda, da dobi koncesijo. V nekem bližnjem kraju je mesar zaprosil za gostilniško koncesijo. Vkljub temu, da ga je občina priporočala, ga je okrajno načelstvo odbilo, ker je nekoč pri vojakihi vzel neki oficirski kuharici košček mesa. Nato je zaprosil njegov tast in v resnici dobil koncesijo, katero pa dejansko izvršuje zet. V prvi vrsti bi morala dati mnenje zadržna uprava. Mi gotovo ne bomo nobenega tovariša odbili, če je sposoben in pošten človek.

Reich, Lwov. »Pri nas v Lwovu je bila izdana koncesija za hotel v katerem nihče ne stanuje. Ze davno umrle

osebe se vpisuje na prijavnice, samo da se zavaja oblast. Hotel se torej vodi samo na videz. Mnogo je tovarišev, ki že 20 let servirajo in so že 20 let zakupniki pa se vendar prezrejo. Urar, ki je mestno uro leta in leta navijal ter je sorodnik podžupana, je dobil koncesijo pred vsemi ostalimi prosilci.

Thomas, Karlovi vary: »Mi moramo vsled krivice, ki se nam godi, energično govoriti. Nikakor ne smemo trpeti, da se naša pravica z nogami tepta. Vladi povejmo svoje mnenje, ker hočemo biti svobodni gostilničarji in ne bomo trpeli takega postopanja z nami.«

Zadržni predstojnik Sindhuber v Gradcu: »Razmere, ki vladajo v Gradcu so posebno zanimive. Od 600 gostilničarjev je 250 čevljarjev, krojačev, mizarjev in tkalcev. V bodoče moramo ustvariti mogočno organizacijo, ker bomo le na ta način nekaj dosegli.« Nato je bila sprejeta obširna resolucija, ki je bila predana predsedstvu državnega zbora.

Po končanem kongresu se je vršil v dvorani hotela »Zur goldenen Rose« v Nussdorfu slavnostni banket. Predsednik Baier je pozdravil udeležence ter se zahvalil vsem zastopnikom, ki so prihiteli iz raznih kronovin za požrtvalno udeležbo upajoč, da ostanejo tudi v bodoče na strani stanovskega gibanja. Seveda so se vršile še različne napitnice, med katerimi je najbolj značilna ona, ki jo je držal predstojnik združenja mesta Dunaja. Pri tem je omenil sledeče: »Današnji dan je v lepem pomenu za našo obrt. Brez razlike na narodnost in strankarsko pripadnost je naše srce v teh dneh bilo le za gostinsko obrt. Kje bi že mi bili v naših stanovskih vprašanjih, če bi združenja skupaj držala. Gostilničar je celo v najmanjši vasi sila, v večjem mestu pomembna moč, v vele mestu pa kar velesila. Gostilničar lahko od 5. ure zjutraj do 2. ure ponoči agitira. Pustimo že enkrat politične agitacije in agitirajmo raje za svojo obrt.

Dne 19. novembra se je vršil v mestni hiši velik sprejem, ki ga je priredil na čast odposlancem gostilničarskega kongresa župan mesta Dunaja dr. Lueger. Na pozdrav predsednika Baierja je župan dr. Lueger odgovoril, da smatra samo ob sebi umljivo za svojo dolžnost, da pozdravi v imenu mestnega zastopa državnega in stolnega mesta drage goste v teh svečanih prostorih in jim nudi priložnost, da spoznajo ono, kar Dunaj lahko nudi. Zalostno bi bilo, če bi stolno mesto ne izkazalo takrat, ko pridejo od vseh strani države možje na Dunaj, svojo gostoljubnost. Med drugim je rekel tudi to le: »Pozdravljam Vas tudi kot Vaš tovariš (veselost). Sicer nisem sam gostilničar, pač pa sem lastnik koncesije, vsled česar je umljivo, da se oni, ki ima koncesijo živahno zanima za Vaše posvetovanje. Upam, da ste imeli priložnost pri ogledu mestne hiše ugotoviti, da smo Dunajčani zmožni gostom nekaj nuditi in da se Dunaj v resnici lahko smatra za glavno mesto države. Gotovo ste spoznali, da je Dunaj staro mesto, čeprav se ga včasih v tem ali onem listu drugače slika. Vabim vas, da se po trudapolnem delu nekoliko odpočijete v stranskih prostorih.« Nato je dr. Lueger vzel pod roko soprogo predsednika drž. kongresa gospo Baier ter se podal k slovesno okinčani mizi, pri kateri so zasedli mesta številni državni poslanci ter zastopniki najvišjih oblasti.

G. Dombacher najemnik mestne kleti je aranžiral dva buffeta. Na banketu se je serviralo 22 vrst jedil. Župan dr. Lueger je tudi ob tej priliki spregovoril v pozdrav udeležencem nekaj besedi ter se zahvalil za tako številno udeležbo na povabilo mesta Dunaja. »Neki tuk. časopis se je razburjal češ, da bo v mestni hiši zopet veliko pijančevanje. Vendar misli, da spada v častno dolžnost dunajskega mesta, da svoje goste v resnici gostoljubno sprejme in je boljše, da je v mestni hiši »pijančevanje« (Sauferei), kakor pa v parlamentu pretep (Rauferei)«. Nato se je dr. Lueger dvignil in šel do poedinega udeleženca ter vsakega osebno pozdravil.

Tako se je vršil prvi gostilničarski kongres pred 35 leti na Dunaju.

Zanimivo je bilo čitati izjave poedinih odposlancev, ki so orisali položaj gostinskega obrta v bivši avstrijski državi. Iz opisa državnega gostilničarskega kongresa so naši čitatelji lahko ugotovili, da se pravzaprav razmere v gostilniškem obrtu niso mnogo spremenile in da občutimo še danes mnogo onih težav, kakršne so spremljale pred 35 leti naše prednike. Isti pojav zasledimo tudi v Češkoslovaški republiki, zakar nam najbolj nazorno priča pismo, ki smo ga prejeli od neke češke deželne gostilničarske zveze, ki nam ga je poslala na podlagi članka »V starih zlatih časih...«

Raznoterosti

Odklonjena prošnja za buffet. Kr. banska uprava je ugodno rešila priziv pristojnega gostilniškega združenja v Slovenjgradcu ter razveljavila po sreskem načelstvu izdano gostilniško dovolilo za izvrševanje buffeta ge. Ferk lrm. Kakor čujemo in kakor smo tudi pričakovali se je imenovana pritožila na upravno sodišče.

Prepoved osnovanja buffetov, krčem in narodnih kuhinj. Po časopisnih vesteh posnemamo sklep mestne občine v Zagrebu, da ne bo nič več izdajala dovolila za buffete, krčme in narodne kuhinje. Zagrebška zbornica pa je podvela korake, da se taka dovolila tudi ne izdajajo za kraje, kjer je sedež upravne oblasti in za turistične kraje, ker se z njimi kvari gostinstvo dotičnega kraja.

Tvornica za predelavo kave. V Berlinu se gradi tvornica v svrhu industrijske predelave kavinih ostankov. Kemiki so namreč ugotovili, da vsebujejo ti ostanki mastne materije in celulozo. S pomočjo bencina se iz njih dobiva okoli 12% masti, ki služi za izdelavo mila, 8% pa je drugih materij. Od sedaj naprej se bodo vsako jutro pobirali v hotelih, restavracijah in kavarnah ostanki kave ter upajo na ta način samo v Berlinu zbrati dnevno okoli 9.000 kg ostankov.

Nemški vlaki vozijo najhitreje na svetu. Nemške državne železnice imajo v prometu najhitrejša vlake na svetu. Z 160 km na uro brzijo takzv. »leteči brzci« (FDT) skozi nemške pokrajine ter nudijo najhitrejši spoj med Berlinom, Lipskem, Monakovem, Stuttgartom, Kölnom in Hamburgom. Vozni red je izračunan točno na sekundo. Vagoni imajo samo 11 razred in je v njih 77 sedišč. Čas vožnje je neverjetno kratek. Ti brzci prehitijo progo Berlin - Lipsko za 76 minut, Berlin - Nürnberg pa za 4. ure 45 min.

Povišanje železniških blagovnih tarif. Na zadnjem zasedanju tarifnega odbora, ki ga je sklical prometni minister je bila tudi na dnevnem redu razprava o tarifi za prevoz blaga zvezek I., II. in III. Glasom predloga naj bi se znatno povišala blagovna tarifa za srednje razdalje od 100 do 600 km, ki prihajajo v lokalnem, kakor tudi v izvoznem prometu v prvi vrsti v poštev. Za najvažnejše vrste blaga znaša pri teh razdaljah po načrtu povišanje tarife povprečno 10 do 25%. Znatno se povišuje tudi tarifa za izvoz blaga preko domačih luk. Načrt nove tarife predvideva za srednjo razdaljo višje vozninske postavke, nego za kratke in dolge razdalje. Za komadne pošiljke bo n. pr. predviden enotni razred namesto dosedanjih 6 razredov.

Ali mora prosilec, kateremu je banska uprava prizivila potem razveljavila gostilniško dovolilo zapreti svoj lokal? Z ozirom na to, da so nekateri prosilci, katerim je banska uprava razveljavila gostilniško dovolilo izdano od sreskega načelstva nadalje izvrševali gostilniško obrt izgovarjajoč se, da so se pritožili na upravno sodišče, se je zaprosilo za pojasnilo od trgovinskega ministrstva. Pojasnilo je bilo izdano pod II. br. 44.265/u z dne 28. novembra 1937. sledeče vsebine:

»Odločba II. stopne upravne oblasti, ki potrjuje ali razveljavlja I. stopno odločbo je praviloma izvršljiva. V smislu odredbe čl. 36. zakona o državnem svetu in upravnih sodiščih ne ovira tožba, ki se je vložila proti rešenju II. stopnega oblastva njenega izvršenja, če pristojna upravna oblast iz važnih raz-

Koncem januarja se bo vršil v prostorih Kazne v Ljubljani družabni večer Gostilničarske gospodinske šole, na katerega že sedaj vabimo vse gostilničarje in prijatelje. Točen datum bo objavljen v dnevnih listih.

logov na zahtevo stranke tega izrečno ne dovoli. Radi tega mora stranka v takem slučaju, kadar banska uprava razveljavi dovolilo za opravljanje gostinskega obrata, ki se je izdalo po sreskem načelstvu, zapreti obrat, če ji ni banska uprava izjemno dovolila, da lahko ima odprt obrat do končne rešitve spora pri pristojnem upravnem sodišču odnosno državnem svetu.

Ljubljanski velesejem bo imel v l. 1938. dve prireditvi, ki jim bo pokrovitelj Nj. Vel. kralj Peter II. Spomladanski velesejem bo od 4. do 13. junija. Razstavljale bodo vse važne panoge industrije in obrta, priključena pa mu bo posebna razstava cest. Jesenski velesejem pa bo od 1. do 12. septembra. Obsegal bo več posebnih razstav iz področja gospodarstva in kulture.

Tujski promet kot učni predmet na državnih trgovskih akademijah. Tujski promet se kot redni učni predmet predava že na državnih trgovskih akademijah v Zagrebu in Sušaku.

Izvoz vina v Italijo. Italija je izvozila v 9 mesecih letošnjega leta 1,3 milijonov hl vina v vrednosti 191.2 milijona lir, dočim je lansko leto v isti dobi znašal izvoz le 980.000 hl v vrednosti 116.3 milijonov lir.

Prva konferenca za ustanovitev gostinskega kreditnega zavoda. Dne 9. decembra se je vršila v trgovinskem ministrstvu prva konferenca, ki je razpravljala o predlogu zvezne uprave, glede ustanovitve posebnega gostinskega kreditnega zavoda, ki naj bi izvedel sanacijo našega obrta in omogočil dajanje cenjenih kreditov.

Prve pivovarne. Dosedaj se je mislilo, da so Egipčani prvi ustanovili pivovarne. Temu pa ni tako. Babilonci so imeli namreč že pred 7000 leti pred Kr. r. dobro razvito pivovarniško industrijo. Pivo so varili iz pšenice in ječmena in so imeli kakih 19 receptov. Zanimivo je, da je pivo igralo v Babilonu kakor tudi v Egiptu v verskem kultu veliko vlogo in je bila prava ljudska pijača. Očividno pa so Babilonci in Egipčani kaj radi delali predolge in prepogoste požirke, ker bi sicer ne poznali društva abstinentov.

Viško vino. Na otoku Visu se je letos pridelalo 650 vagonov vina. V teku 20 dni je bilo prodanih 200 vagonov tega vina.

Najmodernejši hotel v Dubrovniku. Gradbeno in hotelsko društvo »Dalmatinska rivijera« v Dubrovniku je začela po načrtih inž. Belejeva in Joze Dražića graditi ob obali nov hotel, ki bo 100 m dolg in 35 m visok. Imel bo 180 sob s 300 posteljami. Stal bo preko 25.000.000 din. Glavni delničar odnosno lastnik tega hotela je Zimdin, ki ima v Dubrovniku razkošno vilo »Seherezodo« in več hotelov na Semeringu.

ŠTEVILO GOSTINSKIH OBRATOV V TURISTIČ. KRAJIH JUGOSLAVIJE

Turistična statistika izkazuje za leto 1936. v 277 turističnih mestih 783 gostinskih obratov, ki so imeli 32.000 razpoložljivih postelj. Od teh obratov je bilo 479 hotelov, 177 penzionov in 179 gostišč.

ČEŠKOSLOVAŠKI MINISTER TRGOVINE J. V. NAJMAN — UMRL

Češkoslovaško gostinstvo je zadel hud udarec. Izgubilo je svojega velikega zaščitnika ministra trgovine, industrije in obrti J. V. Najmana. Umrli se je rodil leta 1882. v Bohance-Skale, ter se izučil kolonialne trgovine v Hořicah. Ze v rani mladosti se je zanimal za politiko. Izdajal je razne liste in ustanovil obrtno stranko, ki ima sedaj 17 poslancev in 8 senatorjev.

Iz uredništva

Dopisnici Ge. B. iz Sv. V. sporočamo, da bomo objavili odgovore na stavljena vprašanja v prihodnji številki.

Temeljita revizija gostinskih obratov v vrbaski banovini

Bivši ban vrbaske banovine in sedanji minister g. Kunjundžič je odredil posebno komisijo, sestoječo iz obrtnega referenta banske uprave in tajnika banovinskega gostinskega združenja, da je pregledala vse gostinske obrate. Poznano je, da so v vrbaski banovini vladale v gostinskem obrtu neznosne razmere. Jedro tamkajšnjega gostinstva tvorijo tkzv. turške kavarne, ki so vse prej, kakor pa kavarne v našem smislu. Ta komisija je delala več tednov na terenu ter ugotovila na licu mesta velikansko število obratov, ki sploh niso imeli gostiln. dovolila, torej so enostavno šušmarili. Mnogo pa je bilo podjetij, ki so se morala radi nečistoče itd. takoj zapreti. Komisija je tedaj izvršila silno hvalevredno delo, ker je začela preganjati obrate, ki niso v ponos našemu stanu, še manj pa so sposobni podpirati tujski promet, ki bi se v tej prekrasni bosanski pokrajini lahko razvijal drugače, kakor se sedaj razvija, ker ni primernih gostinskih obratov. Razumljivo je, da so gostilničarji v vrbaski banovini z velikim veseljem pozdravili energičen ukrep g. bana.

SPREMENBA V »PUTNIKU«

Kakor poznano je podal na položaj gen. direktorja »Putnika« g. Kušević ostavko. Na njegovo mesto je bil imenovan g. Karmin Simić, ravnatelj Hrvatske eskontne banke.

Novi »pregled letovišč, zdravilišč in kopališč dravske banovine«

Tujsko-prometni zvezi v Ljubljani in Mariboru sta izdali pred 2 letoma »Pregled letovišč, zdravilišč in kopališč dravske banovine«. Ker nameravata izdati sličen prospekt tudi v letu 1938. sta pozvali našo organizacijo, da jima pribavi vse spremembe, ki so tekom zadnjega časa nastale v pogledu gostinskih podjetij. Nekatera gostinska podjetja so namreč prenehala s poslovanjem, druga so že začela obratovati, nekatera pa so v gradnji ter se bodo prihodnje leto otvorila.

Ugotoviti moramo, da so v dosedanjem »Pregledu« izpuščeni nekateri kraji, kjer imamo dobre gostinske obrate in katere tuji radi obiskujejo. Zvezna uprava je pozvala vsa prizadeta združenja, da ji pošljejo potrebne popravke odnosno dopolnila, da bo novi »Pregled« popoln. Zato pozivamo vse one gostinske podjetnike, ki imajo dobro urejene obrate s primernim številom sob, da nam javijo nemudoma svoje naslove s sledečimi podatki: Ime kraja. Ali leži ob železnici? Značilnost kraja? Koliko časa traja poletna in koliko časa traja zimska sezona? Kakšna prometna sredstva so na razpolago? Ali je v kraju pošta, telefon, brzojav, zdravnik, kopališče itd. Naslov hotela, pensiona in gostilne, število sob, število postelj, cena ležišča, cena pensiona in kdo daje potrebna pojasnila? Pri tem naj omenimo, da je uvrstitev posameznih gostinskih obratov v tem »Pregledu« brezplačna, zato opozarjamo vse tujsko-prometne zahteve ustrezajoče gostinske obrate, da se poslužijo te brezplačne

reklame. Svarimo pa ponovno na skrajno poštenost, da se ne prijavlja takih obratov ki niso čisti in ki nimajo primerne oskrbe. Prijave za brezplačno uvrstitev v gori navedeni »Pregled letovišč itd.« sprejema zvezna pisarna najdalje do konca t. l., ker se bodo prospekti začeli tiskati že januarja meseca, da bodolahko pravočasno razposlani.

Postopanje pri izdaji dovolil za točenje pijač na sejmi

Ministerstvo trgovine, trgovinsko oddeljenje je izdalo sledeči razpis: Ministerstvo je opazilo, da upravne oblasti ne postopajo enako pri uporabi odredb § 76 odst. 8 in § 190 odst. 4 obrt. zak. v pogledu točenja alkoholnih pijač na sejmi. Radi pravilne uporabe zakona se dostavlja banskim upravam sledeče:

Točenje alkoholnih pijač na sejmi, ljudskih veseljih in slično smejo vršiti lastniki dovolil za opravljanje gostinskega obrata § 76 odst. 1 in 2 zak. odnosno osebe, ki dobijo v smislu odredb odst. 8 § 76 zak. dovolila za začasno opravljanje gostinskega obrata na sejmu, ljudski veselici itd.

1. Lastnik dovolila za opravljanje gostinskega obrata vrši točenje na sejmu, ljudski veselici, zabavi itd. na osnovi svojega dovolila za opravljanje gostinskega obrata, vendar mora imeti poleg tega še posebno odobrenje pristojne upravne oblasti prve stopnje in to v smislu odredbe § 190 odst. 4 in § 194 zak. Posebno odobrenje urejuje namreč gostinsko delo na sejmu, ljud-

ski veselici, zabavi in slično ter se z njim omogoči, da za trajanje sejma itd. opravlja lastnik gostinskega dovolila svoje posle tudi izven stalnega obrata in sicer na vsakem mestu sejma, ljudske veselice in zabave. Odobrenje za gostinski obrat na sejmu se lahko izda samo lastniku gostilniškega dovolila, ki vodi gostinski obrat na področju občine, kjer se vrši ljudska veselica, zabava, sejm itd. Samo izjemoma se lahko izda odobrenje za zaposlitev na sejmi, ljudskih veseljih itd. tudi lastnikom dovolil za vršenje gostinskega obrata iz drugih sosednih občin, če se ti sejmi, ljudske veselice in slične zabave vrše izven kraja in na meji občinskega okoliša. Odobrenje se izdaje za enkrat ali za večkrat po uvidevnosti oblasti in z obzirom na javne interese. V odobrenju se mora vedno navesti datum sejma, slave, zabave, ljudske veselice kakor tudi čas trajanja zaposlitve na sejmu in zabavi, ki je v odobrenju naznačena.

2. Dovolilo za začasno opravljanje gostinskega obrata na sejmi, zabavih itd. se izdaje posebej za vsak sejem, zabavo, ljudsko veselico itd., ki se vrši na določenem kraju, odnosno za več sejmov, ljudskih veselici itd., če se v nekem kraju v istem letu vrši več sejmov, ljudskih zabav itd., obsega pa lahko odobrenje tudi vse sejme, ljudske veselice itd., ki se v istem ali najdalje v prihodnjem letu prireajo v okolišu iste občine odnosno okolišu sosednih občin istega sreza. V dovolilu mora biti točno naznačen vsak sejem, ljudska veselica, zabava itd., za katero se izdaje dovolilo.

Dovolilo za vršenje začasnega go-

Kletarstvo

Vprašanja in odgovori

Vprašanje F. I. v St. R. p. V. Moj sorodnik, ki ni gostilničar, se obrača do mene s prošnjo, naj kaj poizvem v nastopni zadevi: Jeseni leta 1932., ko je bila vrbaska kriza na vrhuncu in so cene vinu silovito padle, je le ta moj sorodnik pohranil svoj takratni pridelek 50 hektolitrov vin. mošta v kleti nekega drugega posestnika, kjer bi vino naj počakalo boljših cen. Ker je drugače dobro situiran in ni hotel prodati vina po nizki ceni tudi v naslednjih letih ne, mu je to vino ostalo še do dandanes. Vino mu je oskrboval, torej pretakal in šolal posestnik te kleti in sedaj po 5 letih pa se je izkazalo, da je vina — namesto 50 hl — samo še 38 hektolitrov. Kam je izginilo 12 hl vina? Ali je mogoče in verjetno, da se od 50 hl vina v 5 letih vsuši in drugače izgubi kar celih 12 hl vina?

Odgovor: Vsušitev in druga zguba na vinu je kaj različna in zavisi predvsem od kakovosti kleti (suhe, vlažne, mrzle, tople) in od raznih manipulacij (pretakanje, čiščenje, filtriranje) z vinom. Ker ne vemo, saj nič ne poročate, kaka je klet in kako se je z vinom manipuliralo, moramo računati z največjo in z najnižjo možnostjo izgube na vinu tekom 5 let.

Ob največji možnosti (suha, topla klet, mnogokratne manipulacije z vinom) izgube na vinu se more računati v prvem letu 5% vsuška in pretakanj, v naslednjih 4 letih pa po 5% izgube letno. 5000 litrov vina bi se tedaj v 5 letih letih, to je od jeseni 1932 do jeseni 1937 zreduciralo za 1345 litrov na 3655 litrov vina.

Ob najnižji možnosti (vlažna, hladna klet, malokratne manipulacije z vinom) izgube na vinu se more računati v prvem letu 5% izgube na drožeh in 3% vsuška in pretakanj, v naslednjih 4 letih pa po 3% izgube letno; 5000 litrov vina bi se tedaj v 5 letih, to je od jeseni 1932 do jeseni 1937 zreduciralo za 928 litrov na 4072 litrov vina.

Z ozirom na ta skrajnostna dognanja tedaj se more sklepati na možnost in verjetnost, da se je 5000 litrov vin. mošta v 5 letih zreduciralo na 3800 litrov vina.

Iz tega primera pa moramo tudi razbrati, kako se staro vino leto za letom v sodu vedno bolj draži in da z ozirom na današnji okus vinske publike, ki večinoma daje prednost mlademu vinu, nič kaj posebno ne kaže, držati večje zaloge starine v kleti, sicer nam končni račun pokaže preveliko gospodarsko škodo.

Vprašanje S. K. v M. v S. d. Obi-

čajno točim vino iz polovnjakov, v časih konjunktura, ko je bilo še mnogo denarja in se je prodalo dosti vina, sem včasih nastavljal tudi kak štartinjak. Vino je gladko steklo in sodi so bili navadno v 2, najkasneje v 4 tednih prazni. Vino je bilo od začetka do konca vedno enako dobro in le pri zadnjih litrih je kak poznavalec vin jedva nekoliko čutil, da je vino že »na malem«. Oh, kje so tisti časi?! — Sedaj pa, ko je splošna gospodarska kriza, prodam le malo vina, kakšen dan tudi komaj 1 liter, vino teče 2, 3, včasih tudi 4 mesece in posledica vsega je, da dobi vino neprijeten, pust duh in okus, postane močno bersnato ali še rajši cikasto, največkrat pa oboje skupaj (bersnato in cikasto). Vsled tega imam — sevé — veliko škodo in še tistih par pičlih gostov, kar jih imam, takrat h koncu soda rado izostane ali pa se držijo kisle in nevoljne. Sedaj pa mi priporočajo in tudi kletarski nadzornik, se mi je zadnjič tako izjavil, da naj točim vino le iz majhnih sodov ozir. sodčkov in vino da se mi tedaj ne bo pokvarilo. Predno se odločim za nabavo dragih majhnih sodov — kje vendar naj vzamem denar — prosim spoštovano uredništvo za vaše tozadevno mnenje. Ali se danes v dobi najtežje denarne krize res bolj priporoča in splača, da naj gostilničarji točimo vino kakor tudi druge pijače le iz majhnih sodov, da se nam h koncu ne bo pokvarilo, ne pa kakor do sedaj iz velikih sodov?

Odgovor: Vaše vprašanje je pač izredno aktualno in bodite kar uvodoma nekako potolaženi, da se to, kar se pri Vas dogaja, dogaja tudi pri mnogih drugih Vaših tovariših gostilničarjih, ki so ravno tako slabo poučeni o dobrem in pravilnem kletarjenju in ki so vrhutega dostikrat tudi tako trmast, da si ne dajo nič dopovedati. Naj sledi daljši odgovor: Ze v sodih, ki niso »na pipi«, moramo skrbeti, da so vedno polni, sicer se nam vino prej ali slej pokvari, postane bersnato ali cikasto ali oboje skupaj, včasih tudi porjavi ali počrni itd. Radi tega moramo sode redno, najbolje vsakih 14 dni, zalivati. Gostilničarji ali tudi zasebniki, ki imajo vino načeto (»na pipi«), naj postopajo na sledeči način: Vina naj ne točijo iz prevelikih sodov. Poleti bi se moralo vino iz načetega soda potočiti vsaj v teku 3 tednov, pozimi pa vsaj v teku 6 tednov. Vino iz velikih sodov je torej temu vino iz velikih sodov je torej temu primerno raztočiti v več manjših sodov, od katerih se nastavi le eden, drugi se pa držijo polni (dolvajo). Vino iz velikih sodov potočimo tedaj v sode, ki držijo od 150 do, recimo, samo 30 litrov. Vsakdo pač ve, koliko vina poto-

či pozimi ali poleti in temu primerno si zbere potrebno število različno velikih sodov. Pri finih in dragih vinih prakticirajo nekateri tudi tako, da potočijo vino v večje steklenice »slatinšake«, ki držijo 1.4 litra ali v novejšem času v steklenice, ki vsebujejo po 2 litra. Računati se menda more, da se bo takega vina prodalo v enem dnevu vsaj ena steklenica in slednji dan moremo gostom servirati spet sveže dobro ohranjeno vino iz druge polne steklenice. Seveda pa morajo biti steklenice dobro očiščene, dobro zamašene in na hladnem, a ne prevlažnem prostoru v kleti »ležé« spravljene. O raznih drugih načinih, kako konservirati vino v sodu, ki je »na pipi«, kakor n. pr. v napravi s tekočo oglikovno kislino ali pa o raznih sterilizatorjih, ki so večinoma malo ali nič vredni, danes ne razpravljamo, kratkomalo radi tega ne, ker sedaj ni sredstev za nabavo teh dragih pripomočkov in so dostikrat tudi problematične vrednosti. Taka vina, ki so »na pipi«, od vrha žveplati tudi ne gre, ker so namenjena za konsum in ne smejo biti preveč žveplana. Preostane nam tedaj v današnjih razmerah le gornji način konserveriranja vina »na pipi«, to je, da ga potočimo v manjše sode ali steklenice.

Iz zgornjega vprašanja pa moremo priti tudi do sklepa, da so mnogi naši gostilničarji v kletarski stroki še vse premalo podkovani. Tu je še mnogo ledine, ki mora biti prej ali slej preorana. Zato pa opetovano povdarjamo, opominjamo in pozivamo: Obiskujte razna predavanja iz vinarske, kletarske stroke, posečajte razne dvo-, tro- in tudi večdnevne kletarske tečaje, kakor jih vsako leto prireja banovina na svojih zavodih, v zadnjih letih pa tudi naša »Zveza združenj gostilniških obrti dravske banovine« bodisi na vin. in sadjarški šoli v Mariboru ali na kmet. šoli na Grmu pri Novem mestu. Citajte pazljivo v našem glasilu podlistke pod naslovom »Kletarstvo«, čitajte tudi druge strokovne liste, kakor n. pr. list »Kmetovalec« in končno tudi prav dobro knjigo »Kletarstvo« od B. Skalickyja, ki si jo morete nabaviti v vsaki knjigarni. Ob vsaki nepriliki ali če si niste kaj na jasnem, pa vprašajte nas ali najbližjega vinarskega strokovnjaka in vedno boste dobili potreben in zaželen odgovor. Na polju našega, še ne kdo ve kaj naprednega kletarstva, treba je mnogo, mnogo strokovne naobrazbe. Da bi bili o kletarstvu bolj podkovani, bi bilo tudi mnogo manj prestopkov in zlih posledic po zakonu o vinu. Ze nekajkrat je bilo govorjenja o tem, da bi gostilniško obrt naj dobivali le tisti prosilci, ki to morejo dokazati z zadostnim znanjem iz kletarstva. In tako mo-

remo razumeti in tudi pozdravljati vest v zadnji številki našega lista, da je trgovska zbornica v Novem Sadu na eni zadnjih plenarnih sej sklenila zahtevati, da se uvede za gostinske obrate »numerus clausus« in da naj prosilci za nove obrate predlagajo strožje dokaze v strokovni izobrazbi, h katerim brezdvomno spada tudi nauk o kletarstvu. Ne bilo bi naopak, če bi tak sklep storila tudi trgovska zbornica v Ljubljani.

Vprašanje K. U. v P. Vljudno prosim nasveta v nastopnem. Jaz, oziroma moj viničar, je po mojem naročilu dal vinski beli mošt v sod, v katerem je prej bil sadjevec. Po preteku 3 tednov, ko sem zalival vino, sem zapazil, da je jabolčni sod neugodno vplival na vinski mošt, ki je dobil duh in okus ter celo barvo po sadjevcu. Seveda smo ta vinski mošt takoj po navedeni neprijetni ugotovitvi pretočili v drug dobro očiščeni vinski sod, toda neugoden duh in okus ter barva po jabolčniku je vinu ostala. Tega vina je precej, blizu 900 litrov, ki ga v takem neugodnem stanju prodati ne morem. Zato Vas prosim prijaznosti, da bi mi čimprej sporočili, ali se da vino, ki ima duh in okus ter barvo po sadjevcu ozdraviti, oziroma popraviti v toliko, da bo sposobno za konsum?

Odgovor: Duh in okus po sadjevcu, če je bil vin. mošt ali vino nekaj časa pohranjeno v sodu, kjer je prej bil sadjevec, je iz vina jako težko popolnoma odstraniti. Prav je bilo, da ste vino, čim ste ugotovili, da ima vino duh in okus po sadjevcu, takoj pretočili v drugi sod. Za odstranitev te neprijetne napake bo najbolje služilo eponitiranje z naknadnim čiščenjem z želatino. Na 1 hl vina vzemite 15—25 gramov eponita, ki ga skozi 6 dni v sodu vsak dan temeljito enkrat premešajte. Po tem času dodajte vinu ca. 7 gramov tanina in čez 3 dni za tem ca. 15 gramov želatine. Čez 2—3 tedne po tej manipulaciji vino pretočite v čist, zmerno zažveplan sod. Predpogoj za uspeh pri takem ravnanju pa je, da je vino že popolnoma pokipelo. Nadejati se je, da bo vino po takem postopku v precejšnji meri ali mogoče celo popolnoma izgubilo neugoden duh in okus ter barvo po jabolčniku. Eponit, tanin in želatino dobite pri Kmetijski družbi ali v kaki drogeriji. Kako pa se ravna z navedenimi sredstvi, Vam bo najbolje obrazložil ali Vam celo napravil kak najbližji vinarski strokovnjak ali pa se poučite iz knjige »Kletarstvo« od Skalickyja. Vseh teh podrobnosti tu ne bomo navajali, ker smo jih sicer že nekajkrat opisali v našem listu pod zaglavjem »Kletarstvo«.

stinskega obrata na sejmi, ljudskih veselica, zabavah itd. se lahko izda samo osebam, ki stanujejo v okolišu one občine v kateri se vrše sejm, ljudske veselice, zabave itd. Samo izjemoma se lahko izda dovolilo tudi osebam, ki stanujejo v okolišu one občine, v kateri se vrše sejm, ljudske veselice, zabave itd. Samo izjemoma se lahko izda dovolilo tudi osebam, ki stanujejo v sosednjih občinah in če se vrše sejm, ljudske veselice itd. izven kraja in na meji občinskih okolišev.

Splošno dovolilo za vršenje gostinskega obrata na sejmi, ljudskih veselica, zabavah itd. se ne more izdati, ker bi tako dovolilo pomenilo profesionalni obisk sejmov, ljudskih veselice, zabav itd. kar bi bilo protivno § 445/2 zakona o obratih.

Dovolilo začasnega gostinskega obrata je vedno časovno omejeno. Poslovanje začasnega gostinskega obrata pa je časovno omejeno dokler traja sejm, ljudska veselica itd.

Za izdajo dovolil za opravljanje gostinskega obrata so merodajni predpisi § 61 z. o. o., po katerih se zahteva zanesljivost in nekaznjivost osebe, ki prosil za dovolilo, nadalje morajo obstojati javni interesi in potreba kraja, za katerega se je dovolilo izdalo. Oblast, ki izdaje ali odbija dovolila oceni navedene okoliščnosti po lastni oceni. — Po naredbi ministra trgovine in industrije. Načelnik: Krpan I. r.

Če delate navidezne pogodbe...

V pouk našemu članstvu naj omenimo neki slučaj, kjer sta bila gostilničarka, še bolj pa natakarka kaznovani, ker sta sklenili navidezno pogodbo. Gostilničarka K. je »vzela v službo« natakarko A. z resnim namenom, da služi kot natakarka le na videz, v resnici pa naj bi bila najemnica niene gostilne. V to svrhu je radi javnosti in oblasti prijavila natakarko Okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev

in je morala natakarka sama plačevati vso zavarovalnino. Poleg tega sta sklenili še pismeno pogodbo, glasom katere ji mora natakarka A., ki je mislila, da je res le natakarka plačevati mesečno najemnino 600 din. Stvar bi bila v redu, če ne bi finančni organi radi nekega suma naredili hišno preiskavo, ob kateri priliki so našli nekolkovano pogodbo. Od sedaj dalje pa se začenja križev pot natakarkice A. Gostilničarko K. so naznanili, da ni najemne pogodbe po taksnem zakonu kolkovala, natakarka A. pa je bila radi prestopka določil točilnega pravilnika kaznovana kar za 12.000 din, ker je kot najemnica izvrševala gostilniško obrt, ne da bi si izposlovala točilno pravico. Da ni bila nesreča sama, so finančni organi pri preiskavi našli še ene nove nežigosane igralne karte ter dvojne nepopolnih bajte tudi nežigosanih in popolnoma umazanih igralnih kart. Davčna uprava je na prijavo fin. organov kaznovala najemnico in le »navidezno natakarko« A. za preko 16.000 din, ter se je za to vsoto tudi vknjižila na njeno nepremičnino, ki si jo je z marljivo štednjo pridobila. Kako bo zadeva iztekla še za gostilničarko je seveda drugo vprašanje.

Iz tega naj se naše članstvo pouči, da ne sestavlja navidezni pismenih pogodb, ker se spravlja v škodo samo sebe in pa natakarko, ki nima po navadi niti pojma o obstoječih predpisih in je tako postopanje več kot brezsrčno. Gostilničar, če noče vedno sam izvrševati svoje obrti naj si vzame poslovodkinjo ali pa naj odda svojo gostilno v najem in vzame najemnico, ki si mora seveda izposlovati redno gostilniško koncesijo. Vse drugo pa je obrtno kritje, ki je vezano z visokimi denarnimi kaznimi.

Tržne cene

Goveje meso I. vrste 12—14 din, goveje meso II. vrste 10—12 din, goveje meso III. vrste 8—10 din, telečje meso I. vrste 14—16 din, telečje meso II. vr-

HOTEL

Josip Windischer **Novo mesto**

moderno urejena mesna industrija

želi vsem vesele božične praznike in srečno novo leto!

N U D I:

Vedno sveže hrenovke

salame

šunke

kranjske klobase

suho svinjino

vse ostale mesne izdelke

slanino in mast

Naročila za prireditve točno in solidno!

R E S T A V R A C I J A

ste 12—14 din, vampi 8—10 din, goveja pljuča 6 din, telečja pljuča 10—12 din, svinjska pljuča 8—10 din, telečja jetra 18—20 din, svinjska jetra 12 do 14 din, mast 18 din, šunka 20 din, prekajeno meso I. vrste 16—18 din, sveže kranjske klobase 18—20 din, suhe kranjske klobase 28—30 din, surovo maslo 28—36 din, mleko liter 2.25—2.50 din, jajca komad 1—1.20 din, malinovec kg 20—25 din, beli kruh 4.50 din, polbeli 4 din, črni 3.50 din, orehi kg 7—8 din, luščeni orehi kg 17—20 din, kava Portoriko 76 din, kava Santos 60 din, kava Rio 64 din, kavina primes 17 din, riž Ia kg 11 din, riž II 8 din, liter namiznega olja 18—24 din, liter jedilnega olja 14—18 din, vinski kis liter 3 din, navadni kis liter 2 din, petrolej liter 7.50 din, testenine Ia kg 12 din, IIa 7 din, čaj 100—160 din, rozine I. in II. vrste 10—16 din, Moka št. 0 3.50—3.60 din, kg ješprenjčka 3.60—8 din, koruzna moka kg 1.70 din, pšenični zdrob 2.50—3 din, ajdova moka kg I. vrste 4.20—4.40 din, ščuka kg 18—20 din, kg postrv 40 din, piščanec kom. 10—12 din, kokoš 20—

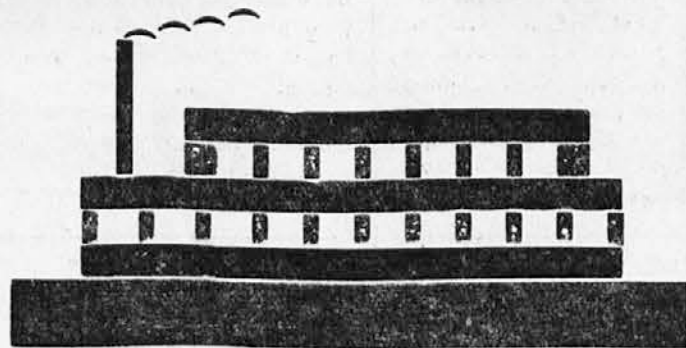
25 din, raca 26—28 din, gos 50—55 din, pulardi 28—30 din, srna kg 12—20 din, zajec 28—32. din.

Pismo gojenke gospodinjske šole za gostilničarske gospodinjke

Draga Vida!

Pretekla sta že dva tedna, odkar sem prejela Tvoje pismo. Kljub večkratnim obljubam, da me boš obiskala, Te še do sedaj ni bilo. V zadnjem pismu si me prosila, naj Ti opišem podrobnosti o naši šoli in kako se počutim. To željo Ti prav rada izpolnim.

Prvo kar Ti hočem opisati, je malenkost o zunanosti naše šole. Ko prideš v Ljubljano, Te dolenjski tramvaj popelje tik pred ulico Privoz, v kateri se nahaja naša šola. Hiša Ti že na prvi pogled udari v oči, ker je nova in je v ulici največja in najlepša. V kleti je velika kuhinja, pomivalnica, shrambe, obednica in pralnica. V I. nadstropju

Delniška pivovarna „UNION“

Ljubljana, Laško in Maribor

priporoča svoje prvovrstno dvojno marčno pivo, eksportni ležak in temno pivo, varjeno po bavar-skem sistemu „HERKULES“, „PORTER“ in „BOCK“ vsem cenj. gostilničarjem in gostom

Z odličnim spoštovanjem

Delniška pivovarna „UNION“

Ljubljana, Laško in Maribor

je predavalnica, v II. pa naš internat. Največ časa prebijemo v svetli delavnici, v kateri se sedaj pozimi prav dobro počutimo. Dopoldne gospodinjska skupina tam šiva in lika, zvečer pa me, ki stanujemo v internatu, čitamo, poslušamo radio, pišemo pisma in se učimo.

Ce ni premrzlo telovadimo na sončni terasi, kjer bomo poleti tudi preživele marsikatero prijetno urico.

Spimo v svetlih, zračnih, moderno opremljenih spalnicah s popolnoma novim pohištvo, po 4 dekleta v eni sobi. Najbolj vesele smo kopalnice, v kateri si osvežujemo utrujena telesa.

Zdaj pa pride najvažnejše — naše učenje. Največ preglavic nam dela kuhanje. Predstavljaj si nas — večina nas je takih, ki smo komaj zapustile šolo. Kaj nam je bila kuhinja mar! Vsaki drugi teden nas je polovica oddeljenih kuhinj. Vseh 6 dni kuha 1. juho, 2. mesno jed, 3. prilogo, 4. prikuho ali solate, 5. sladico, 6. predjed in pripravljajo večerjo za internat, 7. je rezerva, ki pomaga kjerkoli, večkrat dela kako pecivo po naročilu, 8. pa je gospodinja. Tega posla se vse najbolj bojimo, ker je treba peči kruh, odtehtati vsa živila, zapisati v magazinsko knjigo; skrbeti mora za red in snago povsod, skratka — skrbi in tekanja od 7. ure zjutraj do pol 3. popoldne. — Ko pomijemo, imamo pol ure odmora; zato si lahko misliš, da hitimo na vse pretege in si podaljšamo odmor če je mogoče.

Popoldne in 1. dopoldansko uro je teoretičen pouk. Učimo se: hranoslovja, gospodinjstva, vzgojeslovja, računstva in obrtnega spisa, zdravstva, kletarstva, vrtnarstva, mlekarstva in perutninarstva, knjigovodstva, nemščine, češčine, strojepisja in lepo vedenje. Večino predmetov nas uče domače učiteljice, češčino pa Cehinja g. Martinkova, zdravstvo dr. Merlakova, lepo vedenje prof. Sest. Posebno važnost se polaga serviranju, ki nas uči strokovni servisni učitelj g. Klasek. V obednici imamo dvojno omizje, družinsko-gostilniško. Veliki mizi servirata ves teden 2 učenci, gostilniški pa ena. Ob sredah sprejemamo po 2 gosta (za več namreč nimamo v obednici prostora). Vsaka izmed nas lahko povabi svoje sorodnike in znanke, takšne pač, ki se za naše delo kaj zanimajo. Za 15 din jim lepo postrežemo, dobijo juho, predjed, mesno jed s prilogo in prikuho ali solato, sladico, vino in črno kavo. Vidiš, da te ne vabim kar tako in res bom vesela, če boš skoraj prišla. Pa pripelji še koga, ki se za šolo zanima s seboj. Dopadlo se vam bo, mi se za goste še bolj potrudimo, ker nas veseli, če nas kdo obišče, spozna naše delo in nas malo pohvali, saj nas naše učiteljice skoraj vsaki dan po obedu oštejejo, če nismo pazljivo kuhale in servirale, pomazale preveč cunj, kaj ubile in če drugače ni bilo kaj v redu. Sama veš, da to ni prijetno, pa naša huda krvca se hitro pomiri, saj vemo, da brez reda in truda ni uspeha.

Skoraj bi ti pozabila napisati, da so tiste učence, ki niso v kuhinji pri gospodinjskem delu. Peremo same, likamo, krpamo, šivamo, pospravljamo in čistimo sobe.

Najveselejši dan pa je vsaka druga sredo, ko gremo na ekskurzijo. Ogleđujemo si stvari, ki nam bodo v življenju koristile. Da pa je s tem v zvezi vedno kaj veselega, pa itak sama veš.

Praktična darila za Božič...

Niva 12-

Tanke toda trajne nogavice iz sukanca katere ne kvarijo oblike noge. Na prstih in peti specialno pojačane.

39-

Nenadomestljive copate za gospodinjstvo izdelane iz finega toplega sukna z usnjenim podplatom in medpodplatom iz polsti.

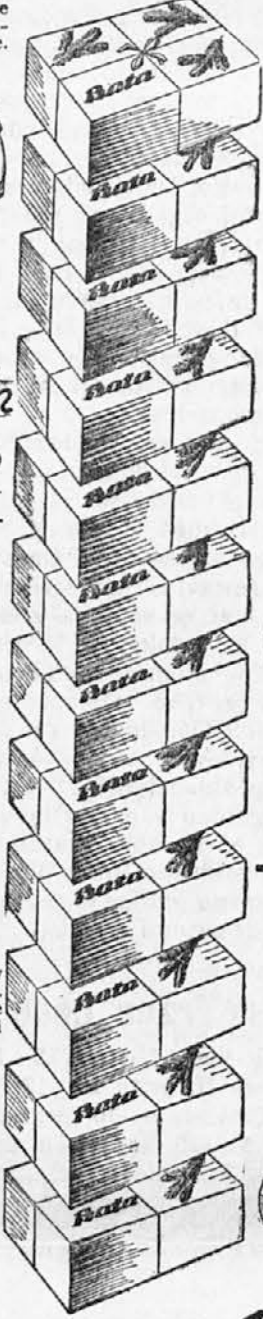

Deran
Din 4-5-6-7-

Otroške nogavice izdelane iz ameriškega bombaža, izdrže vsaki napor nemirnega otroka. Iste izdelane iz flora z dvojno peto in prsti stanejo Din 7.-, 9.-, 10.-, 12.-

59-

Topli otroški čevlji izdelani iz finega usnja, toplo podloženi in obšiti s fino kožuvinno.

Rata

Belington

Nogavice iz čiste volne so tople in močne. Upljajo znoj in varujejo Vaše zdravlje.

Otroške D 7, 9, 10
ženske Din 12.-
moške Din 15.-

79-

Trajna in močna, pa vendar so lahki, visoki tančinski čevlji iz temnorjavega bokska z močnim usnjenim podplatom.

Sala 19-

Fine svilene nogavice v vseh modnih barvah. Peta in prsti specialno pojačani.

99-

V teh čevljih vam bodo noge tople kot na peči. Izdelane so iz toplega sukna in obšiti z usnjem.

Direktor 10-

Fine nogavice iz flora v raznih vzorcih in barvah. Če kupite en par, pridete še po drugega, ker ste bili z njim izadovoljni.

149-

Lepljivi čevlji izdelani iz finega telečjega bokska z močnim usnjenim podplatom na rom šivani. Primerani za vsako priliko.

Princeza 29-

Vsaka elegantna in praktična gospodinja pozna vrline naših nogavic »Princeza«, katere so tanke, trpežne pa poceni.

129-

Novost 1938 leta so ti topli damski suknjeni čevlji z modernim okrasom na ristu. So prav primerni za zimo in mraz.

Rata

Obiskujemo tudi razna poučna predavanja, včasih pa gremo v gledališče ali koncert.

Poglej kako lepo nam je in koliko se bomo naučile. Ali ni čudno, da slovenska dekleta kljub temu tako rada romajo v inozemske gospodinjske šole, kjer ne poznajo naših razmer in potreb. Sicer pa sem prepričana, da bodo ljudje skoraj uvideli, koliko veljajo domače stvari in bodo jih znali tudi ceniti.

Vse najvažnejše stvari sem ti napisala, kako se med seboj razumemo, kako lepo se imamo in kako luštni deklički smo, pa boš videla, ko boš me obiskala.

Lepo Te pozdravlja

Darinka Grivec
iz Ormoža.

SALAME

sir, sardine i. t. d.

najugodnejše pri

Anton Verbič - Ljubljana - Stritarjeva 9
Delikatesa - Specerija - Kolonijale

Cenj. odjemalcem želi vesele praznike ter srečno novo leto 1938

A. ŠARABON - LJUBLJANA

Uvoz kolonijalne robe — Veletrgovina s špecerijo
Velepražarna za kavo — Mlini za dišave

Glavna zaloga rudninskih vod

Brzovajni naslov: Šarabon Ljubljana — Telefon št. 26-66 — Ustanovljeno leta 1886

„PUTNIK“

Maribor, Trg Svobode - Grad

Koncesionirana menjalnica z bančnim oddelkom

Kupuje in prodaja vse valute, zlatnike, potovalne čeke itd. po najugodnejših dnevnih cenah.

Honorira kreditna pisma in daie vse informacije o deviznih predpisih potovalnega prometa pri nas in v inozemstvu brezplačno.

Prodaja srečke državne razredne loterije ter izvršuje vsa tozadevna pismena naročila naikulantneje in naivestneje.

Poslužujte se pri nakupu in prodaji valut „PUTNIKA“

Lastne podružnice in menjalnice:

Maribor, tel. 21-22, 21-29
Maribor gl. kol. 26-69

Celje, tel. 119
Ptuj, tel. 23

Št. Ilj, tel. 6
Gornja Radgona, tel. 21

Dravograd, tel. 2
Rogaška Slatina, tel. 1

Za uredništvo: Cetina Milan, Celje. — Za lastnika: »Zveza združenj gostilniških obrti Dravske banovine v Ljubljani«: Pere Karol, Celje.
Za Zvezno tiskarno v Celju: Cetina Milan, Celje.